

הזכויות שלך בביטוח הלאומי 2014

המוסד לביטוח לאומי
לצדך, ברגעים החשובים של החיים
www.btl.gov.il

הביטוח הלאומי - לשירותך

אזרחים יקרים,

המוסד לביטוח לאומי, מלווה כל אזרח ישראלי מלידה ועד לזקנה. תפקידו של הביטוח הלאומי, הוא להעניק לכל אחד ואחד מאתנו האזרחים, רשת ביטחון במעגלי חייו השונים. מעבר לשירות הניתן לכל אזרח ותושב, משמש הביטוח הלאומי כזרוע הארוכה של הממשלה, בהענקת הזכויות לאוכלוסיות הנמצאות בקצוות הרצף של החברה הישראלית, בהתמודדות עם מצוקה כלכלית, נכות, אבטלה ותופעות חברתיות קשות המאפיינות את החברה הישראלית.

הביטוח הלאומי הוא למעשה הגוף הגדול בישראל, דבר המצריך ממני, מהמנכ"ל והנהלת הביטוח הלאומי, חשיבה מתמדת ויצירתית בבואנו לשפר ולפשט את פעילותו, לטובת האזרח. שקיפות, נגישות ופריצת מחסומי הביורוקרטיה, הם הדברים המנחים אותי בעניין זה, הכול במטרה לספק לאזרח מענה טוב, זמין וראוי, ומסובך פחות ככל הניתן.

בין היתר אנחנו משפרים את השיח עם אוכלוסיות יעד בראשם אוכלוסיית הנכים, פועלים להוצאת ועדות הערר מהביטוח הלאומי לגופים עצמאיים ועוד. צעדים כאלה, ישפרו את פעילות המוסד החשוב ביותר בישראל, ויהפכו את השירות למען האזרח לטוב ואמין, כפי שראוי שיהיה.

בברכה,

ח"כ מאיר כהן

שר הרווחה והשירותים החברתיים

אזרחים יקרים,

המוסד לביטוח לאומי הינו הגוף המקצועי והמוביל בתחום הביטחון הסוציאלי בישראל, ותפקידו העיקרי הוא מתן קצבאות לזכאים על-פי החוק. הביטוח הלאומי פורש רשת מגן כלכלית וחברתית לשכבות אוכלוסייה נרחבות, כמו משפחות עם ילדים, קשישים, אלמנות ויתומים, ולמבוטחים בזמן משבר אישי כמו פיטורין, נכות ופגיעה בעבודה. היקף התשלומים השנתי של הקצבאות לציבור עומד על כ-70 מיליארד שנה. כמו כן מפעיל הביטוח הלאומי, באמצעות אגף השיקום וחמשת הקרנות, תוכניות שיקום מקצועי ושירותים חברתיים לאוכלוסיות בעלות צרכים מיוחדים.

אנו עושים מאמצים ניכרים לקדם חקיקה סוציאלית, לדאוג לרווחת המבוטחים ולקיום נאות של השכבות החלשות, תוך קיום דיאלוג מתמיד עם הציבור, ומשתדלים לקיים את הערך של ערבות הדדית ברוח דברי הנביא ישעיה "איש את רעהו יעזרו ולאחיו יאמר חזק" (ישעיה מ"א פסוק ו').

יעדים מרכזיים שלנו הם לפעול באופן יזום למיצוי זכויות האזרחים בביטוח הלאומי, ולתת שירות איכותי, מתוך רגישות לפונים אלינו. אנו פועלים בהתמדה לשיפור השירות הניתן בסניפים, ופותרים מרכזי שירות נוספים בפריפריה. במקביל, מתוך רצון לקרב את השירות לציבור, אנו מפתחים שירותים המפחיתים את הצורך להגיע לסניפים לקבלת שירות.

הקמנו מוקד טלפוני ארצי לשירות הציבור, ואנו מפעילים עמדות ממוחשבות לשירות עצמי. כמו כן הרחבנו את השירותים הניתנים באתר הביטוח הלאומי באינטרנט, כמו ביצוע תשלומים ושירות אישי, המאפשרים לכם לקבל שירות בבית.

בחוברת זו תוכלו למצוא דברי הסבר כלליים על תנאי הזכאות לקבלת קצבאות הביטוח הלאומי, על חובת תשלום דמי ביטוח לאומי ודמי ביטוח בריאות, ומידע על השירותים הניתנים בסניפים ובערוצי השירות האחרים. אני מקווה שמידע זה יסייע לכם במיצוי זכויותיכם בביטוח הלאומי, ובקבלת שירות יעיל ומהיר.

בברכה,

פרופ' שלמה מור יוסף

המנהל הכללי

תוכן העניינים

- 4 ..... ביטוח אמהות - מענק לידה, דמי לידה, גמלה לשמירת הריון
- 6 ..... ביטוח ילדים
- 7 ..... תגמולים למשרתים במילואים
- 8 ..... מענק לחייל משוחרר העובד בעבודה מועדפת
- 9 ..... ביטוח אבטלה
- 10 ..... זכויות עובדים עקב פשיטת רגל ופירוק תאגיד
- 10 ..... זכויות מתנדבים
- 11 ..... תגמולים לנפגעי פעולות איבה
- 12 ..... ביטוח נפגעי עבודה
- 14 ..... ביטוח נכות - נכות כללית, שירותים מיוחדים, ילד נכה
- 16 ..... גמלת ניידות
- 18 ..... ביטוח נפגעי תאונות
- 19 ..... שיקום מקצועי
- 20 ..... גמלה להבטחת הכנסה
- 22 ..... דמי מזונות
- 22 ..... תגמולים לילד שהתייתם עקב מעשה אלימות במשפחה
- 23 ..... תגמולים לאסירי ציון ולבני משפחות של הרוגי מלכות
- 23 ..... תגמולים לחסידי אומות עולם
- 24 ..... ביטוח שאירים
- 26 ..... ביטוח זקנה
- 28 ..... ביטוח סיעוד
- 29 ..... שירות הייעוץ לקשיש
- 30 ..... ערעור על החלטות הביטוח הלאומי
- 31 ..... קרנות הביטוח הלאומי
- 32 ..... תשלום דמי ביטוח לאומי ודמי ביטוח בריאות
- 36 ..... אמנות בינלאומיות בתחום הביטחון הסוציאלי
- 37 ..... ערוצי השירות בביטוח הלאומי
- 40 ..... סניפי הביטוח הלאומי

**בחוברת מובאים דברי הסבר כלליים, ואין לראות בהם נוסח מלא ומוסמך של החוק.
כל האמור בלשון זכר מכון גם לנשים.**

המוסד לביטוח לאומי

המוסד לביטוח לאומי הוא מוסד ממלכתי לביטוח סוציאלי הפועל על-פי חוק. תפקידו העיקרי להבטיח אמצעי מחיה לתושבי ישראל, שאינם מסוגלים להתפרנס למחייתם.

הביטוח הלאומי גובה דמי ביטוח מכל התושבים, בהתאם להכנסותיהם ולמעמדם, ומשלם קצבאות וגמלאות לזכאים על-פי החוק. הביטוח הלאומי אחראי גם לגביית דמי ביטוח בריאות על-פי חוק ביטוח בריאות ממלכתי, ומעביר את דמי ביטוח הבריאות לקופות החולים.

הביטוח הלאומי משלם קצבאות וגמלאות למובטלים, לנשים בחופשת לידה, לנכים, למוגבלים בניידות, לנפגעי עבודה, לנפגעי תאונות, למשרתים במילואים, למשפחות עם ילדים, לזקנים, לאלמנות ויתומים, למעוטי הכנסה, לעובדים אצל מעבידים שפשטו את הרגל, למתנדבים ועוד.

תשלום הקצבאות נועד להבטיח הגנה כלכלית לכל תושב ומשפחה בעת מצוקה זמנית או מתמשכת. באמצעות גביית דמי הביטוח מחד, ותשלום הקצבאות מאידך, מועברות הכנסות מקבוצות מבוססות מבחינה כלכלית לקבוצות חלשות ופגיעות. בכך תורם הביטוח הלאומי לחלוקה צודקת יותר של ההכנסה הלאומית ולצמצום ממדי העוני בישראל.

נוסף על הקצבאות בכסף, מעניק הביטוח הלאומי שירותי שיקום והכשרה מקצועית לנכים ולאלמנות, וכן שירותי סיעוד וייעוץ לזקנים.

המוסד לביטוח לאומי משתתף באמצעות חמשת הקרנות שהוא מפעיל, במימון פרויקטים המפתחים שירותים קהילתיים ומוסדיים לאוכלוסיות עם צרכים מיוחדים.

הפרויקטים מסייעים לשילוב אוכלוסיות אלו בקהילה ובמעגל העבודה. בכספי הקרנות נעזרים פרויקטים לרווחת נכים ומוגבלים, זקנים סיעודיים, נוער מנותק, ילדים בסיכון ועוד.

כדי לשפר את השירות למבוטחים פיתח הביטוח הלאומי מערכות מידע ממוחשבות, המאפשרות נגישות למידע עדכני, כמו אתר האינטרנט שבאמצעותו ניתן לקבל מידע מקיף ומעודכן, כולל מידע אישי, עמדות לשירות עצמי, מענה קולי ממוחשב וקוד סודי לזיהוי אישי. פיתוחים אלה מאפשרים קבלת שירותים באופן עצמאי וביצוע תשלומים, וחוסכים למבוטח את הצורך להגיע לסניף.

אזרח יקר, החוברת שלפניך מאגדת בתוכה מידע כללי על הקצבאות והשירותים הקיימים בביטוח הלאומי, הנוגעים לכל אחד מאיתנו בנקודה כלשהי במעגל החיים.

אנו מקווים שמידע חשוב זה יסייע לך במיצוי זכויותיך בביטוח הלאומי.

בחוקים שעל-פיהם משלם הביטוח הלאומי את הקצבאות, חלים שינויים מעת לעת. לפיכך בבואך לממש את זכויותיך, נא ברר את זכויותיך במוקד הטלפוני 6050* או כנס לאתר האינטרנט של הביטוח הלאומי - www.btl.gov.il, המכיל מידע מקיף ומעודכן. באפשרותך לקבל פרטים גם בסניף הביטוח הלאומי הקרוב למקום מגוריך.

ביטוח אמהות

ביטוח אמהות נועד להבטיח תנאים בסיסיים לילדת ולילוד, ולפצות את היולדת העובדת על אובדן הכנסה עקב ההריון והלידה.

מענק אשפוז

תשלום שהביטוח הלאומי משלם **לבית החולים** עבור הוצאות האשפוז של היולדת.

מענק לידה

משולם לילדת עובר השתתפות בהוצאות הראשונות עקב הלידה. המענק משולם בתוך חודש מיום הלידה לחשבון הבנק שבו משולמת קצבת הילדים, ובלידה הראשונה - לחשבון הבנק שנמסר בבית החולים.

מי זכאית למענק אשפוז ולמענק לידה?

- יולדת שילדה בבית חולים או אושפזה בבית חולים מיד לאחר הלידה (לידת וולד חי או לידה לאחר 26 שבועות של הריון), והיא אחת מאלה:
- תושבת ישראל או אשת תושב ישראל (גם אם הלידה היתה מחוץ לישראל).
- עובדת שכירה או עובדת עצמאית המועסקת בישראל (גם אם אינן תושבות ישראל, ובתנאי שהלידה היתה בישראל).
- אשה שבן זוגה עובד שכיר או עובד עצמאי, המועסק בישראל 6 חודשים רצופים לפחות בסמוך לפני הלידה (גם אם היולדת ובן זוגה אינם תושבי ישראל, ובתנאי שהלידה היתה בישראל).

התביעות למענק אשפוז ולמענק לידה (וכן לקצבת ילדים)

מוגשות לביטוח הלאומי באמצעות בית החולים שהיתה בו הלידה. לשם כך על היולדת להביא עמה לבית החולים את תעודות הזהות שלה ושל בן זוגה, ולמסור לבית החולים את מספר חשבון הבנק שלה (או שלה ושל בן זוגה).

סכומי מענק הלידה בינואר 2014:

יליד הראשון במשפחה - 1,751 ש"ח
יליד השני במשפחה - 788 ש"ח
יליד השלישי ובעד כל ילד נוסף במשפחה - 525 ש"ח

לתאומים - 8,757 ש"ח
לשלישייה - 13,136 ש"ח

◀ יולדת שילדה יותר משני ילדים בלידה אחת זכאית גם לקצבת לידה (פרטים בהמשך).

דמי לידה

משולמים לאשה עובדת שיצאה לחופשת לידה, בתשלום אחד לחשבון הבנק שלה. דמי הלידה נועדו לפצות את היולדת על אובדן הכנסתה בפרק הזמן שהיא אינה עובדת עקב ההריון והלידה.

מי זכאית לדמי לידה?

- עובדת שכירה או עובדת עצמאית המועסקת בישראל (גם אם אינן תושבות ישראל).
- עובדת שכירה המועסקת מחוץ לישראל - בתנאים מיוחדים.
- אשה בת 18 ומעלה הנמצאת בהכשרה מקצועית או בשיקום מקצועי - בתנאים מיוחדים.

תנאי הזכאות לדמי לידה

- אם שולמו בעד היולדת דמי ביטוח 10 חודשים מתוך 14 החודשים, או 15 חודשים מתוך 22 החודשים לפני ה"יום הקובע" (היום שהפסיקה את עבודתה בזמן ההריון שהסתיים בלידה) - היא זכאית לדמי לידה בעד 14 שבועות.
- אם שולמו בעדה דמי ביטוח 6 חודשים מתוך 14 החודשים לפני ה"יום הקובע" (היום שהפסיקה את עבודתה בזמן ההריון שהסתיים בלידה) - היא זכאית לדמי לידה בעד 7 שבועות.

החודשים האלה ייחשבו לחודשים ששולמו בהם דמי ביטוח, ובתנאי שהם לפני ה"יום הקובע":

- חודשים שהאשה עבדה וקיבלה ממעסיקה שכר (לרבות דמי מחלה ודמי חופשה), או חודשים שהיתה לה הכנסה מעבודה עצמאית, והיא שילמה דמי ביטוח מהכנסתה.

- חודשים שהאשה קיבלה עבורם מהביטוח הלאומי דמי לידה (בעד לידה קודמת) או דמי פגיעה בעבודה או דמי אבטלה או דמי תאונה או גמלה לשמירת הריון או קצבת נכות מעבודה בשיעור 100%.
- חודשים שהאשה קיבלה עבורם דמי מחלה או תמורת חופשה שנתית מקופת גמל.
- שני החודשים הראשונים של חופשה ללא תשלום (שהמעסיק חייב בתשלום דמי ביטוח בעדם).
- חודשים שהאשה למדה בהכשרה מקצועית, ובתנאי שעבדה 30 ימים רצופים לפחות לפני ה"יום הקובע".
- חודשי השירות הסדיר בצבא - לחיילת שהפסיקה את השירות הצבאי והתחילה לעבוד - בתנאים מסוימים.

◀ עבודה בחלק מהחודש נחשבת לחודש עבודה מלא.

שיעור דמי הלידה

100% מהשכר החייב בדמי ביטוח בניכוי מס הכנסה, דמי ביטוח לאומי ודמי ביטוח בריאות, עד למקסימום דמי הלידה (בינואר 2014 - 1,459.50 ש"ח ליום לעובדת שכירה ולעובדת עצמאית).

הארכת חופשת הלידה

יולדת זכאית להאריך או לפצל את חופשת הלידה בעקבות לידה רב עוברית (יותר מילד אחד), או בעקבות אשפוז שלה או של הנולד לתקופה של 15 יום לפחות. על היולדת להודיע לביטוח הלאומי על ההארכה או הפיצול מוקדם ככל האפשר. פרטים נוספים באתר הביטוח הלאומי.

איך מקבלים דמי לידה?

יש למלא טופס תביעה לדמי לידה בל/355, ולמסור אותו לסניף הביטוח הלאומי שבמקום המגורים. את הטופס אפשר לקבל בכל הסניפים, או להוריד

מאתר האינטרנט של הביטוח הלאומי ולשלוח בדואר או בפקס. עובדת שכירה תוכל לקבל את הטופס מהמעסיק שלה.

◀ עובדת עצמאית ועובדת שכירה שהמעסיק שלה נמצא בהסדר עם הביטוח הלאומי לתשלום דמי לידה באופן אוטומטי - אינן צריכות להגיש תביעה.

◀ יולדת שקיבלה דמי אבטלה חודש לפני הלידה, וכן יולדת שקיבלה גמלה לשמירת הריון שבוע לפני הלידה - יקבלו את דמי הלידה באופן אוטומטי, ואינן צריכות להגיש תביעה.

את הטופס אפשר למסור לביטוח הלאומי עם הפסקת העבודה, אך לא מוקדם מ-9 שבועות לפני תאריך הלידה המשוער (המוסרת את הטופס לפני הלידה, תבקש מהרופא שמטפל בה לאשר את תאריך הלידה המשוער בגוף הטופס).

המועד האחרון למסירת התביעה הוא 12 חודשים מיום תחילת זכאותה של היולדת לדמי לידה.

◀ יולדת שעובדת בזמן חופשת הלידה, עלולה לאבד את זכאותה לדמי לידה.

דמי לידה לאב

אב זכאי להחליף את בת זוגו בחלק מחופשת הלידה לאחר שחלפו 6 שבועות מהלידה, ולמשך 21 ימים רצופים לפחות, ובתנאי שהוא ובת זוגו צברו תקופת ביטוח המזכה בדמי לידה.

טופס תביעה בל/360 אפשר להוריד מאתר האינטרנט של הביטוח הלאומי.

יולדת שאינה מסוגלת לטפל בתינוק בשל מצב בריאותה, יוכל בן זוגה להחליף אותה, בכל שלב של חופשת הלידה, ובתנאי שגם הוא עונה על תנאי הזכאות.

אב ביולוגי שאין עמו בת זוג, יוכל בתנאים מסוימים לתבוע דמי לידה.

דמי חופשה להורים מאמצים

משולמים לעובד/ת שכיר/ה או עצמאי/ת, שאימצו ילד שלא מלאו לו 10 שנים, ושהפסיקו את עבודתם לרגל האימוץ, ובתנאי שלזכותם תקופת ביטוח המזכה בדמי לידה. פרטים נוספים וטופס תביעה בל/356 תמצאו באתר הביטוח הלאומי.

דמי חופשה למשפחה אומנת

משולמים לעובד/ת שכיר/ה או עצמאי/ת, שקיבלו לביתם ילד עד גיל 10 למטרת אומנה, לתקופה העולה על 6 חודשים, ושהפסיקו את עבודתם לרגל קבלת הילד, ובתנאי שלזכותם תקופת ביטוח המזכה בדמי לידה. פרטים נוספים וטופס תביעה בל/356 תמצאו באתר הביטוח הלאומי.

קצבת לידה

תשלום ליולדת שילדה שלושה ילדים ויותר בלידה אחת, ובתום 30 יום מיום הלידה היו בחיים שלושה ילדים לפחות. היולדת זכאית לקצבת לידה, אם היא זכאית למענק אשפוז ולמענק לידה.

קצבת הלידה משולמת בעד פרק הזמן שמ-1 בחודש שלאחר הלידה ועד תום 20 חודשים מהמועד הזה. בעד כל אחד מהחודשים משולמת הקצבה לפי מספר הילדים שהיו בחיים ב-1 באותו חודש, כשסכום הקצבה הולך ופוחת במהלך תקופת הזכאות. מידע על סכומי הקצבה אפשר לקבל באתר הביטוח הלאומי.

◀ הקצבה משולמת באופן אוטומטי לחשבון הבנק שאליו משולמת קצבת הילדים, ואין צורך להגיש תביעה.

תשלום בעד ילד שאמו נפטרה

אם נפטרה היולדת בשעת הלידה או בתוך שנה מיום הלידה, ישולם בעד הילד תשלום מיוחד, בתנאי שהיולדת היתה זכאית למענק לידה ו/או לקצבת לידה ו/או לדמי לידה.

שני סוגי תשלומים משולמים בעד ילד שאמו נפטרה:

קצבה מיוחדת

משולמת לבן זוג או לאפוטרופוס, עבור כל ילד שנולד באותה לידה ונמצא בישראל. הקצבה משולמת ל-24 חודשים, ואם משולמת קצבת שאירים או קצבת תלויים בעד הילד - ל-12 חודשים. סכום הקצבה לילד אחד בינואר 2014 - 2,727 ש"ח לחודש.

תגמול מיוחד

משולם לבן זוגה של היולדת, אם עקב מותה הפסיק את עבודתו למען הטיפול בילד. התגמול (בשיעור יחסי לשכרו של בן הזוג) משולם לכל היותר בעד 12 שבועות מתום שבעת ימי האבל, ורק אם שיעורו עולה על שיעור הקצבה המיוחדת ליום. בזמן תשלום התגמול אין משולמת הקצבה המיוחדת.

תביעה לקצבה מיוחדת ולתגמול מיוחד

יש להגיש בטופס בל/380 לסניף הביטוח הלאומי את הטופס ניתן להוריד מאתר הביטוח הלאומי.

השתתפות בהוצאות הסעתה של היולדת באמבולנס

הביטוח הלאומי משתתף בהוצאות הסעתה של יולדת באמבולנס של מגן דוד אדום אל בית החולים. פרטים באתר הביטוח הלאומי.

גמלה לשמירת הריון

משולמת לאשה עובדת, שנאלצה להפסיק את עבודתה בזמן ההריון עקב סיכון רפואי לה או לעובר - הנובע מן ההריון; או במקרים שסביבת העבודה מסכנת את האישה או את העובר, והמעסיק שלה לא

מצא לה עבודה חלופית. הגמלה נועדה לפצות את האשה על אובדן שכרה בזמן שהיא בשמירת הריון.

שיעור הגמלה

שכר האשה הממוצע בשלושת החודשים שקדמו לשמירת הריון, אך לא יותר מ-291.90 ש"ח ליום, נכון לינואר 2014.

תנאי הזכאות לגמלה

- האשה תושבת ישראל, עובדת שכירה או עצמאית, ששולמו בעדה דמי ביטוח בעד 6 חודשים לפחות מתוך 14 החודשים שקדמו ל"יום הקובע" (היום שהפסיקה את עבודתה עקב שמירת הריון).

החודשים שנחשבים לחודשים ששולמו בהם דמי ביטוח - ראי ב"דמי לידה"

- היא היתה בשמירת הריון על-פי אישור רפואי ממומחה למחלות נשים ולידה - 30 ימים רצופים לפחות. אם היא נזקקה לתקופה נוספת של שמירת הריון - 14 ימים רצופים לפחות בכל תקופה נוספת.
- רופא מומחה מטעם הביטוח הלאומי אישר את תביעתה לשמירת הריון.
- היא אינה מקבלת תשלום עקב שמירת הריון מגוף אחר.

תביעה לגמלה לשמירת הריון

יש להגיש בסניף הביטוח הלאומי שבמקום המגורים, בטופס גמלה לשמירת הריון בל/330. טופס תביעה אפשר לקבל בכל סניפי הביטוח הלאומי, ובאתר האינטרנט של הביטוח הלאומי. אל הטופס מצורף אישור רפואי, שימלא אותו רופא מומחה למחלות נשים ולידה.

◀ המועד האחרון למסירת טופס התביעה, בצירוף האישור הרפואי, הוא 12 חודשים מתחילת כל תקופה של שמירת הריון.

תשלום הפרשים לדמי לידה, שמירת הריון ודמי אימוץ

עובדת שכירה שקיבלה דמי לידה, גמלה לשמירת הריון או דמי אימוץ, עשויה להיות זכאית לתשלום הפרשים לקצבה שקיבלה, אם בתוך 11 חודשים מהיום הראשון לזכאות לדמי לידה, לדמי האימוץ או לגמלה לשמירת הריון, קיבלה מהמעסיק שלה תשלום נוסף, כגון דמי הבראה, דמי ביגוד או בונוס, העולה על רבע מהשכר החודשי הרגיל שלה, או שקיבלה הפרשי שכר בעד תקופה שקדמה לחופשת הלידה. גם אב שיצא לחופשת לידה זכאי לתשלום הפרשים לקצבה.

לבדיקת הזכאות להפרשים, על היולדת לשלוח למחלקת אמהות בסניף הביטוח הלאומי הקרוב למקום מגוריה, תביעה לתשלום הפרשים, בצירוף תלוש השכר שבו מצוין התשלום הנוסף ששולם. את התביעה יש לשלוח בתוך 12 חודשים, מיום תחילת זכאותה לדמי לידה.

הביטוח הלאומי משלם קצבת ילדים לכל תושב ישראל בעד כל אחד מילדיו עד הגיעו לגיל 18.

ביטוח ילדים

קצבת ילדים

הקצבה חודשית והיא משולמת ב-20 בכל חודש לחשבון הבנק של האם או לחשבון המשותף לה ולבן זוגה. הקצבה משולמת לפי מספר הילדים במשפחה.

מי זכאי לקצבת ילדים?

- מבוטח תושב ישראל (וכן מי שיושב בישראל - לפי כללים מיוחדים) שיש לו ילד אחד ויותר.
- ילד עולה שעלה לארץ בלי הוריו.
- מי שמחזיק בילד שאינו ילדו, בתנאי שמונה כאפוטרופוס או כמקבל הקצבה.

תנאי הזכאות לקצבת ילדים

הקצבה משולמת בעד ילד שעדיין לא מלאו לו 18 שנים, והוא נמצא בישראל. בעד ילד השהה בחו"ל תשלום הקצבה עבור 3 החודשים הראשונים לשהות בחו"ל. לאחר 3 חודשים תשלום הקצבה במקרים האלה: אחד ההורים נשלח לחו"ל על-ידי מעסיק ישראלי או שהוא בשנת שבתון או שהוא עובד אצל מעסיק ישראלי בחו"ל; המשפחה שוהה בחו"ל בגלל טיפול רפואי של אחד מבני המשפחה, שאי אפשר לקבלו בארץ.

מי שמחזיק בילד שאינו ילדו - הקצבה תשלום לו בתנאי שמונה כאפוטרופוס או כמקבל הקצבה, ובתנאי שהוא מפרנס את הילד ב-12 החודשים האחרונים לפחות.

תקופת הזכאות

ילד שנולד או עלה לארץ עד 15 בחודש, הקצבה תשלום בעבור אותו החודש. ילד שנולד או עלה לארץ החל ב-16 בחודש ואילך, זכאי לקצבת ילדים החל ב-1 בחודש הבא. הזכאות לקצבה מסתיימת בתום החודש שבו מלאו לילד 18 שנים.

תביעה לקצבת ילדים

בלידה ראשונה התביעה תוגש באמצעות בית החולים שהילד נולד בו. לשם כך על היולדת להביא עמה לבית החולים את תעודת הזהות שלה ושל בן זוגה ואת מספר חשבון הבנק שלה. בלידה שנייה ויותר, המידע מועבר באופן אוטומטי מבית החולים. בלידות מחוץ לבית חולים או במקרים של תושב חוזר עם ילדים, יש להגיש תביעה לקצבת ילדים.

אם למבוטח או למקבלת הקצבה יש חוב בביטוח הלאומי, רשאי הביטוח הלאומי להפחית מסכום הקצבה את סכום החוב עד לסילוקו המלא.

סכום קצבת הילדים בינואר 2014 בש"ח:

- עבור ילדים שנולדו מ-1 ביוני 2003 ואילך, משולמת קצבה בסך 140 ש"ח לכל ילד.

• עבור ילדים שנולדו עד 31.5.2003:

מיקום הילד במשפחה	סכום הקצבה
ראשון	140
שני	140
שלישי	172
רביעי	336
חמישי ואילך	354

- **מקבלי הבטחת הכנסה, מזונות, זקנה עם השלמת הכנסה, שאירים עם השלמת הכנסה**

מקבלים תוספת בעד הילד השלישי והרביעי, בסכום של 98 ש"ח לכל ילד.

◀ לברור סכום קצבת הילדים המגיע לכם - לרשותכם מחשבון באתר הביטוח הלאומי.

תביעה שהוגשה באיחור

אם לא הגשת את התביעה לקצבת הילדים בזמן, רשאי הביטוח הלאומי לאשר את תביעתך לתקופה

של שנה רטרואקטיבית מיום הגשת התביעה. אם הילד נולד אחרי 1 ביולי 2003, ולא נרשם במרשם האוכלוסין בתוך 30 יום מיום הלידה, תשלום הקצבה לתקופה רטרואקטיבית של עד 3 חודשים בלבד.

מענק לימודים

תשלום שהביטוח הלאומי משלם פעם בשנה בחודש אוגוסט למשפחות המפורטות בהמשך, המקבלות קצבת ילדים.

המענק משולם בעד כל ילד בן 6-14 שנים.

למענק זכאיות משפחות שבהן הורה גרוש/ה, אלמן/ה או רווק/ה, הורה המקבל/ת גמלה להבטחת הכנסה בנפרד מבת/בן הזוג, ובתנאים מסוימים גם הורה החי/ה בנפרד מבת/בן הזוג, עגונה, ואישה השהה במקלט לנשים מוכות.

למענק לימודים זכאיות גם משפחות עם 4 ילדים ויותר, בתנאי שאחד ההורים מקבל מהביטוח הלאומי בחודש יולי או בחודש אוגוסט של כל שנת לימודים, אחת מהקצבאות האלה: הבטחת הכנסה, מזונות, נכות כללית, זקנה או שאירים. למענק לימודים זכאים גם ילדים יתומים או נטושים המקבלים הבטחת הכנסה; ילדים יתומים משני הורים; ילדים עולים שעלו ללא הוריהם וכן עולה חדש, הנמצא בארץ יותר משנה ופחות משנתיים, ובת זוגו לא עלתה לארץ ואינה שוהה בה.

סכום המענק באוגוסט 2013:

ילד בן 6-11 (כיתה א'-ה') - 1,528 ש"ח.

ילד בן 11-14 (כיתה ו'-ח') - 849 ש"ח.

פרטים נוספים על המענק וטופס תביעה בל/5015 אפשר לקבל באתר האינטרנט של הביטוח הלאומי.

תגמולים למשרתים במילואים

הביטוח הלאומי משלם תגמול מילואים לכל אדם שנקרא לשירות מילואים על-פי חוק שירות ביטחון, וכן למי שנקרא לאימון על-פי חוק שירות עבודה לשעת חירום (מל"ח).

• **שכיר העובד בשכר חודשי, וכן שכיר העובד שלא בשכר חודשי**, שעבדו בשלושת החודשים שקדמו לשירות במילואים, 75 ימים לפחות, אצל מעסיק אחד או במקום עבודה אחד, יתבעו את התגמול ממעסיקם.

• **עצמאי, סטודנט, מובטל ומי שאינו עובד** יתבעו את התגמול מהמוסד לביטוח לאומי.

• **מקבל דמי אבטלה** - שיצא למילואים במהלך התקופה שבה הוא מקבל דמי אבטלה, ישולם לו התגמול באופן אוטומטי, ואינו צריך להגיש תביעה.

הגשת תביעה אישית באופן מקוון באתר האינטרנט

משרתים במילואים שרשומים בביטוח הלאומי כעובדים עצמאיים, מי שאינם עובדים, סטודנטים ותלמידי ישיבות- יכולים להגיש תביעה לתגמולי מילואים גם באמצעות **אתר השירות האישי**. השימוש בשירות ניתן באמצעות קוד וסיסמה, שניתן להזמין דרך האתר, או לקבל בסניף הביטוח הלאומי הקרוב למקום המגורים.

מוקד טלפוני בנושא מילואים 02-6463010

הביטוח הלאומי מפעיל מוקד טלפוני אוטומטי לחיילי מילואים המגישים תביעות באופן אישי, ולמעסיקים המשלמים את התגמול לעובדיהם המשרתים במילואים. במוקד ניתן לקבל מידע כללי על זכויות וחובות, טפסים להגשת תביעות, סימולטור לחישוב התגמול ועוד.

לתגמול מילואים זכאי כל מי שנקרא לשירות מילואים על-פי חוק שירות ביטחון, או שנקרא לאימון על-פי חוק שירות עבודה לשעת חירום (מל"ח). לקבלת התגמול יש להמציא אישור מצה"ל על ימי השירות - טופס מס' 3010.

תגמול מילואים

• **לעובד שכיר ולעובד עצמאי** - תגמול בשיעור הכנסתם (החייבת בדמי ביטוח) בשלושת החודשים שקדמו לחודש תחילת שירותם במילואים, בצירוף תוספת היוקר, לחלק ב-90. במקרים מיוחדים זכאי משרת במילואים לחישוב על-פי חודשי שכר אחרים. התגמול לא יפחת מן המינימום ולא יעלה על המקסימום (ראה להלן).

• **מקסימום התגמול לעובד שכיר ועובד עצמאי:** בינואר 2014 - 1,441.33 ש"ח ליום, 43,240 ש"ח לחודש.

• **מינימום התגמול לעובד שכיר ועובד עצמאי:** בינואר 2014 - 196.02 ש"ח ליום, 5,881 ש"ח לחודש.

תביעה לתגמול מילואים

תביעה לתגמול מילואים יש להגיש בתום השירות באחד מסניפי הביטוח הלאומי לפי בחירת התובע, בצירוף אישור צה"ל - טופס מס' 3010. אפשר להוריד טופס תביעה מאתר האינטרנט של הביטוח הלאומי לשלוח בדואר או בפקס.

מענק לחייל
משוחרר העובד
בעבודה החיונית
למשק המדינה

מענק לחייל משוחרר העובד בעבודה מועדפת

מענק ל"עבודה מועדפת"

על-פי חוק הביטוח הלאומי משולם מענק חד-פעמי לחיילים משוחררים משירות חובה, או למי שסיימו שירות לאומי תקופה של 24 חודשים, שעבדו בעבודה המוגדרת בחוק כעבודה נדרשת: במפעלי תעשייה ובתי מלאכה, באתרי בנייה, בתחנות דלק, בבתי מלון, באתרי גידולים חקלאיים ובבתי אריזה, וכן בטיפול וסיוע אישי לאנשים עם מוגבלויות - חוץ מעבודות פקידות בתחומים האלה.

מי זכאי למענק?

המענק משולם למי שעונה על התנאים האלה:

- הוא עבד בעבודה נדרשת 6 חודשים מלאים לפחות, אפשר גם לא רצופים, בתוך 24 החודשים מיום שהשתחרר משירות חובה. העבודה צריכה להיות במשרה מלאה, על פי הנהוג בענף שבו עבד. בעבודה בתחום החקלאות אפשר לעבוד 4 חודשים מלאים לפחות, ולקבל מענק חלקי.
- תחילת העבודה - בתוך 12 חודשים מיום השחרור (או בשנה השנייה - אם היה זכאי לדמי אבטלה ביום תחילת העבודה).

שיעור המענק

סכום המענק המלא בדצמבר 2013 ואילך - 9,550 ש"ח.
סכום המענק החלקי בחקלאות - 6,367 ש"ח.

מי שקיבל דמי אבטלה ב-11 החודשים שקדמו לתחילת העבודה הנדרשת, ינוכה חלק מהתשלום שקיבל בעבור ימי האבטלה מסכום המענק המגיע לו. במקרים מסוימים זכאי החייל למענק חלקי.

תביעה למענק

תביעה למענק יש להגיש לביטוח הלאומי לאחר 6 חודשי עבודה מלאים לפחות, ולא יאוחר מ-42 חודשים מיום השחרור משירות החובה.

לתביעה יש לצרף אישורים על מקום העבודה, סוג העבודה ותקופת העבודה, בציון מספר ימי העבודה בכל חודש.

אפשר להוריד טופס תביעה בל/152 מאתר האינטרנט של הביטוח הלאומי, ולשלוח בדואר או בפקס.

גם חיילים משוחררים, חברי קיבוצים או מושבים שיתופיים, שעבדו בעבודה מועדפת בקיבוץ או במושב השיתופי או מחוצה להם, זכאים למענק.

ביטוח אבטלה

ביטוח אבטלה נועד להבטיח למובטל תחליף לשכרו לתקופה מוגבלת, כדי לאפשר לו לחפש עבודה מתאימה.

דמי אבטלה

מי מבוטח לדמי אבטלה?

תושב ישראל או תושב ארעי, מגיל 18 עד גיל 67, שעבד כשכיר, או שהוא חייל בשנה הראשונה לשחרורו משירות סדיר.

תקופת הזכאות המרבית לדמי אבטלה

למובטל שמלאו לו 45 שנים, או שמלאו לו 35 שנים ויש עמו 3 תלויים* לפחות - 175 ימים לכל היותר; למובטל שמלאו לו 35 שנים, או שעדיין לא מלאו לו 35 שנים ויש עמו 3 תלויים* - 138 ימים לכל היותר; למובטל שמלאו לו 28 שנים ועדיין לא מלאו לו 35 שנים ואין עמו 3 תלויים* - 100 ימים לכל היותר; למובטל שמלאו לו 25 שנים ועדיין לא מלאו לו 28 שנים ואין עמו 3 תלויים* - 67 ימים לכל היותר; למובטל שעדיין לא מלאו לו 25 שנים ואין עמו 3 תלויים* - 50 ימים לכל היותר; לחייל משוחרר ולבת שסיימה שירות לאומי - 70 ימים לכל היותר.

*בן/בת זוג שאינם עובדים וילד עד גיל 18

תנאי הזכאות לדמי האבטלה

1. גיל - מלאו לך 20 שנים ועדיין לא מלאו לך 67, ובתנאים מסוימים גם בני 18-20.
  2. השלמת תקופת אכשרה (למובטלים מ-14.13*)
    - 12 חודשים ששולמו בעדם דמי ביטוח מתוך 18 החודשים שקדמו לאבטלה.
    - חייל משוחרר וכן מי שסיים 24 חודשי התנדבות בשירות לאומי צריכים לצבור תקופת אכשרה ככול מובטל, כמפורט למעלה. ואולם במניין חודשי האכשרה יילקחו בחשבון עד 6 חודשים מתוך תקופת השירות הצבאי הסדיר או השירות הלאומי.
- אם הם הופנו להכשרה מקצועית מטעם שירות התעסוקה, הם יהיו פטורים מתקופת אכשרה בשנה הראשונה לאחר השחרור או ההתנדבות.
3. אתה מובטל - אתה רשום בלשכת שירות

התעסוקה, מוכן ומסוגל לעבוד במקצועך או בכל עבודה מתאימה אחרת, ולשכת שירות התעסוקה לא הציעה לך עבודה כאמור.

*פרטים על תקופת האכשרה של מובטלים לפני 1.4.13 ניתן לקבל באתר האינטרנט של הביטוח הלאומי.

שיעור דמי האבטלה

שיעור דמי האבטלה ליום מחושב באחוזים מהשכר היומי הממוצע שלך ב-6 החודשים האחרונים שקדמו ל-1 בחודש שבו החלה תקופת האבטלה. סכום דמי האבטלה ליום בחמשת החודשים הראשונים לא יעלה על השכר היומי הממוצע במשק (בינואר 2014 - 363.56 ש"ח ליום), ומהחודש השישי לא יעלה על 2/3 מן השכר היומי הממוצע במשק (בינואר 2014 - 242.37 ש"ח ליום). דמי אבטלה לחייל משוחרר לא יפחתו מהסכום הקבוע בחוק לחייל - 103.80 ש"ח ליום בינואר 2014.

◀ עבור 5 ימי האבטלה הראשונים בכל 4 חודשים רצופים, לא משולמים דמי אבטלה.

דמי אבטלה ומענק למובטל שהופנה לעבודה בשכר נמוך

מובטל שלשכת שירות התעסוקה הפנתה אותו לעבודה בשכר נמוך מדמי האבטלה המגיעים לו, יהיה זכאי למענק בסכום הפרש שבין דמי האבטלה שהיו מגיעים לו לבין מחצית שכרו בעבודה בשכר נמוך, ובתנאי שעבד בעבודה זו 25 ימים לפחות ב-50% משרה לפחות. המענק משולם ל-100 ימי עבודה לכל היותר.

דמי אבטלה למשתתף בהכשרה מקצועית

זכאי לדמי אבטלה, שלשכת שירות התעסוקה שלחה אותו לקורס להכשרה מקצועית והתחיל את לימודיו בעודו זכאי, ישולמו לו דמי האבטלה בעבור הימים המשלימים את תקופת האבטלה המרבית המגיעה לו. דמי האבטלה יהיו בשיעור של 70% מדמי האבטלה

שהיה זכאי להם, אילו היה מובטל, ולא היה לומד בקורס. למרות האמור לעיל:

1. מי שלומד בהכשרה מקצועית ועדיין לא מלאו לו 35 שנים, והשכלתו נמוכה מ-12 שנות לימוד, יהיה זכאי לדמי אבטלה בזמן הלימודים, גם בעד תקופה שעולה על ימי האבטלה המרביים המגיעים לו, אך לא יותר מ-138 ימים.
2. נקבעו סוגי הכשרות מקצועיות שבהם ישולמו דמי אבטלה בשיעור מלא. מידע על הכשרות אלה ניתן למצוא באתר הביטוח הלאומי.

◀ מי שהפסיק את עבודתו מרצונו, בלי הצדקה, יתחיל לקבל את דמי האבטלה רק לאחר 90 ימים מיום הפסקת העבודה.

◀ מי שסירב להצעת עבודה מתאימה, יתחיל לקבל דמי אבטלה רק לאחר 90 ימים מיום הסירוב להצעת העבודה, וממספר הימים המקסימלי המגיעים לו ינוכו 30 ימים בכל פעם שסירב לקבל עבודה.

הגשת תביעה לדמי אבטלה

כדי לקבל לראשונה דמי אבטלה יש להגיש תביעה לסניף הביטוח הלאומי שבמקום המגורים. את טופס התביעה בל/1500 אפשר להוריד מאתר האינטרנט של הביטוח הלאומי, ולשלוח בדואר או בפקס.

תביעה חוזרת לדמי אבטלה

אפשר להגיש רק לאחר שחלפו 12 חודשים מתחילת הזכאות הקודמת. מובטלים שעדיין לא מלאו להם 40 שנה, והם מגישים יותר מתביעה אחת לדמי אבטלה בתוך 4 שנים, יקבלו עבור כל תביעותיהם דמי אבטלה לתקופה מקסימלית של 180% ממניין הימים המרביים (כמפורט בתחילת הפרק). סכום דמי האבטלה בתקופה הנוספת לא יעלה על 85% מדמי האבטלה המרביים.

זכויות עובדים

עקב פשיטת רגל ופירוק תאגיד

עובד שכיר שמעסיקו פשט את הרגל או שהחברה שעבד בה התפרקה, זכאי לתשלום שכר העבודה ופיצויי הפיטורין שמעסיקו חייב לו.

לחבר אגודה שיתופית

שהיה חבר במושב שיתופי או בקיבוץ במשך 7 שנים לפחות - עד המקסימום הקבוע בחוק (69,184 ש"ח - בינואר 2014). טופסי תביעה לגמלאות השונות אפשר להוריד מאתר האינטרנט של הביטוח הלאומי, ולשלוח בדואר או בפקס לסניף הקרוב למקום המגורים.

הגמלאות

לעובד

שכר העבודה ופיצויי הפיטורין שהמעסיק חייב לו ביום הפסקת העבודה, עד המקסימום הקבוע בחוק הביטוח הלאומי.

מי שנגד מעסיקו ניתן צו פירוק/צו פשיטת רגל עד ל-31.7.09, סכום המקסימום לתשלום הוא 86,480 ש"ח בינואר 2014; מי שנגד מעסיקו ניתן הצו מיום 1.8.09 ואילך, סכום המקסימום לתשלום הוא 112,424 ש"ח בינואר 2014.

לשאירים

שכר העבודה המגיע להם לפי סעיף 7 בחוק הגנת השכר, ופיצויי הפיטורין המגיעים להם לפי סעיף 5 בחוק פיצויי פיטורין, עד המקסימום הקבוע בחוק הביטוח הלאומי.

לקופת גמל

תשלומים אשר לא הועברו לקופת הגמל מכספי העובד או המעסיק או שניהם, עד המקסימום הקבוע בחוק הביטוח הלאומי - 17,296 ש"ח בינואר 2014.

זכאים לגמלה

- עובד שמעסיקו פשט את הרגל או עובד שניתן נגד מעסיקו צו פירוק (אם המעביד הוא תאגיד).
- שאירי העובד הזכאים לפיצויי פיטורין לפי סעיף 5 לחוק פיצויי פיטורין.
- קופת גמל, אם קיים חוב של המעסיק לקופת הגמל שהעובד מבוטח בה.

אינם זכאים לגמלה

- עובד עצמאי או בעל שליטה בחברה המחזיק בעיקר מניות החברה, שלא התקיימו בינו לבין החברה יחסי עובד-מעביד.
- בעלי שליטה בחברת מעטים, וכן עובדים זרים ועובדי שטחים ששוהים בארץ שלא כחוק.

תנאי הזכאות

- בית המשפט הוציא נגד המעסיק צו הכרזה כפושט רגל, או צו לפירוק חברה, או צו לפירוק שותפות, או צו לפירוק אגודה שיתופית.
- פרטי התביעה של העובד אושרו על ידי הנאמן של פושט הרגל או המפרק של החברה.

למתנדב שנפגע תוך כדי ועקב פעולת התנדבות, לרבות פגיעה בדרך למקום ההתנדבות וממנו, וכן לתלויים במתנדב שנפטר עקב פגיעה שאירעה לו בנסיבות האלה, משולמות גמלאות כאמור בפרק "ביטוח נפגעי עבודה", ולפי תנאי הזכאות האמורים שם.

זכויות מתנדבים

שיעור התשלום

סכום התגמול למתנדב זהה לסכום הגמלה לנפגע בעבודה. אולם מתנדב שלא עבד לפני הפגיעה, או שהכנסתו היתה נמוכה, ישולם לו תגמול בסך 109.47 ש"ח ליום.

תביעה לגמלה

את התביעה יש להגיש לסניף הביטוח הלאומי שבמקום המגורים, בתוך 12 החודשים מיום הפגיעה. טופס תביעה אפשר לקבל בסניפי הביטוח הלאומי, או להוריד באתר האינטרנט של הביטוח הלאומי, ולשלוח בדואר או בפקס.

"מתנדב" - מי שפועל בהתנדבות שלא בשכר למען הזולת על-פי הפניה מוקדמת של גוף ציבורי המוסמך להפנות מתנדבים, ופעילותו נעשית למטרות שיש בהן תועלת לאומית או ציבורית; מי שממלא ללא שכר ושלא במסגרת שירות בצה"ל חובת אבטחה לפי חיקוק; מי שמושיט עזרה לזולת מכוח חובתו על-פי דין או עושה פעולה להצלת חייו או רכושו של הזולת; מי שעושה עבודה ציבורית או שירות לציבור מכוח חוק העונשין; מתנדב במד"א, בארגון לעזרה ראשונה, או בארגון למניעת נזקים לגוף או לרכוש, או בארגון לטיפול בחולים או באנשים שאינם מסוגלים לטפל בעצמם, או בארגון המטפל בקבורה, ובלבד ששר הרווחה אישר את הארגון; כבאי מתנדב; וכן מי שמבצע שירות בקהילה ללא שכר במסגרת תכנית מהל"ב (תכנית ויסקונסין/אורות לתעסוקה); מי שמשרת בשירות אזרחי כהגדרתו בחוק דחיית שירות לתלמידי ישיבה.

תגמולים לנפגעי פעולות איבה

חוק התגמולים לנפגעי איבה מקנה לנפגעים ולמשפחות הנספים בפעולות איבה, זכויות לתגמולים, לשיקום, למענקים ולהטבות.

תביעה לתגמול למשפחות הנספים

יש להגיש בטופס בל/582 לסניף הביטוח הלאומי הקרוב למקום המגורים של הנפטר, בתוך 12 חודשים מיום הפטירה.

אפשר להוריד טופס תביעה מאתר האינטרנט של הביטוח הלאומי, ולשלוח בדואר או בפקס.

תגמולים לא כספיים והטבות מיוחדות

ריפוי, אשפוז, החלמה, מכשירים רפואיים, שיקום מקצועי והטבות מיוחדות, כגון הלוואות ומענקים לדיוור, סיוע ברכישת רכב ובהחזקתו החודשית, תשלום בעד שירותים אישיים, ועוד.

שיקום מקצועי והטבות מיוחדות ניתנים גם לאלמנות, ליתומים ולהורים שכולים.

לקבלת ההטבות יש לפנות למחלקת השיקום בסניף הביטוח הלאומי, הקרוב למקום המגורים.

שיקום מקצועי

נפגע בפעולת איבה שנקבעו לו 20% נכות לפחות, וכן אלמנה ויתומים של מי שנפטר עקב פעולת איבה - עשויים להיות זכאים לשיקום מקצועי מהביטוח הלאומי.

פרטים נוספים ראו בפרק "שיקום מקצועי".

תגמול נכות חודשי

משולם לנכה מפעולת איבה שנקבעה לו דרגת נכות של 20% ומעלה. סכום התגמול נקבע לפי דרגת הנכות. נכה שדרגת נכותו 100% מקבל תגמול בשיעור 118% ממשכורת עובד מדינה בדרגת 17 בדירוג המינהלי. התגמול לנכה מפעולת איבה שווה לתגמול המשולם לנכה צה"ל לפי חוק הנכים (תגמולים ושיקום). למי שנקבעה דרגת נכות לצמיתות של 10%-19% ישולם מענק נכות חד-פעמי.

תביעה לקביעת דרגת נכות ולתשלום תגמול נכות חודשי

יש להגיש לביטוח הלאומי בטופס בל/581, בתוך 12 חודשים מתום הזמן ששולם לנפגע תגמול טיפול רפואי. אפשר להוריד טופס תביעה מאתר האינטרנט של הביטוח הלאומי, ולשלוח בדואר או בפקס.

תגמולים מיוחדים

תגמולים בשיעורים מוגדלים משולמים ל"נכה נצרך" ול"נכה מחוסר פרנסה".

נכה שפרש פרישה מוקדמת מהעבודה ואינו כשיר עוד לעבודה, ומלאו לו 50 שנים ודרגת נכותו 35% ומעלה, זכאי בתנאים מסוימים לתוספת מיוחדת.

תגמולים למשפחות הנספים

תגמול תלויים חודשי

משולם לאלמנות, להורים שכולים וליתומים של מי שנספה עקב פעולת איבה. התגמול שווה לתגמול המשולם לפי חוק משפחות החיילים שנספו במערכה.

מי זכאי לתגמולים לנפגעי פעולות איבה?

תושב ישראל, שנפגע בפעולת איבה בישראל ומחוצה לה; אזרח ישראל ומי שנכנס לישראל כחוק ונפגע בפעולת איבה בישראל; תושב חוץ שנפגע בפעולת איבה בחו"ל תוך כדי ועקב עבודתו אצל מעביד ישראלי (שאושר לעניין זה).

"פגיעת איבה" - פגיעה עקב פעולת איבה של כוחות אויב, או פגיעה בשגגה מידי אדם עקב פעולות איבה של כוחות אויב או בנסיבות שהיה בהן חשש סביר לפעולת איבה, פגיעה ממשק שהיה מיועד לפעולת איבה או ממשק שהיה מיועד נגד פעולת איבה וכן פגיעה ממעשה אלימות שמטרתו העיקרית פגיעה באדם בשל השתייכות למוצא לאומי-אתני, ובתנאי שהוא נובע מהסכסוך הישראלי-ערבי ונעשה בידי ארגון טרוריסטי - והכול בתנאי שהרשות המאשרת, המתמנה על-ידי שר הביטחון, אישרה שהפגיעה היא פגיעת איבה.

תגמולים לנפגעי פעולות איבה

תגמול בזמן טיפול רפואי

נפגע בפעולת איבה שנמנע ממנו לעבוד עקב קבלת טיפול רפואי, זכאי לתגמול מיוחד בזמן הטיפול הרפואי, בתנאי שלא משולם לו שכר או פיצוי בפרק הזמן הזה.

תביעה להכרה בפגיעת איבה וקבלת תגמול

טיפול רפואי יש להגיש בטופס בל/580 לסניף הביטוח הלאומי שבמקום המגורים, בתוך 12 חודשים מיום הפגיעה. אפשר להוריד טופס תביעה מאתר האינטרנט של הביטוח הלאומי, ולשלוח בדואר או בפקס.

ביטוח נפגעי עבודה

**ביטוח נפגעי עבודה
נועד לפצות את
המבוטח על אובדן
הכנסה עקב פגיעה
בעבודה, ולסייע לו
לחזור למעגל העבודה
בעזרת שיקום מקצועי.**

מי מבוטח?

עובד שכיר; עובד עצמאי שהיה רשום בביטוח הלאומי בעת שנפגע; מי שנמצא בשיקום מקצועי; לומד בהכשרה מקצועית; נבחן לפי חוק החניכות או חוק שירות התעסוקה (בשעת הבחינה בלבד); אסיר עובד; תושב חוץ המועסק בישראל אצל מעסיק ישראלי; תושב ישראל בחו"ל - בתנאים מסוימים; וכן מי ששכרו נקבע על-פי חוק (חבר כנסת וכדומה).

מי זכאי לגמלאות נפגעי עבודה?

מבוטח שאירעה לו "פגיעה בעבודה" (תאונת עבודה או מחלת מקצוע), וכן התלויים במבוטח שנפטר עקב פגיעה בעבודה (אלמן/ה, יתומים; הורים ובני משפחה אחרים - בנסיבות מיוחדות).

תאונת עבודה - תאונה תוך כדי ועקב העבודה, לרבות תאונה בדרך אל העבודה וממנה ותאונה בנסיבות המפורטות בחוק.

מחלת מקצוע - מחלה שהמבוטח חלה בה עקב עבודתו, והיא מופיעה ברשימת מחלות המקצוע שנקבעה בחוק.

עובד עצמאי החייב דמי ביטוח תישלל זכאותו לגמלה או תשלום לו גמלה מופחתת (לפי סכום החוב ומשך הפיגור בתשלום).

גמלאות נפגעי עבודה

טיפול רפואי

רפוי, החלמה ושיקום רפואי באמצעות קופת חולים.

דמי פגיעה

תשלום בשל היעדרות מהעבודה, לתקופה של עד 91 יום ממחרת יום הפגיעה. דמי הפגיעה משולמים למי שנפגע בעבודה או חלה במחלת מקצוע, ועקב

כך אינו מסוגל לעבוד בעבודתו או בעבודה מתאימה אחרת ולא עבד בפועל, והוא זקוק לטיפול רפואי.

לעובד עצמאי לא משולמים דמי פגיעה בעד 12 ימי הזכאות הראשונים.

לעובד שכיר - בעד יום הפגיעה לא משולמים דמי פגיעה, אולם משולם שכר על-ידי המעסיק. בעד היומיים שלאחר יום הפגיעה משולמים דמי פגיעה רק למי שאינו מסוגל לעבוד 12 יום ומעלה.

שיעור התשלום ליום

75% מהשכר (החייב בדמי ביטוח) בשלושת החודשים שלפני הפגיעה מחולק ב-90, ועד למקסימום דמי הפגיעה ליום (בינואר 2014 - 1,094.63 ש"ח).

תביעה לתשלום דמי פגיעה והודעה על פגיעה בעבודה

יש להגיש בתוך 12 חודשים מיום הפגיעה, בטופס בל/211, לסניף הביטוח הלאומי שבמקום המגורים, ולצרף תעודה רפואית ראשונה על הפגיעה, הניתנת בקופת חולים או בבית חולים.

אפשר להוריד טופס תביעה מאתר האינטרנט של הביטוח הלאומי, ולשלוח בדואר או בפקס.

גמלאות נכות מעבודה

קצבת נכות מעבודה

לנכי עבודה בעלי דרגת נכות זמנית של 9% לפחות או בעלי דרגת נכות לצמיתות של 20% לפחות - משולמת קצבה לפי דרגת הנכות הרפואית בשיעור יחסי לשכר בשלושת החודשים שלפני הפגיעה (בינואר 2014 מקסימום הקצבה החודשית - 32,839 ש"ח לעובד שכיר ולעובד עצמאי).

למקבלי קצבת נכות מעבודה בעלי הכנסה נמוכה משולמת השלמת הכנסה.

תביעה לקצבת נכות מעבודה

יש להגיש מוקדם ככל האפשר בטופס בל/200 לסניף הביטוח הלאומי שבמקום המגורים. אפשר להוריד טופס תביעה מאתר האינטרנט של הביטוח הלאומי ולשלוח בדואר או בפקס. מבוטח שהגיש תביעה לקצבת נכות מעבודה יוזמן לוועדה רפואית. הוועדה תקבע אם נכותו היא תוצאה של הפגיעה בעבודה וכן את דרגת נכותו.

מענק נכות מעבודה

לנכה עבודה בעל דרגת נכות לצמיתות של 9% ומעלה, אך נמוכה מ-20% - משולם מענק חד-פעמי בשיעור קצבה חודשית כפול 43. אם התביעה הוגשה באיחור של יותר מ-12 חודשים, ישולם מענק מופחת באופן יחסי לאיחור.

קצבה מיוחדת

משולמת לנכים הזקוקים לעזרה בביצוע פעולות היום יום, והם בעלי דרגת נכות של 75% ויותר לצמיתות; או בעלי דרגת נכות של 65% - 74% לצמיתות, שיש להם קשיי הליכה - לסייע בטיפול אישי ולכיסוי הוצאות מיוחדות הנובעות מהנכות המוכרת. לקבלת הקצבה יש להגיש תביעה למחלקת השיקום בטופס בל/266, שאפשר להורידו מאתר האינטרנט ולשלוח בדואר או בפקס. תהליך אישור התביעה כולל בדיקה של הערכת תלות, שנעשית על ידי אחות בבית התובע, וכן אישור רופא המוסד. סכום הקצבה המיוחדת ייקבע בהתאם לסוג העזרה הנדרשת, על פי 4 רמות סיוע. מקסימום הקצבה המיוחדת בינואר 2014 - 8,210 ₪.

מענק מיוחד

משולם לבעלי דרגת נכות של 75% ויותר, וכן לנכים שיש להם קשיי הליכה עקב נכותם המוכרת ודרגת נכותם 65% - 74% - לכיסוי סידורים חד-פעמיים עקב הנכות: התאמת דיור; רכישת אבזרי עזר; ורכישת רכב לפתרון קשיי הניידות. לקבלת המענק יש להגיש תביעה למחלקת השיקום בטופס בל/282, שאפשר להורידו באתר האינטרנט ולשלוח בדואר או בפקס.

השלמת הכנסה

מקבל קצבת נכות מעבודה או קצבת תלויים, שהכנסתו נמוכה והוא עומד במבחן הכנסות, זכאי לתוספת השלמת הכנסה.

תוספת השלמת הכנסה משולמת החל בחודש שהוגשה התביעה, וכל זמן שמקבל הקצבה זכאי לה (אם שולמה התוספת שלא כדין, רשאי הביטוח הלאומי לנכותה מקצבאות שהוא משלם). יש להגיש תביעה נפרדת למחלקת הבטחת הכנסה.

נכה נזקק

נכה שנקבעה לו נכות זמנית, ואינו מסוגל לחזור ולעבוד בכל עבודה שהיא ואין לו הכנסות מעבודה, יכול לתבוע להכיר בו כ"נכה נזקק". ל"נכה נזקק" משולמת קצבה בשיעור של 100% לתקופה שתקבע.

יש להגיש תביעה בטופס בל/279, שאפשר להורידו באתר האינטרנט, ולשלוח בדואר או בפקס.

שיקום מקצועי לנפגעי עבודה

סיוע באבחון, הכוונה מקצועית והשתלבות בעבודה; תשלום דמי שיקום בזמן הלימודים (השלמה לקצבת הנכות מעבודה); וכן כיסוי הוצאות הקשורות בלימודים, כגון הוצאות נסיעה, שכר לימוד ומכשירי לימוד.

תנאי הזכאות לשיקום מקצועי

השיקום המקצועי ניתן לנכים שנקבעה להם דרגת נכות בשיעור של 10% לצמיתות לפחות, ועקב הפגיעה בעבודה אינם מסוגלים לעבוד בעבודתם ואף לא בעבודה מתאימה אחרת, והם זקוקים ומתאימים לשיקום מקצועי.

תביעה לשיקום מקצועי

יש להגיש בטופס בל/270 למחלקת השיקום בסניף הביטוח הלאומי שבמקום המגורים. יש להגיש את התביעה בתוך שנה מיום שנקבעה דרגת נכות לצמיתות.

אפשר להוריד את טופס התביעה מאתר האינטרנט ולשלוח בדואר או בפקס.

גמלאות לבני משפחה של נפטר עקב פגיעה בעבודה

משולמות לאלמן/ה של מי שנפטר עקב פגיעה בעבודה.

קצבת תלויים

קצבה בשיעור של 40% עד 100% מהקצבה המלאה שהיתה מגיעה למבוטח, אילו היה נכה בעל דרגת נכות של 100% - לפי מספר הילדים. למקבלי קצבת תלויים בעלי הכנסה נמוכה משולמת השלמת הכנסה.

לקצבת תלויים זכאית אלמנה שיש עמה ילד או שמלאו לה 40 שנים או שאינה מסוגלת לכלכל את עצמה; וכן אלמן שיש עמו ילד או שמלאו לו 40 שנים ואינו מסוגל לכלכל את עצמו (שהכנסתו ברוטו נמוכה מ-5,181 לחודש).

תביעה לקצבת תלויים

יש להגיש בתוך 12 חודשים מיום הפטירה, בטופס בל/213. את הטופס ניתן להוריד מאתר האינטרנט, ולשלוח בדואר או בפקס.

מענק תלויים

מענק חד-פעמי בסכום של 36 קצבאות חודשיות. מי שזכאי למענק אינו זכאי לקצבה.

למענק תלויים זכאית אלמנה שלא מלאו לה 40 שנים ואין עמה ילד והיא מסוגלת לכלכל את עצמה; וכן אלמן שלא מלאו לו 40 שנים ואין עמו ילד ואינו מסוגל לכלכל את עצמו (שהכנסתו ברוטו נמוכה מ-5,181 לחודש).

מענק נישואים

לאלמן/ה שנישאה - משולם מענק בסכום של 36 קצבאות חודשיות. המענק משולם בשני שיעורים: האחד לאחר יום הנישואים, והשני בתום שנתיים מיום הנישואים (הזכות לקצבת תלויים מסתיימת).

שיקום מקצועי לאלמן/ה המקבלת קצבת תלויים

סיוע באבחון והכוונה מקצועית, תשלום הוצאות הקשורות בלימודים ותשלום דמי מחיה בזמן הלימודים - למי שהוכר כאלמן/ה של מי שנפטר מתאונה בעבודה, והוא חסר מקצוע או שאינו מתפרנס ממקצוע כדי מחייתו, או שהוא זקוק להסבה מקצועית עקב התאלמנות, והוא מתאים לשיקום מקצועי.

תביעה לשיקום מקצועי יש להגיש בטופס בל/270 למחלקת השיקום בסניף הביטוח הלאומי במקום המגורים. אפשר להוריד את טופס התביעה מאתר האינטרנט ולשלוח בדואר או בפקס.

דמי מחיה ליתומים

משולמים לילד ששיקר זמנו מוקדש ללימודים על-יסודיים או להכשרה מקצועית, לפי מבחן הכנסות של ההורה. סכום דמי המחיה בינואר 2014 - 788 ש"ח לחודש.

מענק בר מצווה

ליתום בן 13 וליתומה בת 12. סכום המענק בינואר 2014 - 5,838 ש"ח.

מענק פטירה

נפטר מקבל קצבת נכות מעבודה שהגיע לגיל פרישה, או שהיתה לו דרגת נכות של 50% ויותר, או נפטר מקבל קצבת תלויים - ישולם לבת זוגו, ובאין בת זוג לילדו (כמוגדר בחוק), מענק חד-פעמי. סכום המענק בינואר 2014 - 8,757 ש"ח.

לשאייריו של מקבל קצבת נכות מעבודה ישולם, בתנאים מסוימים, מענק חד-פעמי בשיעור של 60% מקצבת הנכות של הנפטר כפול 36, במקום המענק האמור לעיל.

ביטוח נכות

במסגרת ביטוח נכות כללית משולמת קצבה חודשית למי שעקב נכותו איבד את כושרו להשתכר או שכושרו להשתכר צומצם. במסגרת ביטוח נכות משולמות גם גמלה לילד נכה וקצבה לשירותים מיוחדים לנכים קשים, וכן ניתן סיוע בהכוונה מקצועית.

קצבת נכות

מי זכאי לקצבת נכות?

"נכה" - תושב ישראל, תושבת ישראל שאינה עקרת בית, מגיל 18 עד גיל פרישה (ראו פרק זקנה) שעקב ליקוי גופני, שכלי או נפשי ממחלה, מתאונה או מלידה אין להם הכושר להשתכר, והם אינם משתכרים יותר מהסכומים הבאים:

- מי שיש להם ליקוי חמור או זכאות ממושכת לקצבה - אם אינם משתכרים יותר מ-60% מהשכר הממוצע במשק (בינואר 2014 - 5,453 ₪)
- כל השאר - אם אינם משתכרים יותר מ-45% מהשכר הממוצע במשק (בינואר 2014 - 4,090 ₪)

משתלם מאוד לצאת לעבוד

תוכל לעבוד ועדיין לקבל קצבה. אמנם קצבתך תופחת בסכומים נמוכים, אבל עדיין הכנסתך הכוללת מעבודה ומקצבה תהיה תמיד גבוהה יותר מסכום הקצבה בלבד. לרשותך באתר האינטרנט של הביטוח הלאומי מחשבון לחישוב כמה מותר לך להרוויח ועדיין לקבל קצבה.

"נכה" ייחשב גם מי שהיה "עובד קטין" בסמוך לפני שנגרם לו אי-הכושר להשתכר.

עקרת בית תיחשב ל"נכה", אם היתה עובדת שכירה או עובדת עצמאית 12 חודשים רצופים (או 24 חודשים לא רצופים) ב-48 החודשים שקדמו להגשת התביעה לקצבת נכות, או שקדמו להפסקת העבודה, למי שהפסיקה לעבוד לאחר הגשת התביעה; וכן אם היא חיה בנפרד מבן זוגה ולא גרה עמו ב-24 חודשים שקדמו להגשת התביעה לקצבת נכות או לאחריה; וכן אם נישאה לאחר 1.3.05 וקיבלה קצבה כ"משתכרת" לפני נישואיה.

"עקרת בית נכה" - תושבת ישראל מגיל 18 עד גיל פרישה (ראי פרק זקנה), נשואה שאינה עובדת, ובעלה מבוטח בזקנה ושאיירם, ועקב ליקוי אין לה הכושר לתפקד במשק בית רגיל או שכושרה לתפקד במשק בית הצטמצם עקב הליקוי ביותר מ-50%.

תנאי הזכאות לקצבת נכות

- 1. נכות רפואית** - נכות רפואית משוקללת בשיעור של 60% לפחות, או 40% לפחות אם למבוטח כמה ליקויים ועל ליקוי מסוים נקבעה לו נכות רפואית בשיעור של 25% לפחות. (לעקרת בית נכה - 50% לפחות).
- 2. אבדן כושר להשתכר או לתפקד במשק בית** - בשיעור של 50% לפחות.

תחילת הזכאות - בתום 90 יום מן התאריך שנוצר אי-הכושר להשתכר (או לתפקד במשק בית), ואם משולמים דמי מחלה בתום 90 ימים אלה - מתום תשלום דמי המחלה (לעולה חדש - תחילת הזכאות רק לאחר שחלפה שנה מיום שנעשה עולה).

סכום הקצבה בינואר 2014:

2,342 ש"ח ליחיד שדרגת אי-הכושר שלו היא 100% (להלן: קצבת יחיד מלאה), ובשיעור יחסי לדרגת אי-הכושר למי שדרגת אי-הכושר שלו היא 60%-74%, או בהתאם להכנסות.

מקבלי קצבת נכות כללית שנקבעה להם דרגת אי כושר להשתכר בשיעור של 75% לפחות, ונכות רפואית בשיעור של 50% לפחות, והם אינם שוהים במוסד, מקבלים תוספת לקצבה בסכום של 252-372 ש"ח, לפי אחוז נכותם הרפואית.

תוספת תלויים - בעד בן/בת זוג שהכנסותיו אינן עולות על 57% מן השכר הממוצע (5,181 ש"ח בינואר 2014) - 50% מן הקצבה המשולמת לנכה (עקרת בית אינה זכאית לתוספת בעד בן זוגה); בעד ילד (לכל אחד משני הילדים הראשונים) - 40%

מן הקצבה החודשית המשולמת לנכה או לעקרת בית נכה. תוספת תלויים מותנית במבחן הכנסות.

הגשת תביעה לקצבת נכות

תביעה לקצבת נכות (טופס בל/7801) ניתן להגיש בסניף הביטוח הלאומי במקום המגורים של התובע, או לשלוח בדואר או בפקס. את טופס התביעה אפשר לקבל בסניף או להוריד מאתר האינטרנט של הביטוח הלאומי. יש להקפיד לצרף את כל המסמכים הנדרשים בטופס התביעה.

את התביעה לקצבה יגיש התובע בעצמו. אם אין הוא מסוגל להגיש את התביעה בשל מצבו הגופני או הנפשי, רשאים בן משפחה שלו או אדם אחר המייצג אותו להגיש את התביעה בשמו.

תביעה לקצבה יש להגיש בתוך 12 חודשים מיום שנוצרה עילת התביעה. הגשת התביעה באיחור עלולה לפגוע בזכות לקצבה.

מי שנדחתה תביעתו לקצבת נכות ומי שמקבל קצבת נכות חלקית רשאים להגיש ערר על ההחלטה, וכן הם רשאים להגיש בקשה לבדיקה מחדש בכפוף לתנאים שבחוק ובתקנות.

פטור מתשלום דמי ביטוח

- מקבל קצבת נכות שאין לו כל הכנסה אחרת פטור מתשלום דמי ביטוח בעד הזמן שמגיעה לו הקצבה.
- מקבל קצבת נכות שנקבעה לו דרגת אי כושר להשתכר בשיעור של 100% ומעלה לתקופה של שנה לפחות או לצמיתות, פטור מתשלום דמי ביטוח בעד הזמן שמגיעה לו הקצבה, גם אם יש לו הכנסה אחרת. אבל אם הוא עובד עצמאי, ישלם דמי ביטוח לענף נפגעי עבודה; ואם הוא עובד שכיר, ישלם בעדו המעסיק דמי ביטוח לענף נפגעי עבודה ולענף זכויות עובדים בפשיטת רגל ופירוק תאגיד.

שיקום מקצועי

סיוע באבחון, הכוונה מקצועית והשתלבות בעבודה למבוטח שנקבעה לו נכות רפואית בשיעור של 20% לפחות, והוא אינו מסוגל, עקב ליקויו, לעסוק בעבודתו או בעבודה מתאימה אחרת, אם הוא זקוק ומתאים לשיקום מקצועי; תשלום דמי שיקום בזמן לימודי המקצוע (למי שאינו מקבל קצבת נכות ולמי שמקבל קצבת נכות חלקית); וכן תשלום הוצאות שכר הלימוד, מכשירי הלימוד והוצאות הנסיעה אל מקום הלימודים וממנו.

לבדיקת הזכאות לשיקום יש לפנות אל מחלקת השיקום בסניף הביטוח הלאומי שבמקום המגורים.

קצבה לשירותים מיוחדים

הקצבה משולמת למי שתלוי בעזרת הזולת בפעולות היום-יום (ניידות בבית, לבישה, רחיצה, אכילה, הגיינה אישית) או שהוא זקוק להשגחה למניעת סכנת חיים לעצמו או לסובבים אותו.

כמוכן, משולמת הקצבה בתנאים מסוימים למקבלים דיאליזה או טיפול כימותרפיה; למי שעברו השתלה; לעיוורים המתגוררים לבדם או לעיוורים שהם גם חירשים.

סכום הקצבה הוא בין 1,401 ש"ח לחודש ל-4,761 ש"ח לחודש (בינואר 2014) בהתאם לרמת התלות בזולת.

תנאי הזכאות לקצבה לשירותים מיוחדים

- הוא אינו מאושפז במוסד.
- הוא נמצא בישראל. בתנאים מסוימים משולמת הקצבה לתקופה מוגבלת גם לנכה הנמצא בחו"ל.
- הוא מקבל קצבת נכות, ונקבעה לו נכות רפואית (לשירותים מיוחדים) בשיעור של 60% לפחות. או הוא אינו זכאי לקצבת נכות, ונקבעה לו נכות רפואית בשיעור של 75% לפחות (לשירותים מיוחדים), ובתנאי שהכנסתו מעבודה אינה עולה על סכום מסוים, והוא אינו מקבל תשלום בעד טיפול אישי או עזרה בבית לפי חוק כלשהו.
- הוא אינו מקבל גמלת ניידות, אלא אם כן נקבעה לו מוגבלות בניידות בשיעור של 100%; או שהוא זקוק לכיסא גלגלים ומשתמש בו; או שהוא מרותק למיטה, והוא בעל רכב ונקבעה לו קצבה לשירותים מיוחדים בשיעור של 100% לפחות.

תביעה לקצבה לשירותים מיוחדים

תביעה לקצבת שירותים מיוחדים (טופס בל/7849) אפשר להגיש בסניף הביטוח הלאומי במקום המגורים של התובע, או לשלוח בדואר או בפקס. את טופס התביעה אפשר לקבל בסניף או להוריד מאתר האינטרנט של הביטוח הלאומי. על תובע הקצבה לצרף לטופס התביעה מסמכים רפואיים וכל מסמך אחר הקשור בתביעה, ולשתף פעולה לשם קביעת זכאותו לקצבה. אפשר לקבל תשלום רטרואקטיבי בעד 6 החודשים שלפני הגשת התביעה, לכל היותר.

גמלה מיוחדת לעולים נכים קשים - בשנה הראשונה לעלייה

עולים שהם נכים קשים, מגיל 18 עד גיל פרישה (ראה פרק זקנה), זכאים בתנאים מסוימים לגמלה מיוחדת, לאחר 90 ימים מיום שעלו, עד שנה לעלייה. הגמלה מורכבת מגמלה לשיירותים מיוחדים המשולמת מהיום ה-91 לעלייה ומגמלת נכות המשולמת מהיום ה-181 לעלייה. פרטים בסניף הביטוח הלאומי.

מענק פטירה

מענק חד-פעמי משולם באופן אוטומטי לבן זוג, ובאין בן זוג - לילד (כמוגדר בחוק), של מקבל קצבת נכות שנפטרה. סכום המענק בינואר 2014 - 8,757 ש"ח.

גמלה לילד נכה

גמלה בשיעור של 50%-128% מקצבת יחיד מלאה (סכום קצבת יחיד מלאה - 2,189 ש"ח בינואר 2014). מקבלי גמלה לילד נכה שאושרה להם גמלה מרבית בהתאם לליקויים, יקבלו תוספת לגמלה בסך 372 ש"ח. משפחה שבה שני ילדים נכים או יותר תהיה זכאית לגמלה בשיעור מוגדל בעד כל אחד מהילדים.

מי זכאי לגמלה לילד נכה?

- ילד שעדיין לא מלאו לו 3 שנים הסובל מעיכוב התפתחותי חמור (מגיל 91 יום).
- ילד בן 3 עד 18 התלוי בעזרת אדם אחר בביצוע פעולות היום-יום הרבה יותר מן הרגיל אצל בני גילו (ניידות בבית, לבישה, רחיצה, אכילה והגיינה אישית).
- ילד עד גיל 18 הזקוק לנוכחות מתמדת למניעת סכנת חיים לעצמו או לאחרים (מגיל 91 יום).
- ילד עד גיל 18 הלוקה באחד הליקויים האלה: תסמונת ע"ש דאון (מהלידה); ירידה בשמיעה בכל אוזן של לפחות 40 דציבלים ללא תיקון (מהלידה); ירידה בראייה בכל עין של פחות מ-6/60 או שדה ראייה בכל עין של פחות מ-20°, והכל עם תיקון (מגיל 91 יום); אוטיזם, פסיכוזה או מצב פסיכיאטרי-התנהגותי דומה (מגיל 91 יום); זקוק לסייע בתקשורת (מגיל 3).
- ילד עד גיל 18 הזקוק לטיפול רפואי מיוחד כמפורט בתקנות (מגיל 91 יום).

תנאי הזכאות לגמלה

הילד נמצא בישראל (ובתנאים מסוימים גם אם אינו נמצא בארץ); אינו מוחזק במוסד בתנאי פנימייה ולא במשפחה אומנת; אינו מקבל גמלת ניידות, אלא אם כן נקבעו לו 80% מוגבלות בניידות או שהוא זקוק לכיסא גלגלים ומשתמש בו או שלהוריו ילד נכה נוסף.

ילד המוחזק במוסד זכאי לגמלה, אם הוריו נושאים בכל הוצאות אחזקתו שם.

תביעה לגמלה

את התביעה לגמלה יגיש ההורה שהילד נמצא עמו. אם הילד אינו נמצא עם הוריו, יגיש את התביעה האפוטרופוס שלו או מי שמחזיק אותו.

התביעה תוגש בסניף הביטוח הלאומי שבמקום מגורי הילד, בטופס בל/7821, שאפשר לקבל בסניף או להוריד מאתר האינטרנט של הביטוח הלאומי. לטופס התביעה יש לצרף תעודות רפואיות ואישור על לימודי הילד או על "טיפול התפתחותי" מגורם מוסמך כמפורט בתקנות.

◀ הגמלה לילד נכה משולמת גם למפרע (רטרואקטיבית) עד שנה לכל היותר - הכל לפי התקנות.

פיצוי לפגעי גזת

על-פי החוק לפיצוי נפגעי גזת, מיום 1 בינואר 1995 זכאים לתשלום מי שנפגעו מטיפול בהקרנות נגד גזת (או שאירייהם), שנעשו בתקופה מ-1.1.46 עד 31.12.60 על-ידי גוף המוגדר בחוק.

לנפגע ייחשב מי שחולה באחת המחלות המפורטות בחוק, כגון סרטן באזור הראש והצוואר, סרטן הדם ועוד. את התביעה לתשלום יש להגיש בלשכת הבריאות שבאזור המגורים. משרד הבריאות הוא שיקבע את הזכאות לתשלום ויודיע לתובע אם בקשתו אושרה או נדחתה. התשלום יינתן על-ידי הביטוח הלאומי.

פיצוי לפגעי עירוי דם

על-פי החוק לפיצוי נפגעי עירוי דם (איידס), זכאים לתשלום מי שנושאים את נגיף האיידס כתוצאה מקבלת עירוי דם או מצרי דם משירות רפואי ציבורי בתקופה מ-1.12.81 עד 1.1.87.

החוק חל גם על בני זוג וילדים, אם הם נושאים את נגיף האיידס בעקבות מגע עם החולה.

◀ קביעת הזכאות לתשלום היא בידי ועדת מומחים במשרד הבריאות. התשלום יינתן על-ידי הביטוח הלאומי.

פיצוי לפגעי פוליו

פיצוי חד פעמי וכן קצבה חודשית או מענק משולמים לתושבי ישראל שלקבו במחלת שיתוק ילדים בישראל. על פי תיקון בחוק משנת 2012, זכאים לפיצוי גם מי שחלו במחלה בחו"ל, ונתחו בישראל בשל המחלה עד שנת 1970. במקרים אלה המועד האחרון להגשת הבקשות לקבלת הפיצוי הוא 28.2.2015.

את התביעה לקבלת הפיצוי יש למלא על גבי טופס בל/7870, שאפשר לקבלו בסניף הביטוח הלאומי או להורידו מאתר האינטרנט של הביטוח הלאומי ולשלוח בדואר או בפקס.

גמלת ניידות

גמלת ניידות מעניקה הטבות שונות למי שיש להם ליקויים ברגליים המגבילים אותם בניידות, כדי לסייע להם להשתלב בקהילה ולפתח חיים עצמאיים. הגמלה משולמת מכספי אוצר המדינה על-פי הסכם הניידות שנחתם בין משרד האוצר לביטוח הלאומי.

תנאי הזכאות להלוואה עומדת

1. מוגבל בניידות בעל רישיון נהיגה שנקבעו לו לפחות 40% מוגבלות בניידות.
2. מוגבל בניידות חסר רישיון נהיגה שנקבעו לו לפחות 60% מוגבלות בניידות ויש לו "מורשה נהיגה", שגר עמו באותו בניין או בבניין סמוך שהמרחק האווירי בינו לבין בית המוגבל בניידות אינו עולה על 1,500 מטר, או שהם גרים בבניינים הקרובים ביותר זה לזה בתחום אותו יישוב.

"מורשה נהיגה"

קרוב משפחה או מטפל לפי ההגדרות הבאות:

1. "קרוב משפחה" שהוא אחד מאלה: בן זוג, בן, בת ובני זוגם, אב, אם - לרבות הורים חורגים ומאמצים, אח אחות, סב, סבתא, נכד, נכדה, והוא המוגבל בניידות גרים בקביעות באותו בניין, או שהמרחק בין הבתים שלהם אינו עולה על 1,500 מטר בקו אווירי, או שהם גרים בבניינים הקרובים ביותר זה לזה בתחום אותו יישוב.
2. "מטפל" הוא מי שאינו קרוב משפחה, ובתנאי שפקיד שיקום של הביטוח הלאומי קבע שהוא סועד את המוגבל בניידות במרבית שעות היממה, ועומד לרשותו. כמו כן הוא והמוגבל בניידות גרים באותו בניין או בבניינים שהמרחק ביניהם אינו עולה על המרחק הקבוע בהגדרת "קרוב משפחה".

את הלוואה העומדת יש להחזיר על פי ההוראות בהסכם הניידות.

הלוואה מקרן הלוואות לרכישת רכב לאבזרים מיוחדים

(זאת בנוסף להלוואה העומדת למימון מסים)
 רכב לאבזרים מיוחדים, הוא רכב שניתן להיכנס אליו בישיבה בכיסא גלגלים, או שניתן לנהוג בו תוך ישיבה בכיסא גלגלים.
 הביטוח הלאומי רשאי לתת הלוואה מקרן הלוואות

מקבל קצבה לשירותים מיוחדים

יהיה זכאי לקצבת ניידות לחסר רכב אם הוא עונה על כל התנאים האלה:

1. מלאו לו 18 שנים;
2. נקבעו לו 100% מוגבלות בניידות, או שוועדה רפואית קבעה שהוא זקוק לכיסא גלגלים ומשתמש בו.

מקבל גמלה לילד נכה

יהיה זכאי לקצבת ניידות לחסר רכב אם נקבעו לו 80% מוגבלות בניידות לפחות, או שוועדה רפואית קבעה שהוא זקוק לכיסא גלגלים ומשתמש בו.

שוהה במוסד

- יהיה זכאי לקצבת ניידות לחסר רכב, אם הוא עונה על כל התנאים האלה:
1. נקבעה לו מוגבלות בניידות בשיעור 100% (לילד - בשיעור 80% לפחות), או שהוא זקוק לכיסא גלגלים ומשתמש בו.
  2. הוא אינו מקבל קצבה לשירותים מיוחדים או גמלה לילד נכה מהביטוח הלאומי רק בגלל שהוא שוהה במוסד.
  3. הוא יוצא משטח המוסד ברכב מנועי, 6 פעמים בחודש לפחות.
  4. אין גוף ציבורי שנושא בעלות יציאותיו מהמוסד.

הלוואה עומדת

הלוואה הניתנת למוגבל בניידות לשם מימון מלא או חלקי של המסים החלים על הרכב לפי כל דין, זאת בהתאם לרכב המאושר למוגבל בניידות לפי הסכם הניידות. במקרים שהוועדה לגודל רכב שבמכון הרפואי לבטיחות בדרכים קובעת כי המוגבל זקוק לרכב גדול יותר מזה שאושר לו לפי הסכם הניידות, תינתן הלוואה עומדת לרכישת הרכב על פי המלצת המכון. שיעור הלוואה העומדת נקבע לפי אחוז המוגבלות בניידות ואם המוגבל בניידות בעל רישיון נהיגה או חסר רישיון נהיגה.

מיהו מוגבל בניידות ומי זכאי לגמלת ניידות?

"מוגבל בניידות" - תושב ישראל מגיל 3 עד גיל הפרישה, שנמצא בישראל, וועדה רפואית של משרד הבריאות קבעה לו אחוזי מוגבלות בניידות עקב ליקויים ברגליו, לפי רשימת ליקויים מוגדרת, ופקיד תביעות ניידות בדק כי קיימת זכאות להטבות לפי הסכם הניידות. בתנאים מסוימים זכאים להמשך התשלום גם מי שהגיעו לגיל הפרישה.

קצבת ניידות

קצבה חודשית המשולמת למוגבל בניידות בעבור הוצאות הניידות שלו. הקצבה מעודכנת על-פי שיעורי ההתייקרות בהוצאות הרכב.

תנאי הזכאות לקצבה לבעל רכב

"מוגבל בניידות" יהיה זכאי לקצבת ניידות כבעל רכב אם יש ברשותו ובבעלותו רכב והוא זכאי להלוואה עומדת.
 לתוספת לקצבה זכאי מי ש"משתכר" (הכנסתו מעבודה עולה על 2,189 ש"ח ביונאר 2014), ומקום עבודתו נמצא במרחק של 40 ק"מ לפחות בשני הכיוונים, והוא משתמש ברכבו בקביעות לצורך נסיעה למקום עבודתו.

תנאי הזכאות לקצבה לחסר רכב

"מוגבל בניידות" יהיה זכאי לקצבת ניידות לחסר רכב אם הוא "משתכר" (הכנסתו מעבודה עולה על 2,189 ש"ח ביונאר 2014), בן 18 ומעלה שנקבעה לו מוגבלות בניידות בשיעור של 80% לפחות, והוא אינו מקבל קצבת ניידות לבעל רכב, ואינו מקבל קצבת נכות כללית.
 חסרי רכב שאינם "משתכרים", יהיו זכאים לקצבת ניידות, אם הם מקבלים קצבה לשירותים מיוחדים, או גמלה לילד נכה מהביטוח הלאומי או שהם שוהים במוסד, ובלבד שהם עונים על התנאים המפורטים בהמשך:

לרכישת רכב למוגבל בניידות, הזכאי לרכב פרטי ושיש לו ליקויים חמורים והכנסתו מעבודה נמוכה. הזכאות להלוואה זו הינה חד-פעמית והיא לבעלי רישיון נהיגה בלבד.

למי שרוכש רכב ראשון - בשיעור של 80% מערך הרכב החדש ללא מסים או מערך הרכב הקובע ללא מסים, לפי הזול מבין השניים.

למי שמחליף רכב - מלוא ההפרש שבין מחיר הרכב החדש הנרכש ללא מסים לבין הרכב הקובע ללא מסים, ולא יותר מ-80% ממחיר הרכב החדש. במקרה בו המוגבל בניידות חייב בהחזר הלוואה עומדת, יוחזר לו הסכום שהחזיר.

ניתן לקבל הלוואה מקרן הלוואות בכל החלפה, בהתאם לזכאות לפי הסכם הניידות.

תנאי הזכאות:

- ועדה רפואית או ועדה רפואית לעררים קבעה שהמוגבל בניידות זקוק לכיסא גלגלים ומשתמש בו.
- המכון הרפואי לבטיחות בדרכים קבע שדרוש לו רכב לאבזרים מיוחדים.
- המוגבל בניידות חתם על כתב התחייבות ובו התחייב:
  - א. לרכוש רכב שניתן להיכנס אליו בישיבה בכיסא גלגלים או שניתן לנהוג בו תוך כדי ישיבה בכיסא גלגלים.
  - ב. להתקין ברכב את כל האבזרים שעליהם המליץ המכון הרפואי לבטיחות בדרכים.

מי שזכאי לסייע לרכישת הרכב ללא מסים (רכב לאבזרים מיוחדים או רכב פרטי) לפי חוק או הסדר אחר, רשאי לבחור על-פי איזה חוק לקבל אותו.

הלוואה לרכישת אבזרים מיוחדים ברכב לאבזרים מיוחדים

הלוואה לרכישת אבזרים מיוחדים תינתן בסכום השווה לנמוך מבין אלה:

1. סכום השווה ל-95% מהסכום הכולל של עלות האבזרים המיוחדים והתקנתם ברכב כולל המסים על הרכישה וההתקנה.
2. סכום השווה ל-95% מהסכום הכולל של עלות האבזרים המיוחדים לפי מחירון של הביטוח הלאומי והתקנתם ברכב כולל המסים החלים על הרכישה וההתקנה.

תנאי הזכאות:

מוגבל בניידות יהיה זכאי להלוואה לרכישת אבזרים מיוחדים והתקנתם, אם הוא עונה על כל התנאים האלה:

- הוא מקבל קצבת ניידות ביום ההתקנה.
- הוועדה הרפואית או הוועדה הרפואית לעררים קבעה שהוא זקוק לכיסא גלגלים ומשתמש בו.
- המכון הרפואי לבטיחות בדרכים קבע שהרכב המתאים לו הוא רכב לאבזרים מיוחדים, וכן קבע מהם האבזרים הנחוצים לו.

הלוואה ניתנת לבעלי וחסרי רישיון נהיגה, והיא הופכת למענק בתום 5 שנים, אלא אם הביטוח הלאומי דרש להחזירה קודם לכן.

מי שזכאי לקבל אבזרים מיוחדים או מענק לרכישתם והתקנתם לפי חוק או הסדר אחר, רשאי לבחור על-פי איזה חוק לקבל את הסייע.

החזר הוצאות לרכישת והתקנת אבזרים ברכב פרטי

החזר הוצאות רכישה והתקנה של אבזרים לרכב פרטי יתן בסכום השווה לנמוך מבין אלה:

1. סכום השווה ל-95% מהסכום הכולל של עלות האבזרים לרכב פרטי והתקנתם ברכב, כולל המסים החלים על הרכישה וההתקנה.
2. סכום השווה ל-95% מהסכום הכולל של עלות האבזרים לרכב פרטי לפי מחירון של הביטוח הלאומי והתקנתם ברכב כולל המסים החלים על הרכישה וההתקנה.

תנאי הזכאות:

מוגבל בניידות יהיה זכאי להחזר הוצאות לרכישת והתקנת אבזרים ברכב פרטי אם הוא עונה על כל התנאים האלה:

- הוא מקבל קצבת ניידות ביום ההתקנה.
- נקבעו לו אבזרים לצורך נהיגה ע"י המכון הרפואי לבטיחות בדרכים.
- יש לו רישיון נהיגה תקף.
- הרכב הקובע לגביו הוא רכב פרטי.
- המציא בתוך 6 חודשים מיום התקנת האבזרים, חשבונית מס וקבלות מקוריות, המפרטות את האבזרים שהותקנו ברכב.

מי שזכאי לקבל אבזרים לרכב פרטי או מענק לרכישתם והתקנתם ברכב לפי חוק או הסדר אחר, רשאי לבחור לפי איזה חוק לקבל את הסייע.

הלוואה לרכישת מתקן הרמה לכיסא גלגלים

מתקן הרמה לכיסא גלגלים הוא אבזר או מכשיר המותקן ברכב, המיועד להרמת כיסא גלגלים לגג הרכב או לתא המטען של הרכב.

הלוואה לרכישת מתקן הרמה לכיסא גלגלים תינתן בסכום השווה לנמוך מבין אלה:

1. סכום השווה ל-95% מהסכום הכולל של עלות רכישת מתקן ההרמה והתקנתו, כולל המסים החלים על הרכישה וההתקנה.
2. סכום השווה ל-95% מהסכום הכולל של עלות הרכישה וההתקנה של מתקן הרמה מייצג, כולל מסים החלים על הרכישה וההתקנה. סכום מתקן ההרמה המייצג, משתנה מעת לעת.

תנאי הזכאות:

מוגבל בניידות יהיה זכאי לרכישת מתקן הרמה לכיסא גלגלים, אם הוא עומד בכל התנאים האלה:

- הוא מקבל קצבת ניידות במועד ההתקנה.
  - הוועדה הרפואית או הוועדה הרפואית לעררים קבעה שהוא זקוק לכיסא גלגלים ומשתמש בו.
  - ברשותו ובבעלותו רכב המתאים להתקנת מתקן הרמה והוא רכש מתקן הרמה העונה לצרכיו ומתאים להתקנה ברכבו.
- הלוואה לרכישת מתקן הרמה תינתן פעם בחמש שנים, אם המוגבל בניידות ממשיך לעמוד בתנאי הזכאות.

מי שזכאי למתקן הרמה או למענק לרכישה או התקנה של המתקן לפי חוק או הסדר אחר, רשאי לבחור על-פי איזה חוק לקבל את הסייע.

החזר הוצאות נסיעה

מי שאמור להתייצב לפני ועדה רפואית או לערוך בדיקות אחרות לפי הסכם הניידות, ובשל מצבו הרפואי ומקום מגוריו אינו יכול לנסוע בתחבורה ציבורית, זכאי, בתנאים מסוימים, להחזר הוצאות ששילם בעבור הנסיעה, אם אינו זכאי לקצבת ניידות בחודש שבו התקיימו בדיקות אלה.

לימוד נהיגה ברכב לאבזרים מיוחדים של הביטוח הלאומי

הביטוח הלאומי מפעיל תכנית ללימוד נהיגה למוגבלים בניידות, הזקוקים לכסא גלגלים ומשתמשים בו. הלימוד מתקיים ברכבים בהם הותקנו אבזרי נהיגה משוכללים באמצעות מורי נהיגה אשר מיומנים בלימוד נהיגה לנכים.

תו חניה לרכב

תו החניה ניתן על ידי משרד התחבורה. לתו חניה לנכה זכאי:

- מי שנקבעו לו אחוזי מוגבלות בניידות.
- מי שאינו זכאי להטבות בניידות, אך נקבעה לו נכות רפואית בשיעור 60% לפחות, והוא עונה על התנאים שנקבעו במשרד התחבורה. פרטים באתר משרד התחבורה.

תביעה לגמלת ניידות

לפני הגשת תביעה להטבות בניידות יש לשלוח ללשכת הבריאות המחוזית טופס בקשה לבדיקה רפואית לקביעת מוגבלות בניידות. את הטופס ניתן לקבל בלשכות הבריאות המחוזיות, בסניפי הביטוח הלאומי ובאתר האינטרנט של הביטוח הלאומי. לאחר שוועדה רפואית מחוזית של משרד הבריאות קבעה אחוזי מוגבלות בניידות המזכים בגמלה, יש להגיש תביעה לביטוח הלאומי לקבלת הטבות בניידות. את טופס התביעה ניתן לקבל בסניפי הביטוח הלאומי ובאתר האינטרנט של הביטוח הלאומי. במקרים בהם החלטת ועדת הבריאות המחוזית אינה מניחה את דעת הנבדק, ניתן לערער על החלטה בפני ועדה לעררים, בתוך 60 ימים מהיום שבו נמסרה החלטת הוועדה הרפואית המחוזית.

ביטוח נפגעי תאונות

ביטוח נפגעי תאונות
מזכה בקצבה את מי
שנפגע בתאונה, בבית,
בחופשה ובשעות
הפנאי, ועקב התאונה
איבד את כושרו
לתפקד. הקצבה לפי
חוק זה משולמת לכל
היותר בעד 90 יום של
אובדן כושר התפקוד.

מהי תאונה?

תאונה המזכה בקצבה היא אירוע פתאומי שאדם נחבל בו בגופו **מגורם חיצוני**, ועקב כך איבד את כושרו לתפקד. אובדן כושר התפקוד נקבע בהתאם לכללים האלה:

- עובד שכיר או עובד עצמאי - בתנאי שאינו מסוגל להמשיך בעבודתו ואף לא בעבודה אחרת.
- מי שאינו עובד ואינו עובד עצמאי - בתנאי שהוא מאושפז או מרותק לביתו.
- עקרת בית - בתנאי שאינה מסוגלת לעבוד במשק ביתה.

מי זכאי לדמי תאונה?

תושב ישראל בן 18 עד גיל פרישה (ראה פרק זקנה), שאירעה לו תאונה בישראל או מחוץ לישראל, זכאי לדמי תאונה אם איבד את כושרו לתפקד, בהתאם למפורט למעלה, ובתנאי שהוא נמצא בישראל, ולא עסק למעשה בעבודה כלשהי, **והוא נבדק בבדיקה רפואית, בתוך 72 שעות משעת התאונה.**

לא יהיה זכאי לדמי תאונה מי שבתקופת אובדן כושר התפקוד זכאי לתשלום על-פי חוק אחר, כגון דמי מחלה, חוק הפיצויים לנפגעי תאונות וכו'.

שיעור דמי התאונה ליום

- לעובד שכיר או לעובד עצמאי - 75% מהשכר החייב בדמי ביטוח ברבע השנה שקדם ליום התאונה, לחלק ב-90 (עד למקסימום בסך 1,094.63 ש"ח ליום בינואר 2014).
- מי שאינו עובד וכן עקרת בית - 72.98 ש"ח בינואר 2014.

תקופת התשלום

דמי התאונה ישולמו לכל היותר ל-90 ימים רצופים, החל ביום שלאחר יום התאונה.

לעובד שכיר או עצמאי לא ישולמו דמי תאונה בעד שני הימים הראשונים, אם איבד את כושרו לתפקד לתקופה קצרה מ-12 יום.

למי שאינו עובד או לעקרת בית לא ישולמו דמי תאונה בעד 14 הימים הראשונים שלאחר יום התאונה.

הגשת התביעה

תביעה לדמי תאונה יש להגיש בסניף הביטוח הלאומי, שבמקום המגורים, בצירוף תעודת רפואית לנפגע בתאונה מקופת חולים, **בתוך 90 יום מיום התאונה.** תביעה שהוגשה לאחר מועד זה עלולה להידחות. את טופס התביעה (בל/2201) אפשר לקבל בסניפי הביטוח הלאומי, או להוריד באתר האינטרנט. אפשר לשלוח את הטופס בדואר או בפקס או בתיבת השירות של הסניף.

שיקום מקצועי

השיקום המקצועי
בביטוח הלאומי הוא
תהליך טיפולי שנועד
לכוון ולהכשיר נכים
ואלמנות להיקלט
בעבודה המתאימה
להם. כמו כן ניתנים
שירותי רווחה לנפגעי
עבודה ולנפגעי איבה.

עובדים סוציאליים ממחלקת השיקום נותנים סיוע נפשי פרטני וקבוצתי כדי לסייע בהתמודדות עם הטראומות והשכול. כמו כן מתנדבים מסייעים למשפחות בבעיות שונות לאורך השנים.

תביעה לשיקום מקצועי

יש להגיש בטופס בל/270 לסניף הביטוח הלאומי שבמקום המגורים. אפשר גם להוריד את הטופס מאתר האינטרנט של הביטוח הלאומי ולשלוח אותו בדואר או בפקס או בתיבת השירות של הסניף.

על-פי הצורך מתייעץ פקיד השיקום עם מומחים מתחומי הרפואה, הפסיכולוגיה, התעסוקה ותחומים אחרים. בבחירת המקצוע מובאים בחשבון גם דרישות שוק העבודה וההשקעה הנדרשת ברכישת המקצוע או הכישרים הנדרשים.

משך הלימודים, אופיים ומקומם ייקבעו על-פי המגבלות הרפואיות, אחוזי הנכות, הכישרים והמקצוע שנבחר. אפשר ללמוד את המקצוע במגוון מוסדות לימוד והכשרה, שבסימנם ניתנת תעודה מקצועית או תואר אקדמי. בסיום תהליך ההכשרה ניתן להסתייע בתוכנית השמה לשם השתלבות בשוק העבודה.

שירותי השיקום ניתנים בדרכים מגוונות וכוללים טיפול פרטני, סדנאות, קבוצות התומכות בתהליך השיקום ופעילות קהילתית.

סיוע בשירותי רווחה לנפגעי עבודה ולנפגעי פעולות איבה

נוסף על התגמולים והסיוע בשיקום, זכאים נפגעי עבודה ונפגעי פעולות איבה לסיוע בשירותי רווחה על-פי הנקבע בחוק ובתקנות:

נפגעי עבודה

שדרגת נכותם 75% לפחות, או שמתקשים בהליכה ודרגת נכותם 65%-74%, זכאים, בתנאים מסוימים, לקצבה מיוחדת לטיפול אישי, וכן למענק מיוחד לסיוע בסידורים חד-פעמיים, למטרת סיוע ברכישת רכב (למוגבלים בניידות), התאמת תנאי מגורים ורכישת אבזרי עזר.

נפגעי פעולות איבה ומשפחות שכולות של נספים בפעולות איבה

מקבלים, נוסף על הבטחת אמצעי קיום ורווחה, גם ליווי תומך.

מי זכאי לשיקום מקצועי?

- נפגע בעבודה שנקבעו לו לכל הפחות 10% נכות לצמייתות או שהפגיעה הוכרה כמחלת מקצוע.
- נכה, לא מפגיעה בעבודה או איבה, שנקבעה לו נכות רפואית משוקללת בשיעור של 20% לפחות לצמייתות, גם אם אינו מקבל קצבת נכות מהביטוח הלאומי.
- נפגע בפעולות איבה שנקבעו לו 20% נכות לפחות, וכן אלמנה ויתומים של נפגע בפעולות איבה שנפטר עקב הפגיעה בפעולת האיבה.
- אלמן/ה שהוכרו על ידי מחלקת שאירים או מחלקת תלויים בנפגעי עבודה.

כל אלה עשויים להיות זכאים לשיקום מקצועי, אם עקב נכותם אינם מסוגלים לעסוק בעבודתם הקודמת או בעבודה מתאימה אחרת, ונקבע שהם זקוקים ומתאימים לשיקום מקצועי.

אלמן/ה יהיו זכאים לשיקום מקצועי אם הם בגיל העבודה והם חסרי מקצוע, או שאינם מתפרנסים למחייתם ממקצועם, או שהם זקוקים להסבה מקצועית עקב התאלמנותם.

מהם שירותי השיקום המקצועי?

המשתתף זכאי לסיוע באבחון והכוונה מקצועית, לתשלום דמי שיקום בזמן ההכשרה או הלימודים (לנכה שאינו מקבל קצבת נכות או שמקבל קצבה חלקית) ולדמי מחיה (לאלמנים/ות), וכן לתשלום הוצאות הקשורות בלימודים, כגון שכר לימוד, הוצאות נסיעה, ספרים ומכשירי לימוד. הכל במסגרת התקנות וההוראות ולפי שעות הלימודים.

פקיד השיקום בסניף, עובד סוציאלי במקצועו, מייעץ לזכאי לשיקום בכל הנוגע לבחירת מקצוע מתאים ולהשתלבות בעבודה, לאחר היכרות אישית עמו ובחינה של שאיפותיו, כישוריו ומגבלותיו.

גמלה להבטחת הכנסה

גמלת הבטחת הכנסה משולמת לכל אדם ומשפחה בישראל, שאין בכוחם להבטיח לעצמם הכנסה מינימלית לקיום.

מי זכאי לגמלת הבטחת הכנסה?

לגמלת הבטחת הכנסה זכאי תושב ישראל שאין בידו להבטיח לעצמו הכנסה למחייתו. תושב ישראל, שהכנסתו פחותה מההכנסה המינימלית הנדרשת למחיה, זכאי להשלמה להכנסתו (השלמה לשכר, לדמי אבטלה, לדמי מזונות וכו') בהתאם למצבו המשפחתי ומספר הנפשות במשפחה.

הגמלה משולמת מהחודש שהוגשה בו התביעה.

תנאי הזכאות לגמלת הבטחת הכנסה

תנאי הזכאות צריכים להתקיים גם אצל בת זוגו של תובע הגמלה:

• **גיל** - מי שמלאו לו 20 שנים. בנסיבות מיוחדות (כגון: מחלה, הריון, שימוש בסמים וכו') יוכל לקבל קצבה גם מי שמלאו לו 18 שנים.

• **רציפות תושבות** - תושב ישראל 24 חודשים רצופים לפחות.

התנאי הזה אינו חל על: עולה חדש הנמצא בארץ 12 חודשים לפחות ועדיין לא חלפו 5 שנים ממועד עלייתו; ילד יתום; ילד נטוש; מי שבן זוגו תושב ישראל 24 חודשים רצופים לפחות; מי שהוא או בן זוגו מקבלים מהביטוח הלאומי קצבת זקנה או קצבת שאירים או קצבאות בענף נפגעי עבודה וזכויות מתנדבים.

• **מבחן הכנסות ורכב** - הכנסות התובע ובן זוגו נמוכות מהרמה המינימלית שנקבעה בחוק. יש הכנסות שאינן מובאות בחשבון. מי שבבעלותו או בשימוש רכב (כולל אופנוע), ששווי אינו עולה על 40,760 ש"ח, מנוחה מהגמלה שלו סכום מסוים המחושב על פי גילו וגובה הכנסתו וכן על פי השווי של הרכב. מי שיש לו רכב לצרכים רפואיים, גם אם שווי הרכב מעל ל-40,760 ש"ח, לא ינוכה מהקצבה כל סכום בשל הרכב

• **מבחן תעסוקה** - תובע הגמלה ובת זוגו נמנים עם אחד מאלה:
• מחוסר עבודה
• עובד בשכר נמוך
• נמצא בהכשרה מקצועית

פטורים ממבחן תעסוקה:

- חולה שאינו מסוגל לעבוד יותר מ-30 ימים רצופים.
- הנמצא בשיקום מקצועי.
- גבר ואשה שהגיעו לגיל פרישה (ראה פרק זקנה)
- אם או אב הורה יחיד, שבהחזקתם ילד שטרם מלאו לו שנתיים.
- אב נשוי שילדיו נמצאים בהשגחתו הבלעדית ועדיין לא מלאו 7 שנים לצעיר שבהם.
- המטפל בבן משפחה חולה (ילד, בן הזוג, הורה).
- הורה לילד נכה.

- אסיר משוחרר לאחר מאסר של 6 חודשים רצופים לפחות (במשך חודשיים ממועד שחרורו בלבד).
- אסיר בעבודות שירות.
- עציר במעצר בית מלא.
- אשה הרה (זכאית לגמלה מהשבוע ה-13 להריון ועד תום ההריון).
- מכור לסמים או לאלכוהול.
- דר רחוב.
- לומד באולפן.
- הנמצא במסגרת שיקום מטעם הביטוח הלאומי או הרשות לשיקום האסיר, או במסגרת שיקומית בפיקוח משרד ממשלתי.
- מי שנקלע למצוקה עקב אסון או אירוע פתאומי.
- ילד שהורה האחד תושב ישראל במעצר/מאסר והורה השני אינו תושב.
- מי שמשיג על ילד או בן/בת זוג במעצר בית.
- מי שנקבעה לו דרגת אי-כושר של 75%.
- אישה, הנמצאת במקלט לנשים מוכות.

מקבל הבטחת הכנסה היוצא לחו"ל

- מומלץ למקבל גמלת הבטחת הכנסה לבדוק את זכאותו לגמלה לפני שהוא יוצא לחו"ל.
- מי שאינו נמצא בארץ חודש שלם - לא יהיה זכאי לגמלה בעד אותו החודש.

מי שלומד בהכשרה מקצועית, על פי הפניה של שירות התעסוקה וכן הורה יחיד, בתנאים מסוימים.

הגשת תביעה לגמלת הבטחת הכנסה

תביעה לגמלה יש להגיש בסניף הביטוח הלאומי שבמקום המגורים. הגמלה משולמת מהחודש שהוגשה בו התביעה. אין תשלום רטרואקטיבי בהבטחת הכנסה, לכן חשוב לא להתעכב בהגשת התביעה.

אפשר להוריד טופס תביעה מאתר האינטרנט ולשלוח אותו בדואר או בפקס.

מענק פטירה

מענק חד פעמי לבת זוג, ובאין בת זוג - לילד (כמוגדר בחוק), של מקבל גמלה להבטחת הכנסה שנפטר. סכום המענק בינואר 2014 - 8,757 ש"ח.

זכאי לתוספת השלמת הכנסה, ובתנאי שהוא עובד במשרה מלאה, או שהוא עובד במשרה חלקית בגלל מצבו הבריאותי או מסיבות אחרות. עובד במפעל מוגן זכאי לתוספת השלמת הכנסה, אם הוא עובד בהיקף העבודה המקובל באותו מפעל. לרשותך באתר הביטוח הלאומי מחשבון לבדיקת זכאותך לקצבה על-פי הכנסותיך.

אלה אינם זכאים לגמלה:

- הנמצא במוסד וכל החזקתו על חשבון אוצר המדינה, הסוכנות היהודית, רשות מקומית או מוסד דת.
- המשרת שירות סדיר בצה"ל, הוא ובת זוגו.
- חבר קיבוץ או מושב שיתופי.
- תלמיד במוסד להשכלה גבוהה, במוסד ללימודים על תכנוניים, בישיבה או במוסד תורני ובמוסד להכשרת כוהני דת.
- למרות זאת עשויים להיות זכאים לקצבה

- ביציאה השנייה או יותר, באותה השנה (מ-1 בינואר עד 31 בדצמבר) - לא יהיה זכאי לגמלה בחודש היציאה ובחודש החזרה.
- מי שחייב להתייצב בשירות התעסוקה, ועקב היציאה לחו"ל לא התייצב בה - לא יהיה זכאי לגמלה.

מי שיצא לחו"ל לצורך קבלת טיפול רפואי, שאין אפשרות לקבלו בארץ, או מי שנלווה לבן משפחה חולה לצורך קבלת טיפול רפואי כזה, וקיבל אישור ליציאה ממשרד הבריאות, יוסיף לקבל את הגמלה גם בעבור התקופה שהוא שווה בחו"ל, אך לא יותר מ-6 חודשים.

עובד בשכר נמוך

עובד שכיר או עצמאי שהכנסתו מעבודה נמוכה מהסכומים הרשומים בטבלה בהמשך, עשוי להיות

סכומי הגמלה המלאה בינואר 2014 בש"ח*

בני 55 שנים ומעלה		בני 20-25 הפטורים ממבחן תעסוקה, או שיש להם ילדים, וכן בני 20-55, בכל עילת זכאות**		הרכב משפחה
עד סכום זה אפשר להרוויח ולקבל קצבה (מלאה או חלקית)	סכום הגמלה המלאה	עד סכום זה אפשר להרוויח ולקבל קצבה (מלאה או חלקית)	סכום הגמלה המלאה	
3,454	2,162	2,925	1,730	יחיד
4,954	3,243	4,033	2,378	זוג
5,499	3,762	4,479	2,594	זוג + ילד
6,184	4,281	5,271	2,897	זוג + 2 ילדים ויותר
7,437	3,535	5,464	2,897	הורה יחיד + ילד
8,878	4,400	6,258	3,373	הורה יחיד + 2 ילדים ויותר
			2,022	ילד יתום/נטוש
			2,963	2 ילדים יתומים/נטושים
			865	כל ילד יתום/נטוש נוסף

* לבני זוג שאחד מהם מאושפז, וכל החזקתו על חשבון אוצר המדינה או הסוכנות היהודית או רשות מקומית; וכן למי שבן זוגו אינו תושב ישראל, וכן לקטינה הגרה עם הוריה - יופחתו מסכום הקצבה 649 ש"ח

** לבני 20-25 ללא ילדים, שחייבים במבחן תעסוקה - הגמלה מופחתת ב-20%

לבני 25-55 שקיבלו גמלה בשיעור המוגדל מאז 12/2002 ברציפות או עם הפסקה של 6 חודשים רצופים לכל היותר - יש שיעורי גמלה גבוהים יותר.

דמי מזונות

דמי המזונות נועדו לסייע לאשה ולילד, תושבי ישראל, שיש בידם פסק דין לתשלום מזונות והם אינם מקבלים את התשלום מן החייב במזונות.

סכומי התשלום בתקנות הביטוח הלאומי, בינואר 2014

שעדיין לא מלאו לה 55 שנים		בת 55 שנים ומעלה		אשה בלי ילדים שהגישה תביעה:
סכום הקצבה	נקודת איפוס הגמלה*	סכום הקצבה	נקודת איפוס הגמלה*	
1,946 ש"ח	3,335 ש"ח	2,162 ש"ח	4,784 ש"ח	לפני 1.1.2003
1,730 ש"ח	2,924 ש"ח	2,162 ש"ח	4,784 ש"ח	אחרי 1.1.2003
2,897 ש"ח	5,463 ש"ח	3,535 ש"ח	7,435 ש"ח	אשה שיש עמה ילד
3,373 ש"ח	6,256 ש"ח	4,400 ש"ח	8,877 ש"ח	אשה שיש עמה 2 ילדים או יותר
2,022 ש"ח	4,004 ש"ח	2,022 ש"ח	4,913 ש"ח	אשה שנישאה מחדש/ידועה בציבור + ילד
2,963 ש"ח	5,573 ש"ח	2,963 ש"ח	6,482 ש"ח	אשה שנישאה מחדש/ידועה בציבור + 2 ילדים או יותר
2,022 ש"ח	3,341 ש"ח			ילד אצל אפוטרופוס
2,963 ש"ח	4,867 ש"ח			ל-2 ילדים אצל אפוטרופוס
865 ש"ח	1,236 ש"ח			לכל ילד נוסף אצל אפוטרופוס

* אם ההכנסה של מקבלת דמי המזונות מעבודה ומגמלאות מחליפות שכן נמוכה מסכומים אלה, היא תהיה זכאית לדמי מזונות חלקיים. אם הכנסתה גבוהה מסכומים אלה, היא לא תהיה זכאית לדמי מזונות.

של הביטוח הלאומי, ולשלוח אותו בדואר או בפקס לסניף הביטוח הלאומי הקרוב למקום המגורים. אל טופס הבקשה יש לצרף פסק דין מקורי, אישור מהוצאה לפועל שאין לאשה תיק אצלם, 3 תלושי שכר אחרונים, תדפיס תנועות בחשבון הבנק ב-3 החודשים האחרונים ואישור מהבנק שחשבון הבנק הוא על שם האשה בלבד.

מקבלת דמי מזונות שיוצאת לחו"ל תמשיך לקבל את הקצבה בזמן שהיא שוהה בחו"ל, ובלבד שיצאה לחו"ל 3 פעמים לכל היותר במהלך אותה השנה (1-1 בינואר עד 31 בדצמבר), ול-72 ימים לכל היותר. הגבלות אלה אינן חלות על נסיעה לצרכים רפואיים.

בקשה לדמי מזונות

יש להגיש בסניף הביטוח הלאומי שבמקום המגורים על גבי טופס בקשה לתשלום על פי חוק המזונות (בל/5400). אפשר להוריד את הטופס מאתר האינטרנט

סכום התשלום הוא הסכום שנקבע בפסק הדין למזונות או הסכום שנקבע בתקנות הביטוח הלאומי - לפי הסכום הקטן יותר. הביטוח הלאומי משלם לזכאים תשלום חודשי ונוקט הליכי הוצאה לפועל נגד החייב לגביית פסק הדין במלואו. אם הביטוח הלאומי מצליח לגבות מהחייב את מלוא סכום המזונות שנקבע בפסק הדין, וסכום זה גדול מדמי המזונות שהביטוח הלאומי משלם, מקבלים הזכאים את ההפרש.

מי זכאי לדמי מזונות?

- אשה תושבת ישראל שיש בידה פסק דין למזונות והיא אינה נוקטת הליכים לביצועו, ובתנאי שאינה מתגוררת עם החייב במזונות, ושהחייב במזונות היה תושב ישראל בזמן מתן פסק הדין או ב-24 החודשים מתוך 48 החודשים שקדמו למתן פסק הדין.
- ילד שפסק דין למזונות ניתן לזכותו, והוא אינו בהחזקת אמו.

תנאי הזכאות

- לאשה - אם יש בהחזקתה ילד אחד לפחות; או שהיא נשואה ואינה מסוגלת לכלכל את עצמה (גם אם אין בהחזקתה ילד); או שהיא בת 60 שנה ומעלה (גם אם אין בהחזקתה ילד).
- ילד עד גיל 18 או שאינו מסוגל לכלכל את עצמו, שאינו בהחזקת אמו, וגם אינו גר עמה - אם אין עיקר החזקתו על חשבון אוצר המדינה או רשות מקומית.
- מבחן הכנסות - עמידה במבחן הכנסות כפי שנקבע בחוק.

הביטוח הלאומי משלם תגמולים מיוחדים לילד שהורה נרצח, עקב מעשה אלימות של בן/בת זוג.

תגמול לילד שהתייתם עקב אלימות במשפחה

בקשה לתגמול

יגיש מי שהילד נמצא בטיפול, גם בלי צו אפוטרופוס ובצירוף המלצה של שירותי הרווחה. ילד שמלאו לו 18 שנים יגיש את הבקשה בעצמו. את הבקשה יש להגיש בסניף הביטוח הלאומי, שבמקום המגורים. אפשר להוריד טופס תביעה (בל/235) מאתר האינטרנט של הביטוח הלאומי, ולשלוח בדואר או בפקס או בבית השירות של הסניף.

להיחשב בני זוג גם מי שאינם נשואים).

- פרקליטות המדינה אישרה שמדובר באירוע המזכה בתגמולים.
- הרצח אירע לאחר ה-1.3.1994.

גובה התגמול

60%-100% מקצבה מלאה - 6,817 ש"ח בינואר 2014, לפי מספר הילדים.

התגמול משולם ליתומים נוסף על קצבאות אחרות שהם זכאים להן, כמו קצבת ילדים, קצבת שאירים וכל קצבה אחרת.

תנאי הזכאות

- זכאי לתגמול ילד שמתקיימים בו התנאים האלה:
- ההורה שנרצח הוא תושב ישראל.
- חיי ההורה קופחו בידי בן זוגו (לעניין זה, יכולים

תגמולים לאסירי ציון ולבני משפחות של הרוגי מלכות

תושב ואזרח ישראל שהרשות המאשרת הכירה בו כאסיר ציון או כבן משפחה של אסיר ציון שנמצא במאסר או כבן משפחה של הרוג מלכות, זכאי לגמלאות על-פי חוק התגמולים לאסירי ציון ובני משפחותיהם התשנ"ב - 1992.

סוגי הזכאים:

- אסיר או עזיר ציון שלקה בנכות עקב המאסר, המעצר או ההגליה, ודרגת נכותו היא 10% לפחות.
- אסיר או עזיר ציון גם אם אינו נכה, ובלבד שהוא עומד במבחן הכנסות.
- בן זוג וילדים של אסיר או עזיר ציון הנמצא במעצר למעלה מ-6 חודשים, וכן בן זוג וילדים של מי שנעלם בארץ אויב, ועברו לפחות 6 חודשים מיום היעלמו.
- בן משפחה* של אסיר או עזיר ציון שנפטר לאחר קום המדינה במאסר, במעצר או בהגליה.
- בן משפחה* של מי שהוצא להורג לאחר קום המדינה במדינה אחרת עקב פעילותו הציונית או יהדותו או זיקתו לישראל, וכן אלמנת אסיר או עזיר ציון שנפטר בחו"ל, שאינה זכאית לקצבה על-פי החוק.
- אלמן/ה או ילדים (יתומים) של אסיר ציון שקיבל תגמולים לאסיר ציון מן הביטוח הלאומי.

תגמול לפי הכנסה לאסיר ציון

משולם גם לאסיר ציון נכה וגם למי שאינו נכה, העומדים במבחן הכנסות. שיעור התגמול המרבי ליחיד 2,620 ש"ח (בינואר 2014) ולזוג 3,931 ש"ח (בינואר 2014). זכאי לתגמול לפי הכנסה יהיה זכאי גם להנחה בתשלום מסי ארנונה (עד 66%).

תגמול לבן זוג וילדים של אסיר ציון הנמצא במאסר

שיעור התגמול תלוי בהכנסתו של בן הזוג. מי שאין לו הכנסה - משולם לו תגמול בשיעור הגמלה להבטחת הכנסה.

תגמול לבן משפחה של אסיר ציון שנפטר במאסר

התגמול שווה לשיעורי התגמול לפי חוק משפחות החיילים שנספו במערכה (משרד הביטחון).

תגמול לבן משפחה של הרוג מלכות

התגמול שווה לשיעורי התגמול לפי חוק משפחות החיילים שנספו במערכה (משרד הביטחון).

תגמול לאלמנת אסיר ציון שנפטר בחו"ל

תגמול בשיעור קצבת שאירים (אם אינה זכאית לקצבה אחרת לפי החוק).

תגמול תלויים

משולם לאלמן/ה או ילדים (יתומים) של אסיר ציון שקיבל תגמולים לאסיר ציון מן הביטוח הלאומי. זכותו של האלמן/ה לתגמול פוקעת בעת נישואין מחדש.

שיעור התגמול 60% מסכום התגמול שקיבל אסיר הציון לפני פטירתו.

מי שזכאי גם לתגמול תלויים וגם לקצבת שאירים או קצבת תלויים בנפגעי עבודה, יבחר באחת מן הקצבאות.

מענק פטירה

ישולם לאלמן/ה או ילדים (יתומים) של אסיר ציון, ובלבד שאינו זכאי למענק פטירה מכוח חוק אחר. סכום המענק בינואר 2014 - 9,089 ש"ח.

הטבות לאסיר ציון נכה

ריפוי, אשפוז, החלמה, מכשירים, שיקום מקצועי, דמי הבראה בעד 7 ימים, מענק הטבות, וכן הנחה בתשלום מסי ארנונה (עד 66%).

* בן/בת הזוג, ילד, הורה, אח או אחות

תגמולים לחסידי אומות עולם

מי שרשות הזיכרון "יד ושם" הכירה בו כחסיד אומות העולם, והוא יושב בישראל, וכן בני משפחה של חסידי אומות העולם (אלמן/ה ובאין אלמן/ה - ילד, כמשמעותם בחוק הביטוח הלאומי, היושבים בישראל), זכאים לתגמולים.

תגמולים כספיים

תגמול חודשי בשיעור השווה לשכר הממוצע (בינואר 2014 - 9,089 ש"ח).

מענק הבראה והנחה במסי ארנונה

לחסידי אומות העולם ולבן/בת זוגו - דמי הבראה בעד 8 ימים, לפי התעריף לעובד מדינה; הנחה בתשלום מסי ארנונה (עד 66%).

ביטוח שאירים

ביטוח שאירים מזכה בקצבה אלמנה, אלמן וילדים של תושב ישראל שנפטר, והיה מבוטח בביטוח זקנה ושאירים פרק זמן הנדרש בחוק, ושילם דמי ביטוח כחוק.

תוספת ותק לקצבה הבסיסית

לתוספת ותק זכאים אלמן ואלמנה של מי שהיה מבוטח לפני פטירתו 11 שנים או יותר. שיעור התוספת: בעד כל שנה מהשנה ה-11 לביטוח - 2% מהקצבה. שיעור התוספת המרבי 50%.

ניכוי דמי ביטוח בריאות

מקצבת השאירים מנוכים דמי ביטוח מינימליים בסכום 103 ש"ח, כאשר למקבל הקצבה אין הכנסות החייבות בתשלום דמי ביטוח.

השלמת הכנסה

מקבל קצבת שאירים בעל הכנסה נמוכה, העומד במבחן הכנסות וביתר תנאי הזכאות, כגון רכב, נכסים, מבחן תעסוקה, זכאי לתוספת השלמת הכנסה. התוספת משלימה את הקצבה לסכומי ההכנסה המינימלית המובטחת.

סכומי קצבת השאירים עם השלמת הכנסה בינואר 2014:

- לאלמן/ה בלי ילדים - 2,803 ש"ח
- לאלמן/ה עם ילד אחד - 4,487 ש"ח
- לאלמן/ה עם שני ילדים ויותר - 5,421 ש"ח
- לאלמן/ה שמלאו להם 70 שנים ועדיין לא מלאו להם 80 שנים - 2,887 ש"ח
- לאלמן/ה שמלאו להם 80 שנה - 3,016 ש"ח

תביעה לקצבת שאירים ולהשלמת הכנסה יש להגיש בכתב, בטופס בל/410, לסניף הביטוח

תנאי הזכאות לקצבת שאירים

- הנפטר היה תושב ישראל בעת פטירתו.
- הנפטר השלים "תקופת אכשרה" - 12 חודשי ביטוח בסמוך לפני הפטירה; או 24 חודשי ביטוח ב-5 השנים האחרונות שלפני הפטירה; או 60 חודשי ביטוח ב-10 השנים האחרונות שלפני הפטירה; או 144 חודשי ביטוח; או 60 חודשי ביטוח בתנאי שמספר חודשי הביטוח אינו פחות ממספר חודשי אי-הביטוח.

פטורים מ"תקופת אכשרה": מבוטח שנפטר בתוך השנה הראשונה לעלייתו; מבוטח שנפטר לפני שמלאו לו 19 שנים; מבוטח שנפטר בתוך שנה מיום שהתגרשה או התאלמנה; מבוטח שעיקר פרנסת בת זוגו או ילדיו היתה עליו; מבוטח שהניח אחריו ילד; מבוטח שקיבלה קצבת נכות.

- תשלום דמי ביטוח (למבוטחים לא שכירים ולאשה שאינה עקרת בית).

◀ חוב של הנפטר בדמי ביטוח שולל את זכאות שאיריו לקצבה או מקטין את שיעור הקצבה (לפי סכום החוב וזמן הפיגור בתשלום). במקרה זה תיבדק זכאות להענקת מטעמי צדק.

סכומי קצבת השאירים הבסיסית בינואר 2014:

- לאלמן/ה בגיל 40-50 בלי ילדים - 1,150 ש"ח
- לאלמן/ה בגיל 50 ומעלה בלי ילדים - 1,531 ש"ח
- לאלמן/ה בגיל 80 - 1,617 ש"ח
- לאלמן/ה עם ילד אחד - 2,249 ש"ח
- לאלמן/ה עם שני ילדים - 2,967 ש"ח
- לכל ילד נוסף - 718 ש"ח

קצבת שאירים

מי זכאי לקצבת שאירים?

- **אלמן** - בעלה של המבוטחת או ידוע בציבור שלה בשעת פטירתה, הנשוי לה שנה אחת לפחות (חצי שנה - לבן 55 ומעלה), אם יש עמו ילד של המנוחה או אם הוא עומד במבחן הכנסות.
- **אלמנה** - אשתו של הנפטר או ידועה בציבור שלו בשעת פטירתו, אם היא נשואה לו שנה אחת לפחות (חצי שנה - לבת 55 ומעלה) או אם ילדה לו ילד.
- **ילד (יתום)** - ילדו של הנפטר בשעת פטירתו (גם ילד חורג, ילד מאומץ או נכד, שהנפטר בלבד הוא שפרנס אותו, חוץ מנער ונערה שנישאו), אם מתקיים בו אחד התנאים האלה:

- לא מלאו לו 18 שנים.
- לא מלאו לו 20 שנים, והוא מסיים את לימודיו במוסד חינוכי על-יסודי או לומד להשלמת בחינות בגרות, או בעל לקות למידה ונמצא במסגרת שהוכרה על-ידי הביטוח הלאומי.
- לא מלאו לו 20 שנים, והוא שוחר במסגרת קדם צבאית של צה"ל (קד"ן/טר"ן - מסגרות שהוכרו לעניין זה).
- לא מלאו לו 24 שנים, והוא משרת שירות סדיר בצה"ל (תקופת הזכאות היא ל-36 חודשים).
- לא מלאו לו 24 שנים, והוא משרת שירות לאומי בהתנדבות (במסגרות שהוכרו על-ידי המוסד לביטוח לאומי).
- לא מלאו לו 24 שנים, והוא לומד בעתודה ושירותו הצבאי נדחה עקב לימודיו.
- לא מלאו לו 21 שנים, והוא משרת בהתנדבות למטרה ציבורית עד 12 חודשים, ושירותו הסדיר בצה"ל נדחה עקב שירותו בהתנדבות.

◀ לקצבת שאירים זכאים רק ילדיה של אשה נשואה שלא עבדה מחוץ למשק ביתה (עקרת בית).

המענק הוא משפחתי. סכום המענק הוא 553 ש"ח בינואר 2014, והוא משולם באופן אוטומטי, בצירוף לקצבת חודש אוקטובר.

מענק פטירה

אם נפטר מי שקיבל אחת מהקצבות האלה: זקנה, שאירים, נכות כללית או נפגעי עבודה, ישולם מענק חד-פעמי למי שהיה בן זוגו בשעת פטירתו, ובאין בן זוג - לילדו (ראה הגדרת ילד בעמוד הקודם). סכום המענק בינואר 2014 - 8,757 ש"ח.

דמי קבורה

משולמים במישרין לחברה קדישא לכיסוי כל הוצאות הקבורה.

מענק נישואין

לאלמן/ה המקבלת קצבת שאירים שנישאה/ה - מענק חד-פעמי בסכום של 36 קצבות חודשיות. המענק משולם בשני שיעורים: האחד לאחר יום הנישואין, והשני בתום שנתיים מיום הנישואין (הזכות לקצבת שאירים פוקעת, חוץ ממקרים מסוימים שהאלמנה עשויה להמשיך ולקבל את הקצבה). אלמנה ואלמן שקיבלו מענק נישואין, והתגרשו בתוך 10 שנים מיום הנישואין, עשויים לשוב ולקבל את קצבת השאירים.

שיקום מקצועי לאלמן/ה

אבחון, הכוונה מקצועית וסיוע להשתלבות בעבודה; לימודי מקצוע (הכשרה מקצועית); תשלום דמי מחיה בזמן הלימודים ותשלום הוצאות הקשורות בלימודים.

מי זכאי לשיקום מקצועי?

אלמן/ה בגיל העבודה, שהוכרו על ידי מחלקת שאירים או מחלקת תלויים בנפגעי עבודה, והם מחוסרי מקצוע, או אינם מתפרנסים למחייתם, או זקוקים להסבה מקצועית עקב התאלמנותם. לקבלת שיקום מקצועי יש לפנות אל פקיד השיקום לסניף הביטוח הלאומי שבמקום המגורים ולמלא טופס תביעה לשיקום מקצועי.

דמי מחיה ליתומים

לילד יתום שעיקר זמנו מוקדש ללימודים על-יסודיים או להכשרה מקצועית, לפי מבחן הכנסות של ההורה. סכום דמי המחיה בינואר 2014 - 569 ש"ח לילד הנמצא עם אלמן/ה שזכאי/ת לקבל תוספת לקצבת השאירים בעד הילד; 788 ש"ח לילד שאין אלמן/ה שזכאי/ת לקבל בעדו או בעד אחיו תוספת לקצבת השאירים.

טופס תביעה בל/2910 אפשר להוריד מאתר הביטוח הלאומי ולשלוח בדואר או בפקס או בתביבת השירות של הסניף.

מענק בר-מצווה

ליתום בן 13 וליתומה בת 12. סכום המענק בינואר 2014 - 5,838 ש"ח. מענק זה לא ישולם למקבלי קצבת שאירים מיוחדת.

מענק חימום

פעם בשנה משולם מענק חד-פעמי לחימום למקבל קצבת שאירים שהגיע לגיל הפרישה ומתקיימים בו התנאים האלה:

- הוא מקבל תוספת השלמת הכנסה לקצבת הזקנה באחד מהחודשים: אוקטובר, נובמבר או דצמבר באותה השנה.
- הוא מתגורר באזור המוגדר "קר" על פי החוק חודשיים לכל הפחות.

הלאומי שבמקום המגורים. תביעה לקצבת שאירים על פי חוק הביטוח הלאומי יש להגיש לביטוח הלאומי לא יאוחר מ-12 חודשים לאחר יום הפטירה.

אם נפטר מי שקיבל קצבת זקנה או קצבת נכות, תשלום קצבת השאירים מ-1 בחודש שלאחר חודש הפטירה. אם נפטר מי שלא קיבל קצבת זקנה או קצבת נכות, תשלום הקצבה כך:

- אם השאירים זכאים להשלמת הכנסה, תשלום הקצבה מ-1 בחודש הפטירה.
- אם השאירים אינם זכאים להשלמת הכנסה, תשלום הקצבה מ-1 בחודש הפטירה, אם הפטירה היתה לפני 16 בחודש, ומ-1 בחודש שלאחר חודש הפטירה, אם הפטירה היתה אחרי 15 בחודש.

אם הוגשה התביעה באיחור, עלול הזכאי לקבל את הקצבה רק בעד 12 חודשים למפרע.

אפשר להוריד טופס תביעה מאתר האינטרנט של הביטוח הלאומי, ולשלוח בדואר או בפקס.

גמלה מיוחדת (שאירים)

משולמת לאלמנה ויתומים של תושב ישראל שלא היה מבוטח (מפני שהיה בן 60-62 ומעלה ביום עלייתו). שיעורי הגמלה המיוחדת שווים לשיעורי קצבת השאירים שעל-פי חוק הביטוח הלאומי, אך לא תשלום תוספת ותק.

תנאי הזכאות לגמלה מיוחדת (שאירים)

אי זכאות לקצבה לפי חוק הביטוח הלאומי, ועמידה במבחני הכנסות. תוספת השלמת הכנסה משולמת על פי תנאי הזכאות.

מקבל קצבת שאירים הזכאי לקצבה אחרת

מי שעקב אותו מאורע, זכאי לקצבת שאירים וגם לקצבה אחרת, לפי חוק הביטוח הלאומי, או לפי חוקים אחרים, יבחר באחת משתי הקצבות. מקבל קצבת זקנה שנעשה זכאי לקצבת שאירים, או מקבל קצבת שאירים שנעשה זכאי לקצבת זקנה, תיבדק זכאותם לקבלת קצבת זקנה מלאה ומחצית קצבת שאירים.

שוהה בחו"ל

אם אתה מקבל קצבת שאירים או קצבת שאירים (מיוחדת) ואתה יוצא לחו"ל, עליך להודיע על כך לביטוח הלאומי.

מענק שאירים

אלמן או אלמנה שעדיין לא מלאו להם 40 שנה ואין עמם ילדים, וכן אלמן שקיבל קצבת שאירים ואינו זכאי יותר לקצבה בשל הכנסות גבוהות - יקבלו מענק חד פעמי, ולא יהיו זכאים לקצבה חודשית. שיעור המענק - סכום של 36 קצבות חודשיות.

ביטוח זקנה

ביטוח זקנה נועד להבטיח לתושבי ישראל הכנסה חודשית קבועה לעת זקנה. בעלי הכנסות נמוכות זכאים לתוספת "השלמת הכנסה".

קצבת זקנה

מי זכאי?

קצבת זקנה משולמת על-פי חוק לתושב/ת ישראל שנולד בישראל, או שעלה לישראל לראשונה לפני גיל 62. מי שעלה לישראל לראשונה לאחר גיל 62, תשלום לו, בתנאים מסוימים, גמלת זקנה מיוחדת (ראה בהמשך).

אשה תושבת ישראל תהיה זכאית לקצבה, אם נוסף על האמור למעלה, היא אחת מאלה:

- אשה לא נשואה - רווקה, גרושה או אלמנה (חוק מאלמנה המקבלת קצבת שאירים או קצבת תלויים ואינה עובדת מחוץ למשק ביתה).
- אשה נשואה שעובדת מחוץ למשק ביתה (עובדת שכירה או עובדת עצמאית).
- אשה נשואה שכן זוגה אינו מבוטח בביטוח זקנה ושאירים (בגלל גילו או בגלל שאינו תושב ישראל) - גם אם אינה עובדת עובדת שכירה ואינה עובדת עצמאית.
- "עגונה" (אשה נשואה שזה שנתיים נעלמו עקבות בן זוגה, או זה שנתיים הוא נמצא בחוץ לארץ שלא בהסכמתה ואינו נושא במזונותיה) - גם אם אינה עובדת שכירה ואינה עובדת עצמאית.
- עקרת בית (אשה נשואה שאינה עובדת מחוץ למשק ביתה, ובן זוגה מבוטח) ואלמנה שאינה עובדת מחוץ למשק ביתה ומקבלת קצבת שאירים או קצבת תלויים, שנולדו לאחר 31 בדצמבר 1930, עשויות להיות זכאיות לקצבת זקנה. מי שנולדו לפני 1.1.1930 עשויות לקבל קצבת זקנה מחדש ינואר 2013.

תנאי הזכאות

1. הגעת ל"גיל המזכה בקצבת זקנה"

קיימים שני מועדים הקשורים לקביעת הגיל המזכה בקצבת זקנה:

א. גיל הפרישה (הגיל שבו הזכאות מותנית בהכנסות) - הגיל שבו תהיה/י זכאי/ת לקצבת זקנה בתנאי שהכנסותיך מעבודה אינן עולות על 5,181

2. השלמת "תקופת אכשרה" (תקופת ביטוח)

60 חודשי ביטוח בתוך 10 השנים האחרונות שקדמו לגיל המזכה בקצבת זקנה; או 144 חודשי ביטוח או 60 חודשי ביטוח, בתנאי שמספר חודשי הביטוח אינו פחות ממספר חודשי אי הביטוח.

3. שילמת דמי ביטוח (למבוטחים שאינם עובדים שכירים ולאשה שאינה עקרת בית)

החייב בדמי ביטוח תישלל זכאותו לקצבה עד שיסדיר את חובו, או תשלום לו קצבה מופחתת לפי סכום החוב וזמן הפיגור בתשלום.

סכומי קצבת הזקנה הבסיסית* בינואר 2014 (בש"ח):

- ליחיד - 1,531
- לזוג - 2,301
- ליחיד בן 80 ומעלה - 1,617
- לזוג שמקבל הקצבה בן 80 ומעלה - 2,387
- לזוג עם ילד אחד - 2,785
- לזוג עם שני ילדים ויותר - 3,269
- ליחיד עם ילד אחד - 2,015
- ליחיד עם שני ילדים ויותר - 2,499
- מהקצבה מנוכים דמי ביטוח בריאות - 196 ש"ח ליחיד ו-283 ש"ח לזוג (נכון לינואר 2014).

* לקצבה הבסיסית מתווספות תוספות המפורטות בהמשך, על פי תנאי הזכאות.

תוספות לקצבה הבסיסית

תוספת ותק - 2% מהקצבה בעד כל שנת ביטוח שלמעלה מ-10 שנות הביטוח הראשונות. תוספת הוותק המקסימלית - 50% מהקצבה. לעקרת בית לא משולמת תוספת ותק.

תוספת דחיית קצבה - 5% מהקצבה, בעד כל שנה שמקבל הקצבה לא היה זכאי לקצבה עקב הכנסה מעבודה, ועד לגיל הזכאות לקצבת זקנה (לגברים - 70 שנים ולנשים - ראה בטבלה).

ש"ח לחודש ליחיד, או 6,908 ש"ח לחודש לזוג, והכנסותיך ממקורות אחרים אינן עולות על 10,362 ש"ח ליחיד או 13,816 ש"ח לזוג (בינואר 2014).

הכנסה מפנסיה אינה נחשבת כהכנסה.

גיל הפרישה לגברים - הוא 67 שנים.

גיל הפרישה לנשים

על פי החלטת הכנסת, גיל הפרישה לנשים שנולדו בתקופה מינואר 1950 עד דצמבר 1954 נקבע ל-62 שנים.

החל בשנת 2017 גיל הפרישה לנשים יעלה בהדרגה על פי תאריך הלידה שלהן, מ-62 שנים ל-64 שנים, אלא אם כן תקבל החלטה אחרת.

ב. גיל הזכאות לקצבת זקנה - הגיל שבו תהיה/י

תהיי זכאי/ת לקצבת זקנה ללא קשר להכנסותיך.

גיל הזכאות לקצבת זקנה לגברים - הוא 70 שנים.

גיל הזכאות לקצבת זקנה לנשים (בתנאי שלא תתקבל החלטה אחרת)

גיל הזכאות לקצבת זקנה	תאריך הלידה	
	עד תאריך	מתאריך
65	יוני - 39	-
65-1-4 חודשים	אוגוסט - 39	יולי - 39
65-1-8 חודשים	אפריל - 40	ספטמבר - 39
66	דצמבר - 40	מאי - 40
66-1-4 חודשים	אוגוסט - 41	ינואר - 41
66-1-8 חודשים	אפריל - 42	ספטמבר - 41
67	דצמבר - 44	מאי - 42
67-1-4 חודשים	אוגוסט - 45	ינואר - 45
67-1-8 חודשים	אפריל - 46	ספטמבר - 45
68	דצמבר - 46	מאי - 46
68-1-4 חודשים	אוגוסט - 47	ינואר - 47
68-1-8 חודשים	אפריל - 48	ספטמבר - 47
69	דצמבר - 48	מאי - 48
69-1-4 חודשים	אוגוסט - 49	ינואר - 49
69-1-8 חודשים	אפריל - 50	ספטמבר - 49
70	ואילך	מאי - 50

תוספת תלויים - משולמת בעד בן/בת זוג של מקבל/ת הקצבה, בתנאי שאינם מקבלים קצבה לפי חוק הביטוח הלאומי, ובעד כל אחד משני הילדים הראשונים של מקבל/ת הקצבה.

לעקרת בית לא משולמת תוספת בעד תלויים.

- **בן זוג** - בעלה של מקבלת הקצבה תושבת ישראל, הנשוי לה שנה אחת לפחות, או הידוע בציבור וגר עמה, ומלאו לו 70 שנה, או מלאו לו 50 שנה, והוא עומד במבחן הכנסות.

- **בת זוג** - אשת מקבל הקצבה העונה על התנאים האלה: היא תושבת ישראל; היא נשואה לו שנה אחת לפחות או הידועה בציבור וגרה עמו, או ילדה לו ילד; מלאו לה 45 שנים או יש עמה ילד שלו; הגיעה לגיל הזכאות לקצבת זקנה או היא עומדת במבחן הכנסות.

- **ילד** - בן או בת (לרבות ילד חורג, ילד מאומן, או נכד שכל פרנסתו על מקבל הקצבה, וחוזן מנער או נערה נשואים), שהוא אחד מאלה:

- לא מלאו לו 18 שנים.

- לא מלאו לו 20 שנים, והוא מסיים את לימודיו במוסד חינוך על-יסודי או לומד להשלמת בחינות בגרות, או בעל לקות למידה ונמצא במסגרת שהוכרה על-ידי הביטוח הלאומי.

- לא מלאו לו 20 שנים, והוא שוחר במסגרת קדם צבאית של צה"ל (קד"ץ/טר"ן - מסגרות שהוכרו לעניין זה).

- לא מלאו לו 24 שנים, והוא משרת שירות סדיר בצה"ל (תקופת הזכאות היא ל-36 חודשים).

- לא מלאו לו 24 שנים, והוא משרת בשירות לאומי בהתנדבות (במסגרות שהוכרו על-ידי הביטוח הלאומי).

- לא מלאו לו 24 שנים, והוא לומד בעתודה ושירותו הסדיר בצה"ל נדחה עקב לימודיו.

- לא מלאו לו 21 שנים, והוא משרת בהתנדבות למטרה ציבורית עד 12 חודשים, ושירותו הסדיר בצה"ל נדחה עקב שירותו בהתנדבות.

תביעה לקצבת זקנה

יש להגיש סמוך ל"גיל המזכה בקצבת זקנה" בטופס תביעה לקצבת זקנה בל/480, שיישלח בדואר לכל מי שמתקרב לגיל זה, לסניף הביטוח הלאומי הקרוב למקום המגורים. טופסי תביעה אפשר לקבל בכל סניפי הביטוח הלאומי ואפשר להוריד באתר האינטרנט של הביטוח הלאומי ולשלוח בדואר או בפקס.

מי שנעשה זכאי לקצבת הזקנה מ-1 בחודש עד 15 בחודש, תשלום לו הקצבה מ-1 בחודש שנעשה זכאי לה.

מי שנעשה זכאי לקצבת הזקנה מ-16 בחודש עד סוף החודש, תשלום לו הקצבה מ-1 בחודש שלאחר החודש שנעשה זכאי לה. אבל אם הוא זכאי גם לתוספת השלמת הכנסה, תשלום לו קצבת הזקנה מ-1 בחודש שנעשה זכאי לה (גם אם נעשה זכאי לקצבה לאחר 15 בחודש).

אם הוגשה התביעה לאחר 12 חודשים ממועד תחילת הזכאות לקצבה, רשאי הביטוח הלאומי לשלם את הקצבה רק בעד 12 חודשים למפרע.

מי שהגישו תביעה לאחר שהגיעו לגיל הזכאות לקצבת זקנה (לגברים 70 שנים ולנשים - ראה הטבלה בעמוד הקודם), עשויים לקבל תשלום רטרואקטיבי לתקופה ארוכה יותר. בכל מקרה תמיד בין גיל הפרישה לגיל הזכאות, הזכאות היא למפרע.

◀ מקבל קצבת זקנה חייב להודיע על יציאה לחו"ל לתקופה העולה על 6 חודשים, כדי שתיבדק המשך זכאותו לקצבה.

השלמת הכנסה

מקבל קצבת זקנה, בעל הכנסה נמוכה העומד במבחן הכנסות וביתר תנאי הזכאות, זכאי לתוספת השלמת הכנסה. התוספת משלימה את הקצבה לסכומי ההכנסה המינימלית המובטחת.

סכומי קצבת הזקנה עם השלמת הכנסה בינואר 2014 (בש"ח):

ליחיד - 2,803
ליחיד שמלאו לו 70 שנים ועדיין לא מלאו לו 80 שנים - 2,887
ליחיד שמלאו לו 80 שנים - 3,016
לזוג - 4,164
לזוג שמלאו 80 שנים למקבל הקצבה - 4,469
לזוג עם ילד אחד - 5,099
לזוג עם שני ילדים ויותר - 6,033
ליחיד עם ילד אחד - 4,487
ליחיד עם שני ילדים ויותר - 5,421
מהקצבה מנוכים דמי ביטוח בריאות בסך 103 ש"ח.
מקבל קצבת זקנה עם השלמת הכנסה היוצא לחו"ל, יבדוק את זכאותו לתוספת השלמת הכנסה בזמן שהוא שוהה בחו"ל.

תביעה לתוספת השלמת הכנסה

יש להגיש בטופס מס' בל/430 בשעת הגשת התביעה לקצבת זקנה, או לאחר זמן, במועד שהצטמצמה ההכנסה לסכום המזכה בתוספת השלמת הכנסה.

תוספת השלמת הכנסה תשלום החל בחודש שהוגשה התביעה וכל זמן שמקבל הקצבה זכאי לה (אם שולמה התוספת שלא כדין, רשאי הביטוח הלאומי לנכותה מגמלאות שהוא משלם).

גמלה מיוחדת (זקנה)

גמלת זקנה מיוחדת תשלום למי שעלה לישראל לראשונה לאחר הגיעו לגיל 62. אשה נשואה שחיה עם בן זוגה אינה זכאית לגמלה מיוחדת (זקנה), אלא אם כן הגיעה ל"גיל הזכאות לקצבת זקנה".

תנאי זכאות לגמלה מיוחדת (זקנה)

הגיל המזכה בקצבת זקנה כאמור בעמוד הקודם; אי זכאות לקצבה על-פי חוק הביטוח הלאומי; עמידה במבחן הכנסות.

מקבל גמלה מיוחדת חייב להודיע על יציאה לחו"ל.

שיעורי הגמלה המיוחדת (זקנה)

שיעורי הגמלה המיוחדת (ליחיד/ה ולמי שיש לו בן זוג וילדים) שווים לשיעורי קצבת הזקנה שעל-פי חוק הביטוח הלאומי, אך לא ישולמו תוספת ותק ותוספת דחיית קצבה.

תביעה לגמלה מיוחדת ולתוספת השלמת הכנסה

יש להגיש בטופס מס' בל/450 לסניף הביטוח הלאומי הקרוב למקום המגורים. הגמלה המיוחדת (זקנה) משולמת החל ב-1 בחודש שהוגשה התביעה (לא תשלום גמלה בעד זמן שקדם לחודש הגשת התביעה).

מענק חימום

פעם בשנה משולם מענק חד-פעמי לחימום למקבל קצבת זקנה שמתקיימים בו התנאים האלה:

1. הוא מקבל תוספת השלמת הכנסה לקצבת הזקנה באחד מהחודשים; אוקטובר, נובמבר או דצמבר באותה השנה, או הוא מקבל קצבת זקנה בסכום קצבת נכות.

2. הוא מתגורר באזור המוגדר "קר" על-פי החוק חודשיים לכל הפחות.

המענק הוא משפחתי. סכום המענק הוא 553 ש"ח בינואר 2014, והוא משולם באופן אוטומטי, בצירוף לקצבת חודש אוקטובר.

מענק פטירה

מענק חד-פעמי לבן זוג, ובאין בן זוג - לילד (ראה הגדרת ילד למעלה) של מקבל קצבת זקנה שנפטר. סכום המענק בינואר 2014 - 8,757 ש"ח, (גם אם שולמה למקבל הקצבה השלמת הכנסה).

אם נפטר בן זוג של מי שמקבל קצבת זקנה עם השלמת הכנסה. מענק הפטירה ישולם באופן אוטומטי, ואין צורך להגיש תביעה למענק.

אם בני הזוג נפטרו בהפרש זמן קצר, ישולם המענק, בתנאים מסוימים, למי שסיפק מצרכים למנוח.

ביטוח סיעוד

הביטוח הלאומי מפעיל, בשיתוף עם משרד הרווחה, משרד הבריאות וקופות החולים, את חוק ביטוח סיעוד. על-פי החוק ניתנת גמלת סיעוד לאנשים שהגיעו לגיל פרישה, הגרים בבית, וזקוקים לעזרת אדם אחר בפעולות היום-יום (להתלבש, להתרחץ, לאכול או להתהלך בבית), וכן לזקנים הזקוקים להשגחה בבית למען בטיחותם ובטיחות הסובבים אותם.

גמלת סיעוד

גמלת סיעוד היא בדרך כלל גמלת שירותים. לזכאי לגמלת סיעוד יינתנו שירותי סיעוד לסייע לו בפעולות היום-יום ובניהול משק הבית. על האפשרות לקבל גמלה בכסף ראה בהמשך.

מי זכאי לגמלת סיעוד?

תושב ישראל שהגיע לגיל פרישה (ראו פרק זקנה) והוא תלוי בעזרת הזולת בפעולות היום-יום או נזקק להשגחה.

תנאי הזכאות לגמלת סיעוד

- גיל - כאמור למעלה.
- מגורים בקהילה - לא במוסד.
- מבחן הכנסות - הזכות לגמלה ושיעור הגמלה מותנים במבחן הכנסות.
- המבוטח אינו מקבל קצבה לשירותים מיוחדים (קצבה מיוחדת לנכה עבודה או לנכה כללי) מן הביטוח הלאומי, ואינו מקבל גמלה לטיפול אישי או להשגחה מאוצר המדינה (המקבל גמלה כזאת יבחר בינה ובין גמלת הסיעוד שעל-פי חוק ביטוח סיעוד).
- המבוטח נמצא תלוי במידה רבה בעזרתו של אדם אחר בעשיית פעולות היום-יום (להתלבש, להתרחץ, לאכול, לטפל בהפרשות, להתהלך בבית וכיו"ב); או המבוטח נמצא זקוק להשגחה בבית למען בטיחותו ובטיחות הסובבים אותו.

את מידת תלותו של הזקן בעזרת הזולת, וכן את מידת ההשגחה שהוא זקוק לה, יקבע הביטוח הלאומי על-פי בדיקה של איש מקצוע (אחות, פיזיותרפיסט, מרפא בעיסוק) שתיעשה בבית הזקן. במקרים שהגבלה בתפקוד היא זמנית, תינתן גמלת סיעוד לתקופה זמנית. לקשישים בני 90 ומעלה תינתן אפשרות להיבדק על-ידי גריאטר או פסיכוגריאטר.

אילו שירותים יינתנו לזכאים לגמלת סיעוד?

על-פי חוק ביטוח סיעוד יינתנו לזכאי לגמלת סיעוד שירותים שיש בהם כדי לעזור לו עזרה ישירה בפעולות היום-יום ובניהול משק הבית - הכל לפי צורכי הזקן, ועל-פי החלטה של ועדה מקומית מקצועית לענייני סיעוד.

ואלה השירותים שמתוכם ייבחרו השירותים לזכאי לגמלת סיעוד, כל זמן שיש במקום מגוריו השירותים האלה ואפשר לספק לו אותם:

- עזרה של מטפלת-בית בפעולות היום-יום (להתלבש, להתרחץ, לאכול, לטפל בהפרשות, להתהלך בבית), בניהול משק הבית והשגחה על הזקן.
- אספקת מוצרי ספיגה חד-פעמיים
- טיפול במרכז-יום לקשישים
- שירותי מכבסה
- משרד מצוקה

שיעורי הגמלה

גמלת הסיעוד ניתנת בשלושה שיעורים:

- 91% גמלה (9.75 שעות שבועיות) - למי שנמצא תלוי במידה רבה בעזרת הזולת ברוב פעולות היום-יום, וכן למי שנמצא זקוק להשגחה.
- 150% גמלה (16 שעות שבועיות) - למי שנמצא תלוי במידה רבה מאוד בעזרת הזולת ברוב פעולות היום-יום, ברוב שעות היממה. מי שמעסיק מטפל ישראלי, יקבל תוספת של 3 שעות טיפול, בתנאי שאין ברשותו היתר להעסקת עובד זר, או שההיתר הוקפא.
- 168% גמלה (18 שעות שבועיות) - למי שנמצא תלוי לחלוטין בעזרת הזולת לביצוע כל פעולות היום יום, בכל שעות היממה, וכן למי שנמצא זקוק להשגחה מתמדת. מי שמעסיק מטפל ישראלי, יקבל תוספת של 4 שעות טיפול, בתנאי שאין ברשותו היתר להעסקת עובד זר, או שההיתר הוקפא.

איך לתבוע גמלת סיעוד?

כדי לקבל גמלת סיעוד יש למלא טופס תביעה לגמלת

סיעוד (בל/2600), ולמסור אותו לפקיד התביעות בסניף הביטוח הלאומי שבמקום המגורים. טופסי תביעה אפשר לקבל בכל סניפי הביטוח הלאומי, וכן להוריד מאתר האינטרנט, ולשלוח בדואר או בפקס. המתקשה במילוי טופס התביעה יוכל לקבל עזרה מפקיד התביעות או מעובדי מחלקת הייעוץ לקשיש שבסניף הביטוח הלאומי. לטופס התביעה יש לצרף אישורים על הכנסות, תקציר מידע רפואי מהתיק הרפואי, חתום על ידי רופא, או סיכום אשפוז. את התביעה לגמלת סיעוד יכול להגיש גם אדם אחר המייצג את התובע (כגון בן משפחה, האפוטרופוס, העובד הסוציאלי או האחות), לאחר שהתובע חתם על התביעה.

גמלת סיעוד בכסף

החל ביום 1.3.2014 כל זכאי לגמלת סיעוד שמעסיק מטפל צמוד יוכל לקבל את גמלת הסיעוד בכסף ולא בשירותים, אם יבחר בכך. העסקת מטפל צמוד שאינו בן משפחה 6 ימים בשבוע ברוב שעות היממה, בשכר על פי חוזה כתוב, הוא תנאי בסיסי לקבלת גמלת סיעוד בכסף.

סכומי הגמלה בכסף במרס 2014 (למי שמעסיק עובד זר)

שיעור הגמלה שנקבעה	סכום הגמלה בכסף
91%	1,594 ₪
45.5%	797 ₪
150%	2,627 ₪
75%	1,314 ₪
168%	2,942 ₪
84%	1,471 ₪

בקשה לגמלה בכסף

יש להגיש על גבי טופס "גמלת סיעוד בכסף במקום שירותים למי שמעסיק מטפל צמוד (2655)". את הטופס אפשר לקבל בכל סניפי הביטוח הלאומי או להוריד באתר האינטרנט. אפשר לשלוח את הטופס בדואר או בפקס.

שירות הייעוץ לקשיש

הייעוץ לקשיש הוא שירות מקצועי הפועל באמצעות מתנדבים גמלאים, המעניקים ייעוץ והכוונה לקשישים ולבני משפחותיהם.

כמו כן עורכים המתנדבים ביקורי בית חברתיים אצל קשישים המרותקים לבתיהם.

שיחות טלפון: שירות הייעוץ לקשיש מפעיל קו טלפון מיוחד לאוכלוסייה המבוגרת ולבני משפחותיהם בנושאים הקשורים בזקנה בימים א'-ה' בשעות 8:00-13:00

02-6463400	בשפה העברית
02-6463401	בשפה הערבית
02-6463402	בשפה הרוסית
02-6463403	בשפה האמהרית
02-6463404	בשפה האנגלית

שירות הייעוץ לקשיש הוקם כדי לשפר את איכות חייהם של הקשישים החיים בקהילה. השירות מנוהל על ידי אנשי מקצוע, עובדים סוציאליים, והוא מפעיל כ-4,500 מתנדבים בכל סניפי הביטוח הלאומי. המתנדבים לומדים קורס הכשרה אקדמי, כדי לתת ייעוץ, הכוונה ותמיכה לקשישים ולבני משפחותיהם.

עובדי השירות והמתנדבים נותנים את השירותים האלה:

ייעוץ וסיוע במיציא זכויות - המתנדב מסייע לקשיש במיציא זכויותיו בביטוח הלאומי וכן בהכוונה לשירותים אחרים בקהילה ובמימוש ההטבות שהוא זכאי להן.

מתן מידע בנושאים שונים - כגון דיור אלטרנטיבי בקהילה, אפשרויות לימודים ופעילויות פנאי.

ייעוץ וליווי בעניינים אישיים - ניתן לקשישים בתקופות מעבר ומשבר הקשורים ליציאה לגמלאות ולשינויים במצב האישי, התפקודי, המשפחתי והחברתי.

תמיכה אישית - השירות משמש כמקור לתמיכה אישית ורגשית עבור הקשיש.

השירות ניתן בערוצים האלה:
קבלת קהל בסניפים: הייעוץ ניתן באווירה חמה ונינוחה. המתנדב משמש אחזק קשבת לקשיש ומשתדל לסייע לו במיציא זכויותיו בהתאם לצרכיו ולמצבו.

ימי מידע לגמלאים: ימי מידע לגמלאים חדשים, שבהם ניתן מידע על הזכויות בביטוח הלאומי, שירותים בקהילה וכן אפשרויות של תרבות הפנאי, כגון לימודים והתנדבות.

ימי מידע לאלמנות ואלמנים: ימי מידע לאלמנות ואלמנים שהתאלמנו לאחרונה, שבהם ניתן להם מידע על זכויותיהם בביטוח הלאומי, וכן ניתן להם סיוע בהתאם למצבם.

ימי מידע בנושאים אחרים: בהתאם לצרכים המקומיים, כגון לבני משפחה של חולי אלצהיימר, לניצולי שואה, למעסיקים של מהגרי עבודה.

קבוצות תמיכה "להתגבר ביחד": לאלמנים ואלמנות, לבני זוג של קשישים סיעודיים, לדור הביניים ולנשים גרושות בגיל הזקנה. קבוצות התמיכה מסייעות בהתמודדות עם מצבי המעבר והמשבר השונים, והן מנוהלות ומונחות על ידי אנשי מקצוע.

המתנדבים בשירות הייעוץ לקשיש גם יוזמים באופן שוטף שיחות טלפון לקשישים המצויים במצבי מעבר או משבר, כדי לתת להם סיוע במיציא זכויותיהם ובתמיכה אישית. כמו כן הם מתקשרים לקשישים מבוגרים ביותר, כדי להתעניין במצבם ולתת להם את הסיוע המתאים.

מדי שנה מטופלות כ-160,000 פניות של קשישים ובני משפחותיהם.

ביקורי בית ראשוניים: מתקיימים בבתיהם של קשישים, כדי לאתר קשישים במצבי סיכון, ולסייע להם במיציא זכויותיהם.

מדי שנה מקיימים המתנדבים כ-50,000 ביקורים ראשוניים.

ביקורים חברתיים קבועים: המתנדבים מבקרים אצל קשישים בודדים המרותקים לבתיהם, כדי להפיג את בדידותם, ולהעניק להם תחושת שייכות וחברות.

אם הביטוח הלאומי דחה את תביעתך, אתה רשאי לפנות לבית הדין האזורי לעבודה ולהגיש תביעה נגד ההחלטה. את התביעה יש להגיש בתוך 12 חודשים מהיום שנמסרה לך החלטת הביטוח הלאומי.

ערעור על החלטות הביטוח הלאומי

בתי הדין האזוריים לעבודה

טלפון	כתובת	עיר
02-6546444	רח' בית הדפוס 20	ירושלים
03-5128222	רח' שוקן 25	תל-אביב
04-8698000	רח' פלי"ם 12 היכל המשפט	חיפה
04-6087777	קריית יצחק רבין, היכל המשפט	נצרת עילית
08-6470444	רח' התקווה 5, היכל המשפט	באר שבע

על החלטה של בית הדין האזורי אפשר לערער לבית הדין הארצי בירושלים:

בית הדין הארצי לערעורים

077-2703333	רח' קרן היסוד 20	ירושלים
-------------	------------------	---------

סיוע משפטי

אם החלטת לערער על החלטת הביטוח הלאומי לפני בית דין לעבודה כאמור, אתה רשאי לבקש סיוע משפטי חינוך מלשכות הסיוע המשפטי שעל יד משרד המשפטים. את הבקשה עליך להגיש בטופס מיוחד ללשכת הסיוע המשפטי שבאזור מגוריך.

הלשכות לסיוע משפטי

טלפון	כתובת	מחוז
1-700-70-60-44	רח' הסורג 1 בית מצפה	ירושלים*
1-700-70-60-44	רח' הנרייטה סולד 4	תל אביב והמרכז
1-700-70-60-44	שד' פלי"ם 15 א' קריית הממשלה	חיפה והצפון
08-6404526	שד' שזר 33 ת"ד 534 (בית נועם)	באר שבע
1-700-70-60-44	רח' תאופיק זייד בניין ופא סנטר, קומה 5	נצרת

*הלשכה בירושלים משרתת גם את תושבי אשקלון, קרית גת, אשדוד ואילת.

קרנות הביטוח הלאומי

קרנות הביטוח הלאומי מסייעות לפתח שירותים חברתיים לטובת קבוצות בקהילה עם צרכים מיוחדים, כגון אנשים עם מוגבלות, קשישים, ילדים בסיכון, נוער במצוקה ועוד, כדי לסייע להם להשתלב בקהילה ובמעגל העבודה.

הקרן לפיתוח שירותים לילדים ובני נוער בסיכון

הקרן מסייעת לילדים שעדיין לא מלאו להם 18 שנים, הנמצאים בסיכון כתוצאה מהזנחה, התעללות, אלימות, פגיעה מינית או עבריינות נוער. הקרן מסייעת להכשירם לחיים עצמאיים ולפתח אצלם מסוגלות לתעסוקה, כדי למנוע את הידרדרותם למצבי עוני ונזקקות.

קרן מנוף

הקרן מיועדת למימון פעולות למניעת תאונות בעבודה ולעידוד תכניות להגברת הבטיחות והגהות, כגון: מחקר יישומי, פעולות הסברה והדרכה, איתור סיכונים מקצועיים ומפגעים בטיחותיים בעבודה, שיפור אמצעי בטיחות ופיתוח אמצעים חדשניים ומבצעי הסברה ופרסום.

◀ למידע נוסף:

אגף הקרנות

המוסד לביטוח לאומי

שד' ויצמן 13, ירושלים 91909,

טלפון: 02-6709087

פקס: 02-6463081

ובאתר הביטוח הלאומי - <http://www.btl.gov.il>

בביטוח הלאומי פועלות חמש קרנות, המסייעות לרשויות מקומיות, חברות או עמותות רשומות כחוק, לפתח שירותים חברתיים, בהתאם למדיניות הביטוח הלאומי.

הקרן לפיתוח שירותים לנכים

הקרן מסייעת לגופים ציבוריים להקים ולשדרג תשתיות פיזיות לשירותי תמיכה לאנשים עם מוגבלות, כדי לשלבם בחברה ובעבודה ולשפר את רווחתם ואיכות חייהם. הקרן פועלת במגוון תחומים - שיקום תעסוקתי, דיור קהילתי, פנאי וספורט, חינוך מיוחד, מרכזי טיפול, השכלה גבוהה וסידורי נגישות.

הקרן לפיתוח מפעלים מיוחדים

הקרן מסייעת לגופים ציבוריים ופרטיים לפתח שירותים חברתיים ניסיוניים וחדשניים לקבוצות אוכלוסייה בסיכון ובעלות צרכים מיוחדים, כגון משפחות במצוקה, אנשים עם מוגבלות, קשישים, ילדים ובני נוער בסיכון. תכניות אלו מלוות בהערכה מחקרית ומשמשות מודל להטמעה ברחבי הארץ.

הקרן לקידום תכניות סיעוד

הקרן מסייעת בפיתוח ושיפור שירותים לקשישים מוגבלים בקהילה ובמוסדות. פעילויות הקרן כוללות הקמת מרכזי יום לקשישים, רכישת ציוד לצרכים מיוחדים, הכשרת כוח-אדם לטיפול בקשישים, שיפור השירותים במוסדות סיעוד, פיתוח תכניות ייחודיות לקשישים מוגבלים ועוד.

תשלום דמי ביטוח לאומי ודמי ביטוח בריאות

הזכות לרוב קצבאות הביטוח הלאומי מוקנית מכוח תשלום דמי ביטוח לאומי. הביטוח הלאומי הוא ביטוח חובה שחל על כל תושב ישראל. ביטוח בריאות ממלכתי מבטיח שירותי בריאות לכל תושב ישראל וגם הוא ביטוח חובה.

ביטוח לאומי וביטוח בריאות - חובה

כל תושב ישראל בן 18 ומעלה חייב על פי החוק להיות מבוטח בביטוח לאומי ולשלם דמי ביטוח לאומי, חוץ מעקרת בית (אשה נשואה שאינה עובדת לא כשכירה ולא כעצמאית ובן זוגה מבוטח), וחוק ממי שנעשה תושב ישראל לראשונה לאחר גיל 62.

כל תושב ישראל בן 18 ומעלה חייב גם להיות מבוטח בביטוח בריאות ולשלם דמי ביטוח בריאות לביטוח הלאומי, יחד עם דמי הביטוח הלאומי. עקרת בית פטורה מתשלום דמי ביטוח בריאות, חוץ מעקרת בית המקבלת קצבת זקנה או שמשולמת לבן זוגה תוספת לקצבת זקנה. כל מבוטח חייב להיות רשום באחת מקופות החולים, והוא זכאי לשירותי הבריאות המוגדרים בחוק.

הגדרות לעניין פרק זה:

דמי ביטוח לאומי - תשלום עבור קצבאות הביטוח הלאומי.

דמי ביטוח בריאות - תשלום עבור שירותי בריאות.

דמי ביטוח - כולל את דמי הביטוח הלאומי ואת דמי ביטוח הבריאות גם יחד.

השכר הממוצע - 9,089 ש"ח לחודש בינואר 2014.

הכנסה מקסימלית לתשלום דמי ביטוח - 43,240 ש"ח בינואר 2014.

תשלומי דמי הביטוח הלאומי ודמי ביטוח הבריאות מחושבים על-פי גובה ההכנסות שיש למבוטח מעבודה ושלא מעבודה, ועל-פי המעמד שנקבע לו (שכיר, עצמאי, לא עובד, סטודנט ועוד). התשלומים לא יפתחו מסכום המינימום הקבוע בחוק ולא יעלו על סכום המקסימום הקבוע בחוק.

מי שאינו עובד ואין לו הכנסות ישלם דמי ביטוח בשיעור המינימלי בסך 166 ש"ח בחודש. חובת תשלום דמי הביטוח חלה על המבוטח גם בזמן שהוא נעדר מישראל היעדרות זמנית.

פטורים מתשלום דמי ביטוח לאומי ודמי ביטוח בריאות:

- עולים חדשים, שאינם עובדים במשך 12 חודשים מיום עלייתם לארץ.
- מי שמתגייס לפני גיל 21 לשירות סדיר או לשירות לאומי.
- תלמיד בבית ספר על-יסודי (עד כיתה י"ב) - הפטור הוא עד גיל 19, כל זמן שהוא תלמיד.
- אסירים או עצירים השוהים במאסר או מעצר יותר מ-12 חודשים.

חייל בשירות סדיר מקבל את שירותי הבריאות מצה"ל ואינו מבוטח במסגרת חוק ביטוח בריאות ממלכתי, ולכן אינו חייב בתשלום דמי ביטוח בריאות.

חייל בשירות קבע חייב בתשלום דמי ביטוח בריאות. **עתודאי** בזמן שהוא לומד ישלם את דמי הביטוח הלאומי ודמי ביטוח הבריאות בעצמו. הביטוח הלאומי ישלח אליו פנקסים לתשלום, ויהיה עליו לשלם את דמי הביטוח מדי רבעון.

תלמיד בישיבת הסדר - משרד הביטחון משלם בעדו את דמי הביטוח הלאומי ודמי ביטוח הבריאות מיום החייל ועד יום השחרור, גם בעד התקופות שהוא לומד בישיבה.

רישום לקופת חולים ומעבר מקופת חולים אחת לאחרת

את הרישום לקופת החולים, או מעבר מקופת חולים אחת לאחרת, אפשר לבצע באמצעות אתר האינטרנט של הביטוח הלאומי, בלא תשלום. אפשר גם לפנות לאחד מסניפי דואר ישראל ולמלא שם טופס מיוחד (כרוך בתשלום אגרה).

בשאלות ובירורים בנושאי רישום ומעבר אפשר לפנות בימים א-ה בין השעות 09:00-13:00 אל המוסד לביטוח לאומי, תחום מרשם הבריאות, שד' וייצמן 13 ירושלים, טל' 02-6462000, פקס 02-6462029.

מה בין עובד שכיר לעובד עצמאי

- **עובד שכיר** - על מעסיקו לדווח על שכרו ולשלם את דמי הביטוח בעבורו.
- **עובד עצמאי** - חייב להירשם בביטוח הלאומי ולשלם את דמי הביטוח בעצמו.
- **עובד שכיר** - מבוטח גם בביטוח אבטלה, ובביטוח זכויות עובדים בפשיטת רגל ובפירוק תאגיד.
- **עובד עצמאי** - אינו מבוטח בביטוח אבטלה ובביטוח זכויות עובדים בפשיטת רגל ובפירוק תאגיד.
- **עובד שכיר** - לא ייפגעו זכויותיו עקב פיגור בתשלום דמי הביטוח שהמעסיק חייב בתשלום.
- **עובד עצמאי** - זכויותיו עלולות להיפגע אם לא נרשם, או אם פיגר בתשלום דמי הביטוח.

עובד עצמאי

- עובד עצמאי הוא מי שנמנה עם אחד מאלה:
- מי שעוסק במשלח ידו 20 שעות בשבוע בממוצע לפחות;
- מי שהכנסתו החודשית הממוצעת ממשלח ידו עולה על 60% מן השכר הממוצע (בינואר 2014 - 5,453 ש"ח);

◀ עובד עצמאי וכן מי שאינו עובד, שנוצר בחשבוננו חוב בדמי ביטוח, יחויב בקנסות ובתוספת הפרשי הצמדה כחוק.

עובד שכיר

◀ חובה על המעסיק לשלם את דמי הביטוח הלאומי ודמי ביטוח הבריאות בעבור עובדיו השכירים.

המעסיק חייב לדווח על העובדים המועסקים אצלו ועל שכרם, ולשלם דמי ביטוח לאומי ודמי ביטוח בריאות בעבורם.

על המעסיק לנכות משכר העובד את חלקו של העובד בדמי ביטוח לאומי ואת דמי ביטוח הבריאות בשיעורים האלה (בינואר 2014): מחלק ההכנסה שעד 60% מהשכר הממוצע במשק (5,453 ש"ח) החייבת בדמי ביטוח לאומי ו-1% 0.4% דמי ביטוח לאומי ו-3.1% דמי ביטוח בריאות; ומחלק ההכנסה שמעל 60% מהשכר הממוצע במשק ועד למקסימום ההכנסה החייבת בדמי ביטוח ינוכה 7% דמי ביטוח לאומי ו-5% דמי ביטוח בריאות.

◀ אם לא שילם המעסיק את דמי הביטוח בעבור העובד במועד, יחויב המעסיק בקנסות ובהצמדה והוא צפוי אף לעונש מאסר, ואם הוא תאגיד - יחוייב בכפל קנס. כמו כן, אם קרה לעובד מקרה שבגיניו מגיעה לו קצבה מן הביטוח הלאומי, רשאי הביטוח הלאומי לתבוע מן המעסיק את סכום הקצבאות המגיע לעובד בגין אותו מקרה.

מעסיקים, המעסיקים בישראל עובדים שאינם תושבי ישראל ומקום מושבם ביהודה, שומרון ובשטח הרשות הפלסטינית, חייבים בתשלום דמי ביטוח לאומי בעבורם (חוץ מעובדים במשק בית) באמצעות מדור התשלומים שברשות האוכלוסין וההגירה ומעברי הגבול במשרד הפנים (לענף אמהות, פשיטת רגל ונפגעי עבודה).

מעסיקים המעסיקים בישראל תושבים זרים חייבים לדווח עליהם לביטוח הלאומי, ולשלם בעבורם דמי ביטוח לאומי.

תושב ישראל המועסק בחו"ל אצל מעסיק ישראלי, וחזרה העבודה ביניהם נחתם בארץ, מבוטח על-פי חוק הביטוח הלאומי כמו עובד המועסק בארץ, ועל מעסיקו לדווח עליו ולשלם דמי ביטוח בעבורו, על-פי הכללים החלים על עובדים המועסקים בארץ.

הביטוח הלאומי ודמי ביטוח הבריאות בעצמו על-פי הכנסותיו. אם אין לו הכנסות, ישלם דמי ביטוח מינימליים בשיעור של 166 ש"ח לחודש (בינואר 2014).

תלמיד במוסד להשכלה גבוהה או תלמיד ישיבה שאינו עובד, ישלם את דמי הביטוח הלאומי ודמי ביטוח הבריאות בשיעור מינימלי (בסך 124 ש"ח לחודש) מדי רבעון, בינואר, אפריל, יולי ואוקטובר באמצעות פנקס שיישלח אליו פעם בשנה.

ואלה שיעורי דמי הביטוח שמשלם מי שאינו עובד שכיר ואינו עובד עצמאי ויש לו הכנסות שלא מעבודה (בינואר 2014):

מחלק ההכנסה שעד 60% מהשכר הממוצע במשק (5,453 ש"ח) ישלם 4.61% דמי ביטוח לאומי ו-5% דמי ביטוח בריאות, ומחלק ההכנסה שמעל 60% מהשכר הממוצע במשק ועד למקסימום ההכנסה החייבת בדמי ביטוח ישלם 7% לביטוח לאומי ו-5% לביטוח בריאות.

תשלום מקדמות דמי ביטוח

עובד עצמאי, וכן מי שאינו עובד ויש לו הכנסה, חייבים בתשלום מקדמות דמי ביטוח ב-15 בכל חודש. סכום המקדמות החודשיות נקבע על-פי הכנסה מוערכת. עם קבלת השומה ממס הכנסה מחשב הביטוח הלאומי את הפרשי דמי הביטוח לזכות או לחובה.

כמו כן שב הביטוח הלאומי ומחשב את הפרשי הקצבאות ששולמו למבוטח בעד אותו פרק זמן (גמלאות מחליפות שכר, כגון דמי לידה, תגמולי מילואים).

הקטנה והגדלה של מקדמות דמי הביטוח

אם סכום המקדמות שקבע הביטוח הלאומי אינו לפי ההכנסה בפועל, יש לפנות אל סניף הביטוח הלאומי שבו מתנהל חשבון דמי הביטוח עם אישורים על ההכנסה וטופס בקשה לתיקון מקדמות (672).

תיקון המקדמות יכול להיעשות עד 4 פעמים בשנה, פעם בכל רבעון, בינואר, אפריל, יולי ואוקטובר. התיקון ייעשה על-פי אישורי ההכנסה, כמתחייב מתקנות הביטוח הלאומי.

עובד עצמאי יכול להקטין את סכום המקדמות שהוא משלם או להגדיל אותן, ובלבד שהגיש בקשה לכך לפני תום שנת הכספים, ואם נפגע בעבודה - לא אחרי הפגיעה בעבודה.

עובד עצמאי, שלא נפגע בעבודה באותה שנת כספים, והוא יודע בוודאות שהכנסתו תהיה גדולה מהבסיס שעל פיו שילם דמי ביטוח, מומלץ שיפנה לסניף הביטוח הלאומי, ויבקש להגדיל את המקדמות: 52% מדמי הביטוח ששולמו כמקדמות מוכרים כניכוי במס הכנסה באותה שנת כספים.

• מי שעוסק במשלח יד 12 שעות בשבוע במוצע לפחות והכנסתו החודשית עולה על 15% מן השכר הממוצע (בינואר 2014 - 1,363 ש"ח).

על העובד העצמאי להירשם בביטוח הלאומי מיד עם תחילת הפעלת עסקו. עובד עצמאי שנפגע בעבודה יהיה זכאי לגמלאות נפגעי עבודה, רק אם בזמן הפגיעה היה רשום בביטוח הלאומי כעובד עצמאי וישלם דמי ביטוח.

אשה נשואה שעובדת כעצמאית בעסקו של בעלה, חלה עליה החובה להירשם בביטוח הלאומי ולשלם דמי ביטוח.

בני זוג נשואים העובדים בעסק משותף יוכלו לחלק את ההכנסות מהעסק ביניהם, ולשלם את דמי הביטוח כל אחד על-פי חלקו, ובלבד שהחלוקה ביניהם תהיה בין שליש ושני שליש של ההכנסה הכוללת לכל צד או חצי-חצי מהכנסה הכוללת.

עובד עצמאי שיש לו גם הכנסה מעבודה שכירה חייב בתשלום דמי ביטוח משני המקורות עד למקסימום ההכנסה החייבת בדמי ביטוח.

עובד עצמאי שיש לו גם הכנסה שלא מעבודה, חייב בתשלום דמי ביטוח גם על ההכנסה שלא מעבודה, עד למקסימום ההכנסה החייבת בדמי ביטוח ולאחר שהופחת מההכנסה שלא מעבודה סכום השווה ל-25% מהשכר הממוצע.

מי שאינו עונה על הגדרת עובד עצמאי לפי הרשום למעלה, אינו נחשב כעובד עצמאי וחלים עליו הכללים שיפורטו בהמשך (ראה "מי שאינו עובד שכיר ואינו עובד עצמאי").

ואלה שיעורי דמי הביטוח שמשלם עובד עצמאי (מינואר 2014):

עובד עצמאי שמלאו לו 18 שנה ועדיין לא הגיע לגיל הפרישה ישלם:

- מחלק ההכנסה שעד 60% מהשכר הממוצע (5,453 ש"ח בינואר 2014) ישלם 6.72% דמי ביטוח לאומי ו-3.1% דמי ביטוח בריאות.
- מחלק ההכנסה שמעל 60% מהשכר הממוצע (5,453 ש"ח) ועד למקסימום ההכנסה החייבת בדמי ביטוח ישלם 11.23% דמי ביטוח לאומי ו-5% דמי ביטוח בריאות.

עובדים עצמאיים שהגיעו לגיל הפרישה והם מקבלים קצבת זקנה, ישלמו מחלק ההכנסה שעד 60% מהשכר הממוצע (5,453 ש"ח) 0.39% דמי ביטוח לאומי; ומחלק ההכנסה שמעל 60% מהשכר הממוצע ועד למקסימום ההכנסה החייבת בדמי ביטוח ישלמו 0.68% דמי ביטוח לאומי.

דמי ביטוח הבריאות ינוכו מקצבת הזקנה.

מבוטח שאינו עובד שכיר ואינו עובד עצמאי

מבוטח שאינו עובד שכיר ואינו עובד עצמאי חייב להירשם בביטוח הלאומי, ולשלם את דמי

אם חלפו 5 שנים מתחילת ההעסקה בחו"ל, על המעסיק להגיש בקשה להארכה לביטוח הלאומי. אישור הבקשה מותנה, בין היתר, במבחן תושבות שעל העובד לעבור.

מי שעובד כשכיר ויש לו הכנסות שלא מעבודה ישלם דמי ביטוח על כל הכנסותיו עד מקסימום ההכנסה החייבת בדמי ביטוח, לאחר הפחתה של 25% מהשכר הממוצע ולאחר שנלקחה בחשבון הכנסתו כשכיר.

עובד שכיר בחופשה ללא תשלום

עובד שכיר הנמצא בחופשה ללא תשלום, ואינו עובד במקום עבודה אחר באותו הזמן, חייב לשלם את דמי הביטוח בעד עצמו. דמי הביטוח בעבור החודשיים הראשונים ישולמו על-ידי המעסיק. המעסיק יהיה רשאי לנכות את דמי הביטוח האלה ששילם מכל סכום שיגיע ממנו לעובד. דמי הביטוח שישלם העובד השכיר הנמצא בחופשה ללא תשלום, החל מהחודש השלישי, יהיו מינימליים ובתנאי שאין לעובד הכנסות באותו הזמן.

עובד אצל כמה מעסיקים

המעסיק המשני ינכה דמי ביטוח בשיעור המלא מכל שכרו של העובד, אלא אם כן נתן לו העובד אישור מן הביטוח הלאומי על ניכוי בשיעור שונה ("תיאום דמי ביטוח"). עובד כזה יהיה חייב בהגשת דוח לביטוח לאומי על הכנסותיו.

האישור על ניכוי בשיעור שונה ינתן במקרים שהכנסת העובד מהמעסיק העיקרי נמוכה מ-60% מהשכר הממוצע (5,453 ש"ח בינואר 2014).

אם על-פי הדוח יתברר כי נוכח משכרו של העובד דמי ביטוח בסכום גבוה ממה שהיה עליו לשלם, הם יוחזרו לו בתוספת הפרשי הצמדה. אם יתברר כי נוכח דמי ביטוח בסכום נמוך מהסכום שהיה עליו לשלם, יהיה העובד חייב בתשלום ההפרש לביטוח הלאומי.

◀ הפקת אישור לתיאום דמי ביטוח וכן ביצוע בקשה להחזר דמי ביטוח שנוכו יתר על המידה, יש לבצע באתר האינטרנט של הביטוח הלאומי בכתובת: www.btl.gov.il/ביטוח וגבייה/תיאום דמי ביטוח.

עובד במשק בית וזכויותיו

עובד במשק בית הוא עובד המועסק בעבודות משק בית, שלא לצורך עסקו של המעסיק או משלח ידו, לרבות טיפול בילדים, ניקוי חדרי מדרגות בבתי משותפים, בתנאים מסוימים, וכיוצא בזה. מי שמעסיק עובד במשק ביתו חייב לרשום את העובד בביטוח הלאומי, לדווח עליו ולשלם דמי

ביטוח לאומי ודמי ביטוח בריאות בעבורו. המעסיק רשאי לנכות משכר העובד את חלקו של העובד בדמי הביטוח.

◀ בעת מילוי הדין-וחשבון על העסקת עובד במשק בית יש להקפיד על רישום כל פרטי העובד. אי רישום פרטי העובד בטופס, או רישום לא נכון עלול לפגוע בזכויותיו של העובד בביטוח הלאומי.

מעסיק שלא ישלם את דמי הביטוח במועד בעבור העובד במשק-הבית, יחויב בקנסות והצמדה והוא צפוי אף לעונש מאסר. כמו כן יחויב בתשלום דמי ביטוח על-פי השכר בפועל של העובד, אך לא פחות ממחצית השכר הממוצע במשק כפי שהיה בכל אחד מחודשי ההעסקה שבעדם פיגר בתשלום. כן רשאי הביטוח הלאומי לתבוע ממעסיק שלא נרשם במועד, או לא שילם את דמי הביטוח במועד, את סכום הקצבאות המגיע לעובד.

חובת תשלום דמי הביטוח בעד עובד במשק בית חלה גם על מי שמעסיק עובד תושב חוץ, או עובד שאינו תושב ישראל ומקום מושבו ביהודה, שומרון ובשטח הרשות הפלסטינית. דמי הביטוח בעבור העובדים האלה ישולמו ישירות לביטוח הלאומי.

חייל בשירות קבע

חייל בשירות קבע מקבל את שירותי הבריאות מצה"ל וממשכורתו מנוכים דמי ביטוח בריאות, יחד עם דמי הביטוח הלאומי. שיעורי דמי הביטוח המנוכים ממשכורתו שווים לשיעורים המנוכים מעובדים שכירים.

הלומד בהכשרה מקצועית

מי שנמצא בהכשרה מקצועית שאושרה לעניין תשלום דמי ביטוח על-פי תקנות הביטוח הלאומי, מבוטח בביטוח הלאומי וכן על-פי חוק ביטוח בריאות. חובת תשלום דמי הביטוח בעד ענף נפגעי עבודה וענף אמהות (במקומות שאושרו לכך) מוטלת על המקום שנותן את ההכשרה, ואילו הלומד בהכשרה חייב לשלם בעצמו את דמי הביטוח בשיעור המינימאלי החל על סטודנט.

מבוטח בחו"ל

מבוטח השוהה בחו"ל ואינו עובד אצל מעסיק ישראלי ישלם דמי ביטוח לפי הכנסותיו בארץ, החייבות בדמי ביטוח. אם אין לו הכנסות בארץ, ישלם דמי ביטוח בשיעור המינימום 166 ש"ח לחודש (בינואר 2014), כפי שמשלם מי שאינו עובד שכיר ואינו עובד עצמאי בארץ. מבוטח השוהה בחו"ל ויש לו הכנסות מעבודה בחו"ל, ישלם דמי ביטוח בהתאם להכנסותיו, שעליהם הוא מדווח למס הכנסה.

◀ על המבוטח היוצא לחו"ל לפנות אל סניף הביטוח הלאומי הקרוב אל מקום מגוריו, להודיע על נסיעתו ולהסדיר את ביטוחו לזמן שהותו בחו"ל.

מבוטח השוהה במדינה שישראל כרתה עמה אמנה לביטוח סוציאלי (אוסטריה, אורוגוואי, איטליה, בולגריה, בלגיה, בריטניה, גרמניה, דנמרק, הולנד, נורבגיה, פינלנד, צ'כיה, צרפת, קנדה, שוודיה, שווייץ, סלובקיה ורומניה), והוא משלם דמי ביטוח באותה מדינה, ימציא אישור על התשלומים ויהיה פטור מתשלום דמי ביטוח בארץ. **אולם הוא יהיה חייב בתשלום דמי ביטוח בריאות על הכנסותיו.**

תושבי ישראל השוהים בחו"ל שנתיים או יותר

תושב ישראל השוהה בחו"ל במשך שנתיים רצופות או יותר ואינו משלם דמי ביטוח בריאות לביטוח הלאומי בארץ יותר מ-12 חודשים, תישלל ממנו הזכות לקבלת שירותים רפואיים בארץ על-פי חוק ביטוח בריאות ממלכתי. כדי להיות זכאי מחדש לשירותים הרפואיים, עליו לחכות תקופת המתנה של חודש על כל "שנת היעדרות" מן הארץ. כשנת היעדרות מן הארץ נחשבת שנה שבמהלכה התגורר תושב ישראל 182 ימים לפחות, גם אם לא רצופים, מחוץ לישראל. מינימום תקופת ההמתנה הוא 2 חודשים ומקסימום התקופה - 6 חודשים.

תשלום מיוחד

תושבי ישראל החייבים בתקופת המתנה יכולים לפדות אותה על-ידי "תשלום מיוחד" הקבוע בחוק בסך 10,530 ש"ח (בינואר 2014). אפשר לשלם באתר האינטרנט של הביטוח הלאומי. פרטים נוספים באתר הביטוח הלאומי - www.btl.gov.il/ביטוח וגבייה/תושב חוזר.

תושבים חוזרים

מי שחדל להיות תושב ישראל, ויחזור להתגורר בארץ ויוכר כתושב ישראל על ידי הביטוח הלאומי, יהיה זכאי לקבל שירותים רפואיים בארץ על פי חוק ביטוח בריאות ממלכתי, רק לאחר תקופת המתנה של חודש על כל שנה ששהה בחו"ל ולכל היותר 6 חודשי המתנה. את תקופת ההמתנה הוא יכול לפדות באמצעות "תשלום מיוחד" (ראה פסקה קודמת).

גמלאי בפרישה מוקדמת

גמלאי שעדיין לא הגיע לגיל הפרישה, וגמלאית שאינה נשואה ועדיין לא הגיעה לגיל הפרישה, ומשולמת להם פנסיה, חייבים בתשלום דמי ביטוח מן הפנסיה. משלם הפנסיה חייב לנכות במקור מן הפנסיה את דמי הביטוח ולהעבירם לביטוח הלאומי. "פנסיה" לעניין תשלום דמי ביטוח, היא קצבה המשולמת מכוח חיקוק או הסכם עבודה לעובד,

◀ מוקד טלפוני ממוחשב לתשלום חובות בכרטיס אשראי 08-6509911

זמני פעילות המוקד:

בימים א'-ד' משעה 6:00 בבוקר עד 3:30
לפנות בוקר

ביום ה' משעה 6:00 בבוקר עד 18:30
ביום ו' משעה 6:00 בבוקר עד 14:30

מעסיקו של עובד שכיר חייב לשלם עבורו דמי ביטוח לאומי לענף נפגעי עבודה ופשיטת רגל, עובד עצמאי חייב לשלם דמי ביטוח לאומי לענף נפגעי עבודה.

מקבלי קצבת שאירים שהגיעו לגיל פרישה ועדיין לא מקבלים קצבת זקנה, ינוכו מקצבתם דמי ביטוח בריאות בסכום של 196 ש"ח לחודש (בינואר 2014). אם יש להם הכנסות מעבודה כשכירים או כעצמאים, ישלמו את דמי הביטוח על-פי הכנסתם, והקצבה פטורה מתשלום דמי ביטוח.

מקבלי קצבאות אחרות

מקבלי קצבאות אחרות (חוץ ממקבלי קצבת זקנה, ומקבלי קצבת שאירים שהגיעו לגיל פרישה) שעובדים כשכירים או כעצמאים או שיש להם הכנסות אחרות, כגון פנסיה, ישלמו את דמי ביטוח הבריאות על-פי הכנסתם, והקצבה פטורה מתשלום דמי ביטוח בריאות.

הקצבאות האלה פטורות בכל מקרה מתשלום דמי ביטוח בריאות: קצבה לשירותים מיוחדים לנכים קשים, גמלת סיעוד, גמלת נידות, גמלה לילד נכה, קצבת ילדים, תגמולים לחסידי אומות עולם.

- מי שמתקיימים רק על הקצבה ואין להם הכנסות אחרות, ישלמו דמי ביטוח בריאות בסכום מינימלי של 103 ש"ח לחודש (בינואר 2014), שינוכו מן הקצבה.
- מי שמקבלים קצבה מחליפת שכר (כגון דמי פגיעה, דמי לידה, דמי אבטלה, תגמולי מילואים), ינוכו מקצבתם דמי ביטוח בריאות בשיעור שמשלם עובד שכיר.

הקלות לבעלי חוב בהסדרת חובם לביטוח הלאומי

כדי לעודד את ציבור המעסיקים והעצמאים להסדיר את חובותיהם לביטוח הלאומי, ולהסדיר את זכויותיהם, ניתנו סמכויות לסניפים בכל הקשור להפחתת קנסות ועשיית הסדרי תשלומים.

את החוב אפשר להסדיר באמצעות כרטיס אשראי - בטלפון *6050 ובאתר האינטרנט של הביטוח הלאומי; או באמצעות הסדר תשלומים בהוראת קבע בבנק; או באמצעות הסדר תשלומים בהמחאות דחיות.

מעסיקים ועובדים עצמאים, שיסדירו את חובם באמצעות כרטיס אשראי, ייכללו דמי הביטוח שבהסדר באישור שיינתן להם לאותה השנה לצורך ניכוי במס הכנסה.

או למי שהיה עובד, לאחר שפרש מעבודתו פרישה מוחלטת או חלקית.

פנסיה המשולמת לשאיריו של גמלאי פטורה מתשלום דמי ביטוח.

גמלאי בפרישה מוקדמת שהוא עובד שכיר או עובד עצמאי, או שניהם גם יחד, חייב בתשלום דמי ביטוח מכל מקורות ההכנסה שלו עד למקסימום ההכנסה החייבת בדמי ביטוח. גמלאי כאמור שהכנסתו החייבת בדמי ביטוח מכל המקורות עולה על המקסימום לתשלום דמי ביטוח זכאי להחזר דמי הביטוח ששילם מעל המקסימום.

מבוטח שהגיע לגיל פרישה

מבוטח שהגיע לגיל פרישה ועדיין לא מקבל קצבת זקנה, בגלל שיש לו הכנסות מעבודה, ינוכו דמי ביטוח לאומי ודמי ביטוח בריאות מהכנסתו מעבודה.

הגמלאים האלה פטורים מתשלום דמי ביטוח מן הפנסיה:

1. מבוטח שהגיע לגיל הפרישה.
2. אלמנה המקבלת מן הביטוח הלאומי קצבת שאירים או קצבת תלויים.
3. מבוטח נכה המקבל מן הביטוח הלאומי קצבת נכות כללית בשיעור של 75% לפחות לצמיתות, או קצבת נכות מעבודה בשיעור של 100% לצמיתות, או קצבת נכות בשיעור של 75% זמנית, לשנה לכל הפחות.
4. מקבל פנסיה שאינו תושב ישראל.
5. פנסיה המשולמת לשאיריו של המבוטח פטורה מניכוי דמי ביטוח לאומי ודמי ביטוח בריאות.

אשה נשואה שאינה עובדת מחוץ למשק ביתה ובעלה מבוטח בביטוח זקנה ושאינם תמציא למשלם הפנסיה הצהרה על כך, ועל-פי הצהרה זו לא ינכה משלם הפנסיה דמי ביטוח מן הפנסיה המשולמת לה.

מקבלי קצבת זקנה או שאירים

מקבלי קצבת זקנה או שאירים עם תוספת השלמת הכנסה ינוכו מקצבתם דמי ביטוח בריאות בסכום מינימלי של 103 ש"ח לחודש (בינואר 2014).

מקבלי קצבת זקנה בלי תוספת השלמת הכנסה, ינוכו מקצבתם דמי ביטוח בריאות בסכום של 196 ש"ח ליחיד או 283 ש"ח לזוג לחודש (בינואר 2014), גם אם כל אחד מבני הזוג מקבל קצבה בנפרד. הכנסות אחרות שלהם, כגון הכנסות מפנסיה או מעבודה כעובד שכיר או כעובד עצמאי, פטורות מתשלום דמי ביטוח בריאות.

אמנות בינלאומיות בתחום הביטחון הסוציאלי

אמנה בינלאומית לביטחון סוציאלי היא הסכם שנחתם בין מדינת ישראל לבין מדינה אחרת, כדי לשמור על הזכויות הסוציאליות של מי שעברו ממדינה למדינה, וכן כדי למנוע כפל תשלום דמי ביטוח מישראלים השוהים בחו"ל ועובדים שם.

מניעת כפל תשלום דמי ביטוח

תושבי ישראל העובר להתגורר במדינה אחרת ועובד שם, מחויב בדרך כלל, על פי החוק, לשלם דמי ביטוח לאותה מדינה. מאידך הוא מחויב לשלם דמי ביטוח בישראל, גם בזמן שהוא שוהה בחו"ל. ההסדרים באמנות נועדו למנוע את כפל התשלום הזה; תושבי ישראל היוצא למדינה שעמה יש לישראל אמנה, ישלם דמי ביטוח באחת משתי המדינות בלבד.

ביטוח הבריאות אינו נכלל באמנות: תושבי ישראל השוהה בחו"ל חייב להמשיך ולשלם דמי ביטוח בריאות לביטוח הלאומי בארץ.

◀ לקבלת מידע וטפסים (תביעה לקצבה או פטור מתשלום כפל דמי ביטוח), נא לפנות אל: האגף לקשרי חוץ, שד' ויצמן 13 ירושלים, פקס': 02-6512683.
דואר אלקטרוני: liaison@nioi.gov.il
לברורים: המוקד הטלפוני הארצי 6050* או 1-222-6050
לברורים מחו"ל: 972-8-936-9669.

המדינות שעמן חתמה ישראל על אמנות

בריטניה, הולנד, צרפת, בלגיה, אוסטריה, גרמניה, שבדיה, שווייץ, דנמרק, פינלנד, אורוגוואי, צ'כיה, נורבגיה, בולגריה, סלובקיה ורומניה, וכן אמנות מצומצמות עם איטליה וקנדה, המסדירות מניעת כפל תשלום דמי ביטוח לאומי בלבד.

על מי חלות האמנות?

האמנות חלות על תושבי ישראל, וכן על אזרחי המדינות הרשומות למעלה ובני משפחותיהם. בכל אמנה מפורטים ענפי הביטוח הכלולים בה. האמנות הרחבות כוללות את רוב ענפי הביטוח: זקנה, שאירים, נכות, נפגעי עבודה, ילדים ואמהות.

מהן הזכויות הכלולות באמנות?

1. זכות לקבלת קצבאות מישראל - למי שעברו לארץ שנכרתה עמה אמנה.
2. זכות לקבלת קצבאות ממדינות שעמן נכרתה אמנה - למי שעברו להתגורר בישראל.
3. צירוף תקופות ביטוח בשתי המדינות, כדי לאפשר זכאות לקצבאות.
4. למי שנפגע בעבודה - קבלת טיפול רפואי מידי וכיסוי הוצאות האשפוח, על-פי ההוראות המפורטות באמנות.

מוקד טלפוני,
עמדות שירות,
אתר אינטרנט
מעודכן המספק
את כל המידע
והשירותים בהינף
מקלדת - לשירות
קל, יעיל ונוח

כל הערוצים פתוחים הדרך הקלה לשירות ומידע

מגוון שירותים בחיוג ישיר מוקד טלפוני ארצי *6050 04-8812345 או

אפשר לקבל מגוון רחב של שירותים באמצעות המוקד הטלפוני: קבלת מידע כללי ובירורים אישיים, תשלום חובות בדמי ביטוח באמצעות כרטיס אשראי, כולל מידע על יתרת חוב, פתיחת הוראת קבע בכרטיס אשראי על שמך, הזמנת אישורים לביתך בדואר, הזמנת על שוברי תשלום, הזמנת טפסים וחוברות הסברה.

← חשוב לדעת!

קבלת המידע האישי מנציג שירות מותנה במסירת קוד סודי ומספר זהות. תוכל להזמין קוד סודי במוקד הטלפוני, והקוד יישלח לביתך, לכתובת המופיעה ברישומי הביטוח הלאומי.

השירות ניתן בימים א'-ה' בין השעות 08:00-17:00 ב-4 שפות: עברית, ערבית, רוסית ואמהרית. לאחר שעות הפעילות יינתן מענה טלפוני ממוחשב לאחר הקשת מספר זהות וקוד סודי.

השירותים הניתנים במוקד הטלפוני:

- מידע כללי
- בירורים - מידע אישי
- הזמנת אישורים - האישור יישלח לביתך בדואר
- תשלום חובות בדמי ביטוח באמצעות כרטיס אשראי, כולל מידע על יתרת החוב.
- הזמנת שוברי תשלום
- הזמנת טפסים וריקים וחוברות הסברה

מוקד תשלומים ממוחשב לתשלום חובות דמי ביטוח בכרטיס אשראי 08-6509911

שירות זה נועד לביצוע תשלום חובות לעצמאיים, לסטודנטים ולמי שאינם עובדים. השירות פועל בימים א'-ה' בין השעות 4:00-7:00 לפנות בוקר, ובימי ו' וערבי חג בין השעות 14:30 - 7:00.

מוקד תשלומים ממוחשב לתשלום חובות בנושא קצבאות בכרטיס אשראי 08-6509935

השירות פועל בימים א'-ה' בין השעות 4:00-7:00 לפנות בוקר, ובימי ו' וערבי חג בין השעות 14:30 - 7:00.

מוקד טלפוני לדיווח על שמירת הריון 08-6509934

אם את מקבלת קצבה לשמירת הריון מהביטוח הלאומי, מדי חודש עליך להודיע באמצעות מענה קולי זה על המשך או הפסקת שמירת ההריון שלך. השירות פועל בימים א'-ד' משעה 6:00 בבוקר עד השעה 3:30 לפנות בוקר; בימי ה' משעה 6:00 בבוקר עד השעה 18:30 בערב; ובימי ו' וערבי חג משעה 6:00 בבוקר עד השעה 14:30 בצהריים.

מוקד טלפוני למתקשרים מחו"ל

לרשות המתקשרים מחו"ל עומד מוקד טלפוני שמספרו: **972-8-9369669**. השירות ניתן בימים א'-ה' בין השעות 8:00-15:00 ב-4 שפות: עברית, ערבית, רוסית ואמהרית. לאחר שעות הפעילות יינתן מענה טלפוני ממוחשב לאחר הקשת מספר זהות וקוד סודי.

מוקד טלפוני בנושאים הקשורים לזקנה

שירות הייעוץ לקשיש מפעיל קו טלפון מיוחד לאוכלוסייה המבוגרת ולבני משפחותיהם בנושאים הקשורים בזקנה. השירות ניתן באמצעות מתנדבים שהוכשרו במיוחד לתפקיד. בימים א'-ה' בשעות 8:00-12:30.

- בשפה העברית: 02-6463400
- בשפה הערבית: 02-6463401
- בשפה הרוסית: 02-6463402
- בשפה האמהרית: 02-6463403
- בשפה האנגלית: 02-6463404.

שירות זמין ויעיל

עמדות לשירות עצמי

העמדות לשירות עצמי נועדו לאפשר לך לקבל שירות זמין ומהיר ברוב שעות היממה. העמדות מוצבות בחזית הכניסה לסניף הביטוח הלאומי וכן ברשויות מקומיות רבות.

השירותים הניתנים בעמדה לשירות עצמי:

- אישורים בנושאי הקצבאות - אישורים על תשלומים וזכאות ברוב הנושאים בקצבאות
- אישורים בנושאי דמי ביטוח - פירוט חשבון, ואישורים למס הכנסה
- אישור בנושא ביטוח - אישור המפרט את תקופות העבודה וסוגי העיסוקים הרשומים בביטוח הלאומי

- אישור בנושא ביטוח בריאות - אישור על חברת קופת החולים, שבה אתה רשום
- תמצית נתונים בנושאי ביטוח וגבייה
- תמצית נתונים בנושא דמי אבטלה
- חישוב הגיל המזכה בקצבת זקנה
- שינוי הקוד הסודי

הפעלת העמדה פשוטה, ידידותית וכל פעולה מלווה בהנחיה מתאימה. ההנחיות ניתנות ב-3 שפות: עברית, ערבית ורוסית.

להפעלת העמדה עליך להצטייד במספר תעודת זהות וקוד סודי.

אפשר להזמין קוד סודי באמצעות פנייה למוקד הטלפוני 6050*, והקוד ישלח לביתך, לכתובת המופיעה ברישומי הביטוח הלאומי.

שעות הפעילות של העמדות לשירות עצמי:

א' - ד'	7:00-23:00
ה'	7:00-18:00
ו' וערבי חג	7:00-14:30

יש לכם כתובת

כתובת אתר האינטרנט של הביטוח הלאומי -
WWW.BTL.GOV.IL

האתר מקיף מידע נרחב ומאפשר גישה למגוון נושאים הקשורים לביטוח הלאומי והשירותים הניתנים על ידו. האתר מאפשר ביצוע פעולות וקבלת שירותים, החוסכים את הפנייה לפקיד בסניף. כמו כן, מאפשר האתר קבלת שירות אישי במגוון תחומים.

המידע באתר הוא בשפה העברית, והוא מובא גם בשפות ערבית, אנגלית ורוסית.

פירוט השירותים הניתנים באתר:

- מחשבונים לבדיקת זכאות לקצבה ולחישוב גובה קצבה
- מיצוי זכויות בביטוח הלאומי על פי אירועי חיים או קהלי יעד
- פנייה ישירה לסניף המטפל, בירורים אישיים ושאלות כלליות
- הזמנת אישורים
- הדפסה או הזמנה של טופסי תביעה ושל טפסים נוספים
- הזמנת קוד סודי למוקד הטלפוני ולעמדה לשירות עצמי, וכן הזמנת קוד משתמש וסיסמה לשירות אישי באינטרנט
- תיאום דמי ביטוח
- מעבר בין קופות חולים
- עדכון חשבון בנק לקצבת ילדים

תשלומים

אפשר לבצע תשלומים באמצעות כרטיס אשראי עד סכום של 25,000 ₪ לעסקה או באמצעות העברה בנקאית ללא הגבלת סכום. העברה בנקאית מותנית בקיום הרשאה של הבנק ללקוח.

- דיווחי ותשלומי מבטוח: עצמאים, סטודנטים, לא עובדים, שוהים בחופשה ללא תשלום, תלמידי ישיבה ושוהים בחו"ל
- דיווחי ותשלומי מעסיקים: טופס 102, תושבי חוץ, חופשה ללא תשלום, הכשרה מקצועית ופנסיונרים בפרישה מוקדמת
- דיווחי ותשלומי משק בית: דיווח ותשלום עבור עובד במשק בית, פתיחת וסגירת תיק משק בית.
- ביטוח בריאות: פדיון תקופת המתנה
- תשלום חוב מזונות
- תשלומים נוספים: תשלום עבור מכרז, תשלום עבור כרטיס חכם למייצגים

שירות אישי

בשירות אישי תוכל לקבל מידע אישי מתיקיך באופן ידידותי, זמין ונוח. הכניסה לשירות באמצעות קוד וסיסמה. פירוט המידע הניתן באתר:

- לוח הודעות אישי למיצוי זכויותיך
- הצגת נתוני הביטוח שלך - תושבות ומעמד בביטוח הלאומי (שכיר, עצמאי, לא עובד)
- הצגת מצב הטיפול בתביעתך ופירוט התשלומים ששולמו לך
- הדפסת אישורים על קבלת קצבאות/ אישור תשלומים שנתי ועוד
- הצגת דף חשבון, יתרות חובה/זכות, מקדמות, חיובים עתידיים ועוד
- הגשת תביעה אישית לתגמולי מילואים - עבור עובד עצמאי, מי שאינו עובד, סטודנט ותלמיד ישיבה.

מידע כללי

- מידע כללי על קצבאות הביטוח הלאומי ועל חובת תשלום דמי ביטוח, כולל ביטוח בריאות וכן מידע על קרנות הביטוח הלאומי.
- שאלות ותשובות נפוצות
- מידע חדשותי על שינויים בחוק ומדור חדשותי הסוקר את החדש בביטוח הלאומי
- מידע על סניפים - כתובות, זמני קבלת קהל, מספרי טלפון, הסדרי חנייה ומפת הגעה לסניף
- מידע על ערוצי השירות - מוקדים טלפוניים ועמדות שירות עצמי
- מונחים והגדרות
- מידע סטטיסטי על תשלומי קצבאות ועל מקבלי קצבאות
- חוק הביטוח הלאומי, תקנות הביטוח הלאומי
- הסכמים ואמנות בינלאומיות לביטחון סוציאלי
- פרסומים רשמיים של הביטוח הלאומי
- מידע על מכרזים ומשרות פנויות
- פירוט זכויות והטבות למקבלי קצבאות הביטוח הלאומי במוסדות וארגונים אחרים
- חוזרים ונהלים

הביטוח הלאומי בסלולר

מעטה תוכלו להוריד לטלפונים החכמים שלכם את האפליקציה של "המוסד לביטוח הלאומי", שתסייע לכם למצות את זכויותיכם בביטוח הלאומי.

השירותים הניתנים באפליקציה:

- הזמנת אישורים וטפסים
- מחשבונים לחישוב סכום קצבת הילדים המגיעה לכם, הגיל שבו תהיו זכאים לקצבת זקנה וסכום תגמולי המילואים המגיעים לכם
- מדריכים על הקצבאות וההטבות שמגיעות לכם מהביטוח הלאומי
- איתור סניף הביטוח הלאומי, שאליו אתם מתכוונים להגיע, בעזרת מפה.
- תשלום דמי ביטוח לאומי ודמי ביטוח בריאות באמצעות כרטיס אשראי (לעובדים עצמאים ומי שאינם עובדים)

ועדת תביעות - בדיקה מחודשת של תביעות שנדחו על ידי הביטוח הלאומי

מעטה אזרחים שהביטוח הלאומי דחה את תביעתם לקבלת קצבה, יוכלו לבקש שהחלטה בעניינם תיבדק פעם נוספת על ידי ועדת תביעות אזרית, שחבריה הם אנשי ציבור שמונו על ידי מועצת הביטוח הלאומי. החלטת הוועדה היא בגדר המלצה לשיקול דעת נוסף של פקיד התביעות.

יש למלא טופס פנייה לוועדת תביעות (בל/910), שאפשר להוריד באתר הביטוח הלאומי ולהגיש לסניף שבמקום מגורים, או לשלוח אל: אגף חקיקה-גמלאות, המוסד לביטוח לאומי, שד' וייצמן 13, ירושלים 91099, לא יאוחר מ-6 חודשים מיום קבלת החלטת פקיד התביעות.

הפנייה לוועדת התביעות אינה מאריכה את המועד הקבוע בחוק להגשת תביעה לבית הדין לעבודה, שאותה יש להגיש בתוך 12 חודשים מיום קבלת החלטת פקיד התביעות.

מרכז יד מכוונת לייעוץ והכוונה לוועדות הרפואיות - לתושבי חיפה, הקריות, נהריה, טבריה ונצרת

במרכז "יד מכוונת" תוכל לקבל ללא תשלום ייעוץ והכנה לוועדה הרפואית ממיטב הרופאים המומחים בתחום, וסיוע בהכנת המסמכים הנדרשים. מרכז "יד מכוונת" הוא מייסודו של הביטוח הלאומי, ומופעל על ידי חברה פרטית.

טלפון: 04-9126885

פקס: 04-9126890

מייל: merkazy@femi.com

כתובת: רח' פלי"ם 16 (בניין שערי משפט), חיפה

“סניפית” - הסניף הנייד של הביטוח הלאומי

ה“סניפית” מגיעה למקומות שבהם אין משרדים של הביטוח הלאומי, וקיימת בהם דרישה גבוהה לקבלת שירות. ה“סניפית” מצוידת במחשוב ומכשור מתקדם ואפשר לקבל בה מגוון רחב של שירותים: קבלת טפסים ואישורים, בירורים על מצב התביעה או התיק, ביצוע תשלומים, הגשת תביעות ומסמכים ועוד.

ה“סניפית” מגיעה בקביעות למקומות הבאים:

- **כסיפה** - בימים ב, ד בין השעות 8:30-12:30, במרכז הכפר, צמוד לקופת חולים מכבי
- **ערעה** - בימים א, ג בין השעות 8:30-12:30, באזור התעשייה, סמוך למגן דוד אדום
- **חורה** - בימים א, ג בין השעות 8:30-12:30, צמוד למשרדי הלשכה לשירותים חברתיים
- **שגב שלום** - ביום ב' בין השעות 8:30-12:30, צמוד למשרדי הלשכה לשירותים חברתיים
- **לקייה** - ביום ד' בין השעות 8:30-12:30, בבניין המועצה.

בחוקים שעל-פיהם משלם הביטוח הלאומי

את הקצבאות, חלים שינויים מעת לעת.

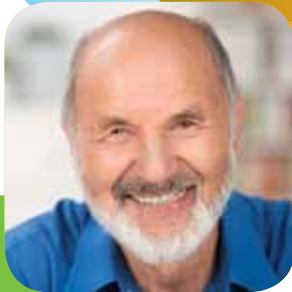
לפיכך בבואך לממש את זכויותיך,

נא ברר את זכויותיך במוקד הטלפוני *6050

או בסניפים, או בקר באתר האינטרנט של

הביטוח הלאומי - www.btl.gov.il,

המכיל מידע מקיף ומעודכן.

סניפי הביטוח הלאומי

מרכזי שירות:

אום אל פאחם | אופקים | אור יהודה | אור עקיבא | אלעד | אריאל | בית אל | בית שאן | ביתר עלית | חצור הגלילית | טירת הכרמל | יבנה | יהוד | יקנעם | ירוחם | ירכא | מודיעין | מודיעין עילית | מכבים-רעות | מעלה אדומים | מעלה אפרים | מעלות - תרשיחה | מצפה רמון | נתיבות | עוספיה - עיר הכרמל | עופרה | עלי | עמנואל | ערד | פרדס חנה | קצרין | קרית ארבע | קרית אתא | ראש העין | רהט | שהם | תרדיון

לביור זמני קבלת הקהל במרכזי השירות, ננסו לאתר האינטרנט של הביטוח הלאומי למדור סניפים.

אגף פניות הציבור:

לתלונות והצעות לשיפור אפשר לפנות לאגף פניות הציבור: שד' ויצמן 13 ירושלים, 91909.
טלפון: 02-6709070
בימים א'-ה' בשעות 13:00-15:00.
פקס: 02-6525038

לביורורים אישיים אפשר לפנות באמצעות:

מוקד טלפוני *6050 או 1-222-6050
בימים א'-ה' בין השעות 8:00-15:00.

אתר הביטוח הלאומי במדור "ביורורים אישיים".

www.btl.gov.il

קבלת קהל בסניפים ובסניפי המשנה

בימים ב', ד' בשעות 15:00-17:00
בענייני נפגעי עבודה, אמהות, ילדים, מילואים, ביטוח וגבייה (חוץ מסניף תל-אביב).

בימים א', ג', ה' בשעות 8:00-12:30
בכל ענייני הביטוח הלאומי (בסניף נצרת - בימים ב', ג', ה').

סניפי משנה:

אילת | רח' מדין 12
פקס קצבאות: 08-6341134
פקס גבייה: 08-6374602
בית שמש | רח' הנשיא 3
פקס: 02-9918438
בת ים | רח' ז'בוטינסקי 2
פקס: 03-5127080
דימונה | רח' ז'בוטינסקי 1
פקס קצבאות: 08-6553777
פקס גבייה: 08-6262882
הרצליה | רח' בן גוריון 22
פקס: 09-9542139
מגדל העמק | רח' ניצנים 45
פקס: 04-6545223
מזרח ירושלים | רח' אבן בטוטא 5
פקס: 02-6755633
מרז | ת"ד 484 מיקוד 14930
פקס: 04-6785560
נצרת עלית | רח' עמל 1
פקס: 04-6028187
עכו | רח' גיבורי סיני 4
פקס: 04-9551690
צפת | רח' הפלמ"ח 100
פקס: 04-6825102
קרית גת | שד' העצמאות 64
פקס: 08-9345688
קרית מלאכי | רח' רש"י 2
פקס: 08-9376626
קרית שמונה | רח' תל חי (בניין המשביר לצרכן)
פקס: 04-6738058
שדרות | רח' בן יהודה 21
פקס: 08-6892103
שפרעם | רח' התאנה 7, אזור התעשייה
פקס: 04-9868791

סניפים ראשיים:

המשרד הראשי שד' ויצמן 13, ירושלים
פקס: 02-6514002
אשדוד | רח' הבנים 14
פקס: 08-8686603
אשקלון | רח' הנשיא 101
פקס: 08-6740681
באר שבע | רח' שזר 31 א'
בני ברק | רח' אהרונוביץ 12
פקס: 03-6152976
חדרה | רח' הלל יפה 7א'
פקס: 04-6328108
חולון | פנחס לבון 26, פינת ברקת
פקס: 03-5022422
חיפה | שד' פלי"ם 8
פקס: 04-8134900
טבריה | רח' הופיין 1
פקס: 04-6738040
יפו | רח' התקומה 30
פקס: 03-5127149
ירושלים | רח' בן סירא 22 | רח' שמעון בן שטח 4
פקס: 02-6755566
כפר סבא | רח' ויצמן 39
פקס: 09-7401688
כרמיאל | רח' נשיאי ישראל 3
פקס: 04-9907389
נהריה | שד' ויצמן 62
פקס: 04-9528103
נצרת | רח' המחצבות 3
פקס: 04-6027408
נתניה | רח' הרצל 68
פקס: 09-8602704
עפולה | רח' אוטישקין 1
פקס: 04-6526086
פתח תקוה | רח' רוטשילד 72
קרית ים | קריית חיים, רח' אח"י אילת 50
פקס: 04-8411942
ראשון לציון | רח' ישראל גלילי 7
פקס: 03-9426714
רחובות | רח' רמז 64, פינת רח' פינס
פקס: 08-9450737
רמלה | רח' דני מס 11
פקס: 08-9254157
רמת גן | רח' החשמונאים 15
פקס: 03-6751261
תל-אביב | רח' יצחק שדה 17

בחוקים שעל-פיהם משלם הביטוח הלאומי את הקצבאות, חלים שינויים מעת לעת. לפיכך בבואך לממש את זכויותיך, נא ברר את זכויותיך במוקד הטלפוני *6050 או ננס לאתר האינטרנט של הביטוח הלאומי - www.btl.gov.il, המכיל מידע מקיף ומעודכן. באפשרותך לקבל פרטים גם בסניף הביטוח הלאומי הקרוב למקום מגוריך.

המוסד לביטוח לאומי
לצדך, ברגעים החשובים של החיים
www.btl.gov.il

בחוק הביטוח הלאומי ובתקנותיו חלים מדי פעם שינויים.
לכן בבואך לממש את זכויותיך, נא ברר את הזכויות במוקד
הטלפוני *6050, או בקר באתר האינטרנט של הביטוח
הלאומי, המכיל מידע מקיף ומעודכן.

החוברת מעודכנת לשבט התשע"ד, ינואר 2014

בחוברת מובאים דברי הסבר כלליים, ואין לראות בהם נוסח מלא ומוסמך של החוק.
כל האמור בלשון זכר מכון גם לנשים.